

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Geleneksel Türk Müzikleri Anasanat Dalı

**AVNİ ANIL BESTELERİNİN
MSİKİ UNSURLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Nihan Ulusoy

Yüksek Lisans Tezi

Ankara 2017

AVNİ ANIL BESTELERİNİN
MÜSİKİ UNSURLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nihan Ulusoy

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

Geleneksel Türk Müzikleri Anasanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi

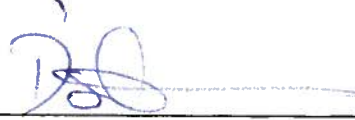
Ankara 2017

KABUL VE ONAY

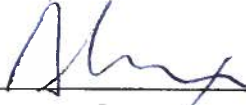
Nihan ULUSOY tarafından hazırlanan "Avni Anıl Bestelerinin Musiki Unsurları Açısından İncelenmesi" başlıklı bu çalışma, 05.05.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ayten Kaplan (Başkan)

Prof. Dr. İsmail H. Demirdöven (Danışman)

Doç. Dr. Abdurrahman Tarıkçı

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Türev Berki

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda ,uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

05.05.2017

Nihan Ulusoy

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.

(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etseniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)

- o Tezimin/Raporumuntarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.

(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)

- o Tezimin/Raporumun.....tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.

- o Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi

05 / 05 / 2017

Nihan Ulusoy

ÖZET

ULUSOY Nihan „Avni Anıl Bestelerinin Mûsiki Unsurları Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.

Bu çalışmada, Klasik Türk Müziği'nin en çok çalınan eserleri arasında yer alan Avni ANIL besteleri hakkında elde edilen sonuçları mûsikî çevreleriyle paylaşarak, bestecinin bugüne değin birçok araştırmacı tarafından yazılmış hayat hikayesini ve sanatçı kişiliğini, son bilgileri de ilave ederek farklı bir üslupla yeniden kaleme alınması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda Türk müziğinin tarihsel gelişimine değinerek Cumhuriyet Dönemi Türk Sanat Müziğine ve bestecilerinin birkaçına değinmek amaçlanmıştır. Araştırma “Tarama(Survey)” Modeli ile gerçekleştirilmiş, taranan literatürün içerik analizine yer verilmiştir.

Bu çalışmanın örneklemini Avni Anıl'ın bestelemiş olduğu eserler oluşturmaktadır. TRT arşivine kayıtlı, besteleri Avni Anıl'a ait çeşitli makamlarda bestelenmiş yüzyirmüç (123) eser tespit edilmiş, bestecinin kayıtlara giren eserlerinin 31 tanesini; adı, bestelendiği tarih, güfte yazarı, makamı, usûlü, TRT Repertuarında yer alıp almadığı ve alıyorsa repertuar numarası, sözleri, ölçü uyum sayısı, usûl değişiklikleri, prozodi uygulaması, makam geçkileri olarak onbir (11) kriteri esas alarak ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir.

Çalışmada, analiz bölümünde yer alan eserlerin güftelerindeki bir takım yazım yanlışları düzeltilmiş, günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Aynı zamanda söz konusu incelenen eserlerin usûl, makam ve güfte grafikleri oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular, çalışmanın sonuç ve öneriler kısmında değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk müziğinin tarihi, Cumhuriyet dönemi bestecileri, Avni Anıl, Avni Anıl besteleri, Avni Anıl'ın hayatı, Eser analiz kriterleri, makam geçkileri, ölçü uyumu.

ABSTRACT

ULUSOY Nihan, Avni Anıl Compositions Examined In Terms Of Musical Elements,
Master Thesis, Ankara, 2017.

The purpose of this study is to share with musical circles the results of Avni ANIL's compositions that are among the most played of Classical Turkish Music. Furthermore, to rewrite the composer's life story and artistic personality that has been written until now by many researchers with a different style and by adding the most recent information obtained. At the same time, it aims to provide an overview of Turkish Classical Music in the Republican Period by mentioning some composers. The research was conducted using the "Survey Model" and the content analysis of the literature reviewed was included in this study.

The sampling of this study is made up of the works composed by Avni Anıl. One hundred twenty-three (123) works, recorded in the archive of the Turkish Radio and Television Corporation (TRT) and composed in various modes belonging to Avni Anıl have been found. 31 of the works, which belong to the composer and are available in the records, were analyzed in detail on the basis of eleven (11) criteria; the name, composing date, lyricist, mode, minor tempo (usul), whether they exist in the TRT archive or not and if they are available, the repertoire number, lyrics, meter number, minor tempo changes, prosody application and mode modulations.

In the analysis section of this study, some mistakes in the lyrics of works have been corrected and then translated into contemporary Turkish. At the same time, the graphics for the minor tempo, mode and lyrics belonging to the works analyzed have been created. The findings obtained have been evaluated in the section "conclusion and recommendations" section of this study.

Keywords: History of Turkish Music, composers in the Republican Period, Avni Anıl's compositions, Avni Anıl's life, work analysis criteria, mode modulations

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
GRAFİK LİSTESİ	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	2
1.1. Problem Durumu Ve Problem Cümlesi	2
1.2. Araştırmanın Amacı Ve Önemi	2
1.3. Varsayımlar, Sınırlılıklar Ve Tanımlar	3
1.4. Verilerin Toplanması Ve Verilerin Analizi	4
1.5. Avni Anıl'a Ait Eserlerin Tablo Ve Dağılım Grafiği	5
1.6. Türk Sanat Müziğinin Kısa Tarihsel Gelişimi	15
1.7. Avni Anıl'ın Hayat Hikayesi Ve Sanatçı Kişiliği	25

2.BÖLÜM**2.1. Bulgular Ve Yorum.....30****2.1. Eserlerin Analizi.....31****SONUÇ VE ÖNERİ 103****KAYNAKÇA..... 104****EK 1. Türk Müziğinde Nota İsim ve Yerleri..... 106****EK 2. Nota Değiştirme İşaretleri..... 107****EK 3. Ölçü Uyum Sayımının Kuralları..... 108****EK 4. Avni Anıl ile Yapılan Röportaj..... 109****EK.5. Sanatçı Ve Edebiyatçıların Avni Anıl Hakkında Görüşleri.....123****ÖZGEÇMİŞ..... 126**

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.4.1. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan eserlerin makam tablosu

Tablo 1.4.2. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan eserlerin usûl tablosu

Tablo 1.4.3. Araştırmanın Evrenini Oluşturan Avni Anı'ın eserlerinin alfabetik tablosu

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.4.1. Araştırmanın Evrenini Oluşturan Avni Anıl 'a Ait 31 Eserin Makamlara Göre Dağılım Grafiği

Grafik 1.4.2. Araştırmanın Örneklemine Oluşturan analizi yapılan 31 eserin Usul dağılım grafiği

Grafik 1.4.3. Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Avni Anıl bestelerinin 123 eserin güfte dağılım grafiği

Grafik 1.4.4. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan 123 eserin Usûl Dağılım Grafiği

Grafik 1.4.5. Araştırmanın Evrenini Oluşturan Avni Anıl 'a Ait 123 Eserin Makamlara Göre Dağılım Grafiği

ÖNSÖZ

Türk Musikisinde Çağdaş Dönemde yer alan müziğe katkılarıyla birçok besteciye önder olan değerli besteci Avni Anıl'ın yaşamına ve bestelerine dair yapılan bu çalışmada, sanatçının kendi kalemiyle hayatını anlatan bir otobiyografiden yola çıkılmıştır. Çalışmada Klasik Türk Müziği Tarihine ve Cumhuriyet Dönemi İçerisinde yer alan birçok bestecinin Avni Anıl ile ilgili önemli yorumlara yer verilmiştir.

Bu çalışmada sanatçının yaşam öyküsü ve diğer bölümlerde 123 eseri içerisinde makamına göre ayrılmış 31 adet bestesinin analizine ve analiz edilen bu bestelerin notalarına yer verilmiştir.

Çalışmam boyunca desteğini gördüğüm tez danışmanım Prof. Dr. İsmail DEMİRDÖVEN'e; öğrenciliğimden itibaren yakınımda görmeye alışkın olduğum değerli hocam, Prof. Dr. Ayten KAPLAN'a; tezimin özellikle yazımı aşamasında hep yanı başımda olan, Avni ANIL üstadın en yakın dostlarından, TRT Ankara Radyosu Klâsik Koro Şefi, kızı olmaktan her zaman gurur duyduğum sevgili babacığım ve hocam Vedat Kaptan YURDAKUL'a; nota yazma ve aktarma konusunda ciddi katkıları nedeniyle TRT Ankara Radyosu Tonmaisteri, sevgili ağabeyim Cihan YURDAKUL'a; merhum eşinin hayat hikâyesini kaleme alırken, sık sık rahatsız ettiğim, çok önemli ve özel bilgilerini benimle paylaşmakta en ufak bir tereddüt göstermeyen, Mine ANIL Hanımefendi'ye; tez çalışmalarım nedeniyle bazen zamanında emziremediğim minik oğlum Emre Poyraz ULUSOY'a; böyle anlardaki son derecede pozitif yaklaşımına hayran olduğum sevgili eşim Emre ULUSOY'a ve kendi evinin sorumluluklarını ihmal ederek, pek çok gecesini benim evimde geçiren sevgili anneciğim Salime YURDAKUL'a sonsuz şükranlarımı sunarım.

GİRİŞ

Bu tez çalışmasında notayı harf kolaylığında kullanma becerisi sayesinde, sözcükleri ezgilerle ifade etmede doruğa çıkan çok değerli bestekâr Avni Anıl'ın eserlerini, onların sanat değerini ortaya koyabilecek kriterleri göz önünde bulundurarak incelemek ve Türk Müziği'nin en çok çalınan eserleri arasında yer alan bu eserler hakkında elde edilen sonuçları mûsıkî çevreleriyle paylaşarak, bestecinin bugüne değin birçok araştırmacı tarafından yazılmış hayat hikayesini ve sanatçı kişiliğini, son bilgileri de ilave edilerek farklı bir üslupla yeniden kaleme alınmıştır.

Çalışmada, bestecinin Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) kayıtlarına giren eserlerinin 31 adedinin, onbir kriteri (adı, bestelendiği tarih, güfte yazarı, makamı, usûlü, TRT Repertuarında yer alıp almadığı ve alıyorsa repertuar numarası, sözleri, ölçü uyum sayısı, usûl değişiklikleri, prozodi uygulaması, makam geçkileri) esas olarak ayrıntılı bir biçimde analiz edilmiştir. Bu eserlerle ilgili bu ayrıntıda bir çalışmanın ilk kez yapıldığı söylenilebilir. İTÜ Türk Müziği Konservatuarı'nın kullandığı bu eser analiz kriterlerinin ilk altısı, "eser künyesi" olarak ayrıca kategorize edilebilecek kriterlerdir.

1. BÖLÜM

1.1 PROBLEM DURUMU

Avni Anıl, eserleri son derece popüler olmuş, döneminin en iyi tanınan bestekarlarından biridir. Söz konusu popülerliğin arkasındaki müzikal unsurların incelenmesiyle, popülerlikle bu unsurlar arasındaki bağlantıya ilişkin önemli veriler elde edilebilir.

Bu bölümde Klasik Türk Müziğinin tarihsel gelişimine, Cumhuriyet dönemi ve sanatçılarına ve bu sanatçılar içerisinde besteci Avni Anıl'ın hayat hikayesine ve sanatçı kişiliğine ait genel bilgilere yer verilmiştir.

Problem Cümlesi: Bu çalışmada Avni ANIL'ın sanatçı kişiliği ve bestelediği eserlerinde müzikal unsurlar nelerdir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Amacı: “Avni Anıl'ın hayatı ve bestelediği eserlerinin(makamsal değerlere göre) analizi” isimli çalışmada; eserlerinin bir kısmını teknik yönünden incelenmesi ve eser içindeki makam geçkileri önde tutularak analizi yapılmıştır.

Önemi: Bu çalışma ile Avni Anıl'ın müzikal yöndeki önemi ortaya konulacaktır. Bu sayede, başka araştırmacılar tarafından analizleri gerçekleştirilecek diğer bestekârların müzikal manâdaki eserlerinin teknik özellikleri ile arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkabilecektir. Söz konusu çalışma, bestekârların farklı makamlarda bestelediği eserler üzerinde yapılacak yeni çalışmalara ışık tutabileceği düşüncesiyle önemli görülmektedir.

1.3. VARSAYIMLAR, SINIRLILIKLAR VE TANIMLAR

Varsayım: Bu çalışmada elde edilen bulguların gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar: Bu araştırma, TRT Repertuarında yer alan Avni ANIL tarafından bestelenmiş,şarkı formunda olan 32 adet eserle sınırlıdır.

Tanımlar: Mûsikî: Seslerin ilmi, güzel sanatların bir kolu ve evrensel (milletlerarası) bir dildir.(AYBARS, 2008, s.3)

Makam: Durak, güçlü ve yeden (bazı makamlarda kullanılmaz) sesleri ile belirlenen, belli bir melodik seyri olan, çeşitli ses kalıplarının birleştirilmesi ile meydana getirilen ezgisel yapıdır. (AYBARS, 2008, s.47)

Seyir: Makam dizisinin seslerinde dolaşmaya seyir denir. (YILMAZ, 2007, s.75)

Durak: Bir makamı gösteren ve makamın bütün özelliklerini taşıyan dizinin başlangıç, bir mûsikîsi eserinin bitiş sesidir. (AYBARS, 2008, s.47)

Güçlü: Basit (ana) makamlarda dörtlü ve beşlinin veya beşli ile dörtlünün birleştiği, diğer makamlarda eser icra edilirken geçici bir süre kalındığı sestir. (AYBARS, 2008, s.47)

Yeden: Yedi'nci ses, alıp götüren, bir eseri karara götüren ses demektir. (AYBARS, 2008, s.47)

Usûl: Türk Mûsikisinde, eşit sayıda, muhtelif vuruşlardan meydana gelmiş kalıplara denir.(YILMAZ, 2007, s.43)

Ölçü: Bir musiki eserinin zamanca birbirine eşit uzunlukta bölünen parçalarından her birine veya bir porte üzerinde ki dik çizgilerin arasında kalan birbirine zamanca eşit her bir bölüme ölçü, bu çizgilere de ölçü çizgisi denir. (AYBARS, 2008, s.17)

Prozodi: Müziğin Sözlere, sözlerin nağmelere, çeşitli vâsıtalarla uygulanmasına ve her ikisinin de, beste diksiyonu, mânâ ve âkenk bakımından başarılı bir şekilde kaynaşmasına Mûsikî Prozodisi denir. (Türk Musikisinde Prozodi Dr. Saadet Gültaş)

1.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALIZI

Veriler; dergiler, kitaplar, kütüphanelerin veri tabanlarından, eserlerin notaları ise Türkiye Radyo ve Televizyon (TRT) kurumunun repertuarından elde edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında öncelikle Avni Anıl'ın çeşitli makamlarda bestelemiş olduğu eserler tespit edilmiş ve eserler makamlara göre sınıflandırılmış daha sonra eser analizi yapılmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırmada elde edilen veriler analiz edilerek, 31 adet eser;adı, sözleri (güftesi), Beste tarihi, Güfte yazarı adı, Makam adı, Kullanılan usûl / usuller, Ölçü uyum sayısı, Prozodik kural uygulaması, Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri, Eser içindeki usûl değişiklikleri, TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı açısından ele alınarak yorumlanmıştır. Analizlere dayalı yorumlamalar, çalışmanın bulgular ve yorum kısmına yansıtılmıştır.

1.5. AVNİ ANIL'A AİT ESERLERİN TABLO VE DAĞILIM GRAFİĞİ

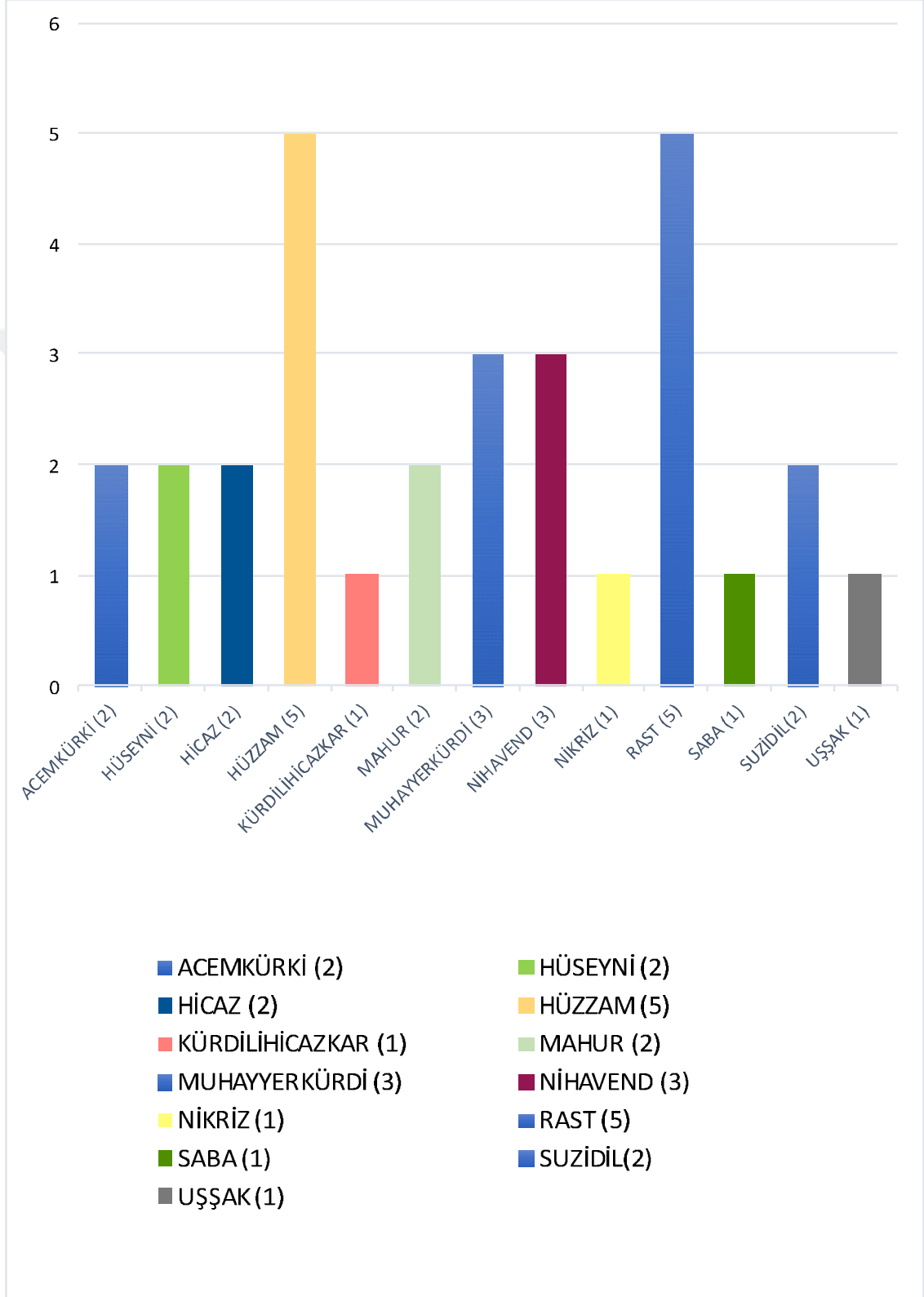
Tablo 1.5.1. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan eserlerin makam tablosu

Eser Adı	Makamı
1. Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede	HÜZZAM
2. Ağlaya ağlaya giderim diyor (Gelin Alayı)	HÜZZAM
3. Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun	HÜZZAM
4. Aşk bu değil yapma güzel	NIHAVEND
5. Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir	HÜZZAM
6. Baharla hazan birleşemez ortada yaz var	ACEM KÜRDİ
7. Bir ateşim yanarım külüm yok dumanım yok	HİCAZ
8. Bir başka eda başka bir arzu ile geldin	ACEM KÜRDİ
9. Bir göz âşinalığı var aramızda (Kırk Yıllık Dost)	RAST
10. Biraz kül biraz duman o benim işte	NIHAVEND
11. Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız	RAST
12. Bu akşam bütün meyhânelerini dolaştım İstanbul'un	KÜRDİLİ HİCAZKAR
13. Dil şâd olacak diye kaç yıl avuttu felek	HİCAZ
14. Diz çöksem önünde ah niyaz etsem	NIHAVEND
15. Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim	SABA
16. Gül biraz bunca keder bunca gözyaşı bitsin	SUZİDİL

17. Güzel gözler menekşe yüce dağlar mor olur	HÜSEYİNİ
18. Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin	SEGAH
19. İrmakla akıp taşmışım bulutla gezip şaşmışım	HÜSEYİNİ
20. Kalbimi dolduran güzel gözlerin	MUHAYYER KÜRDİ
21. Ne yeşili ne siyahı gözümde hep gözleri var (Yalan Yıllar)	UŞŞAK
22. Neden hiç dinmiyor gözyaşların biçâre gönlüm	NİKRİZ
23. Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur	HÜZZAM
24. Sen ne kadar saklasan gönlündekini	MUHAYYER KÜRDİ
25. Sevgin yaşatır beni sevivermen öldürür	RAST
26. Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesin	RAST
27. Uçtu ellerimizden en güzel günler aylar	MAHUR
28. Unutamıyorum unutamıyorum	SUZİDİL
29. Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan	MUHAYYER KÜRDİ
30. Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encam	MAHUR
31. Yollara düşüyorum sen başlıyorsun	RAST

Grafik 1.5.1. Araştırmanın Evrenini Oluşturan Avni Anıl 'a Ait 31 Eserin Makamlara Göre Dağılım

Grafığı

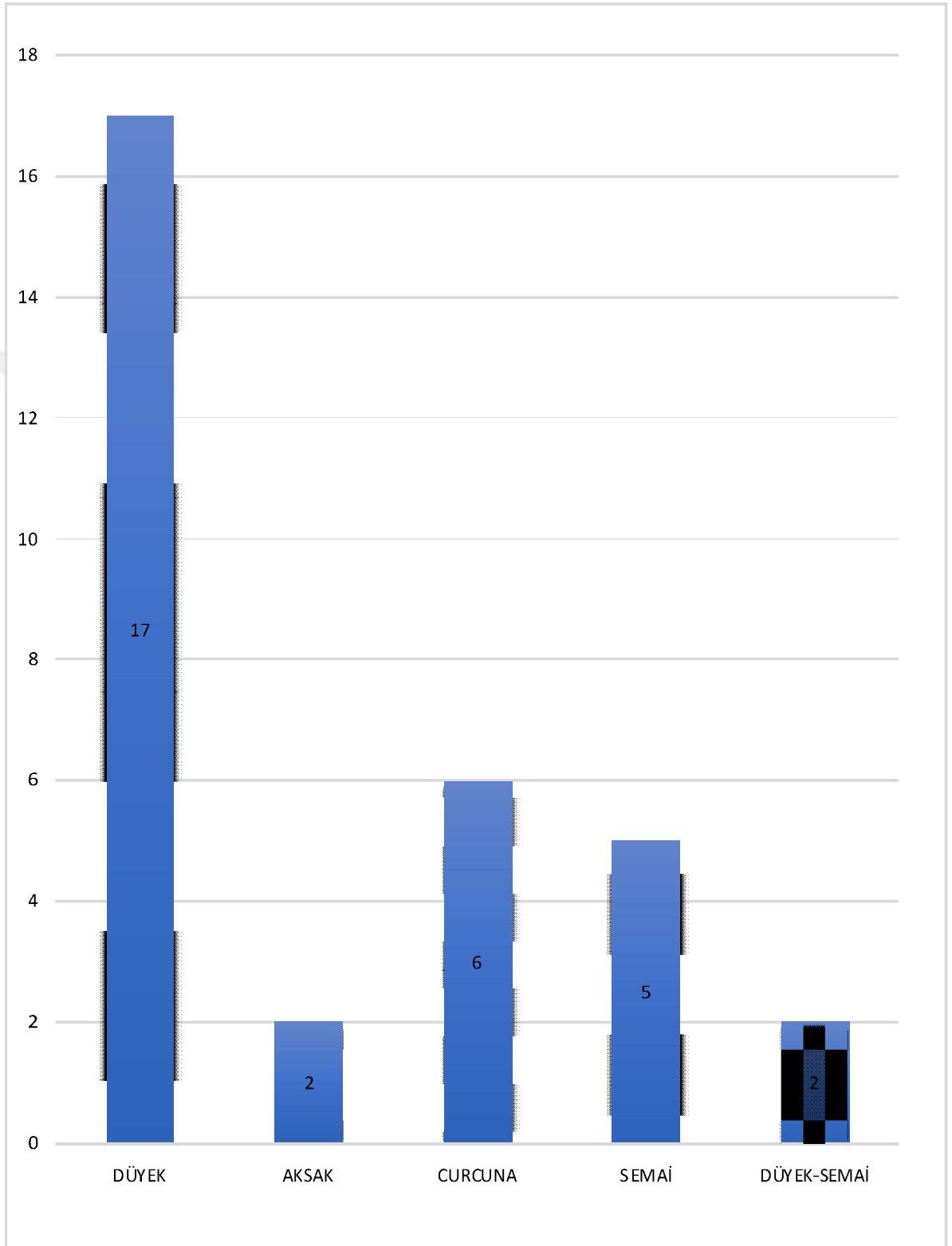

Tablo 1.5.2. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan eserlerin usûl tablosu

ESER İSMİ	USÛL
1. Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede	DÜYEK
2. Ağlaya ağlaya giderim diyor (Gelin Alayı)	AKSAK
3. Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun	DÜYEK
4. Aşk bu değil yapma güzel	CURCUNA
5. Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir	CURCUNA
6. Baharla hazan birleşemez ortada yaz var	DÜYEK
7. Bir ateşim yanarım külüm yok dumanım yok	DÜYEK
8. Bir başka eda başka bir arzu ile geldin	DÜYEK-SEMAİ
9. Bir göz âşinalığı var aramızda (Kırk Yıllık Dost)	SEMAİ
10. Biraz kül biraz duman o benim işte	DÜYEK-SEMAİ
11. Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız	DÜYEK
12. Bu akşam bütün meyhânelerini dolaştım İstanbul'un	CURCUNA
13. Dil şâd olacak diye kaç yıl avuttu felek	DÜYEK
14. Diz çöksem önünde ah niyaz etsem	SEMAİ
15. Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim	DÜYEK
16. Gül biraz bunca keder bunca gözyaşı bitsin	DÜYEK
17. Güzel gözler menekşe yüce dağlar mor olur	CURCUNA

18. Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin	AKSAK
19. İrmakla akıp taşmışım bulutla gezip şışmışım	DÜYEK
20. Kalbimi dolduran güzel gözlerin	CURCUNA
21. Ne yeşili ne siyahı gözümde hep gözleri var (Yalan Yıllar)	DÜYEK
22. Neden hiç dinmiyor gözyaşların biçâre gönlüm	DÜYEK
23. Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur	SEMAİ
24. Sen ne kadar saklasan gönlündekini	DÜYEK
25. Sevgin yaşatır beni sevivermen öldürür	SEMAİ
26. Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesin	CURCUNA
27. Uçtu ellerimizden en güzel günler aylar	DÜYEK
28. Unutamıyorum unutamıyorum	SEMAİ
29. Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan	DÜYEK
30. Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encam	DÜYEK
31. Yollara düşüyorsun sen başlıyorsun	DÜYEK

Grafik 1.5.2. Araştırmanın Örneklemine Oluşturan analizi yapılan 31 eserin Usul dağılım grafiği

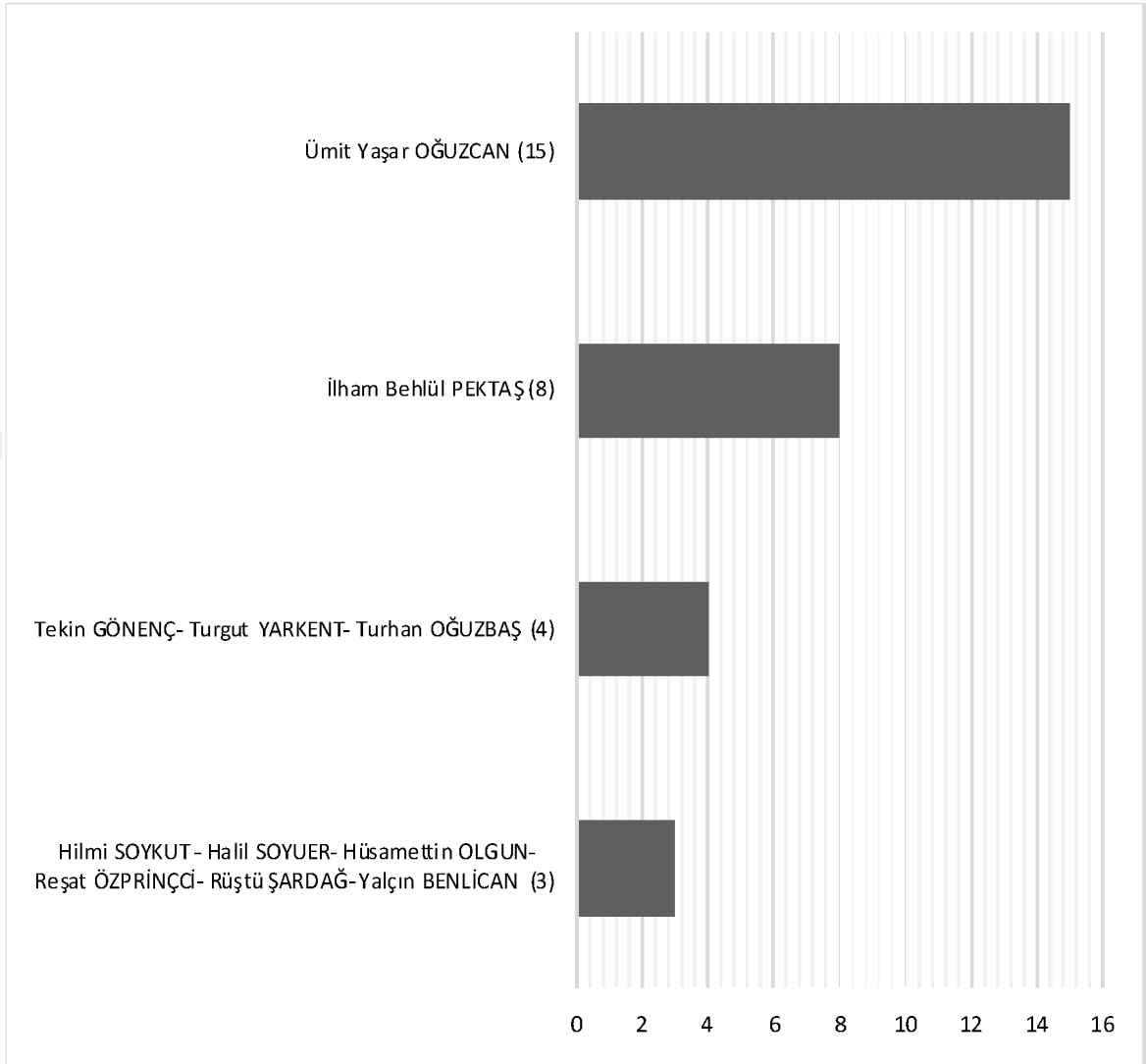

Tablo 1.5.3. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan eserlerin alfabetik tablosu

1. Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede
2. Ağlaya ağlaya giderim diyor (Gelin Alayı)
3. Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun
4. Aşk bu değil yapma güzel
5. Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir
6. Baharla hazan birleşemez ortada yaz var
7. Bir ateşim yanarım külüm yok dumanım yok
8. Bir başka eda başka bir arzu ile geldin
9. Bir göz aşinalığı var aramızda
10. Biraz kül biraz duman o benim işte
11. Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız
12. Bu akşam bütün meyhânelerini dolaştım İstanbul'un
13. Dil şâd olacak diye kaç yıl avuttu felek
14. Diz çöksem önünde ah niyaz etsem
15. Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim
16. Gül biraz bunca keder bunca gözyaşı bitsin
17. Güzel gözler menekşe yüce dağlar mor olur
18. Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin
19. İrmakla akıp taşmışım bulutla gezip şaşmışım
20. Kalbimi dolduran güzel gözlerin
21. Ne yeşili ne siyahı gözümde hep gözleri var (Yalan Yıllar)
22. Neden hiç dinmiyor gözyaşların biçâre gönlüm

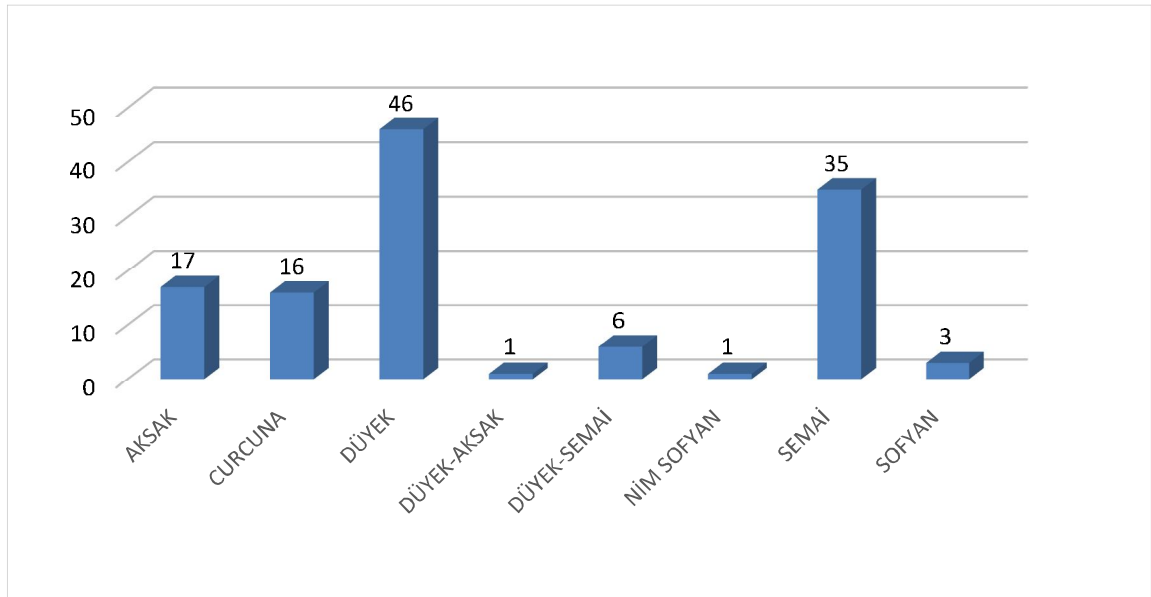
23. Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur
24. Sen ne kadar saklasan gönlündekini
25. Sevgin yaşatır beni sevivermen öldürür
26. Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesin
27. Uçtu ellerimizden en güzel günler aylar
28. Unutamıyorum unutamıyorum
29. Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan
30. Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encam
31. Yollara düşüyorum sen başlıyorsun

Grafik 1.5.3. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Avni Anıl bestelerinin 123 eserin güfte dağılım grafiği

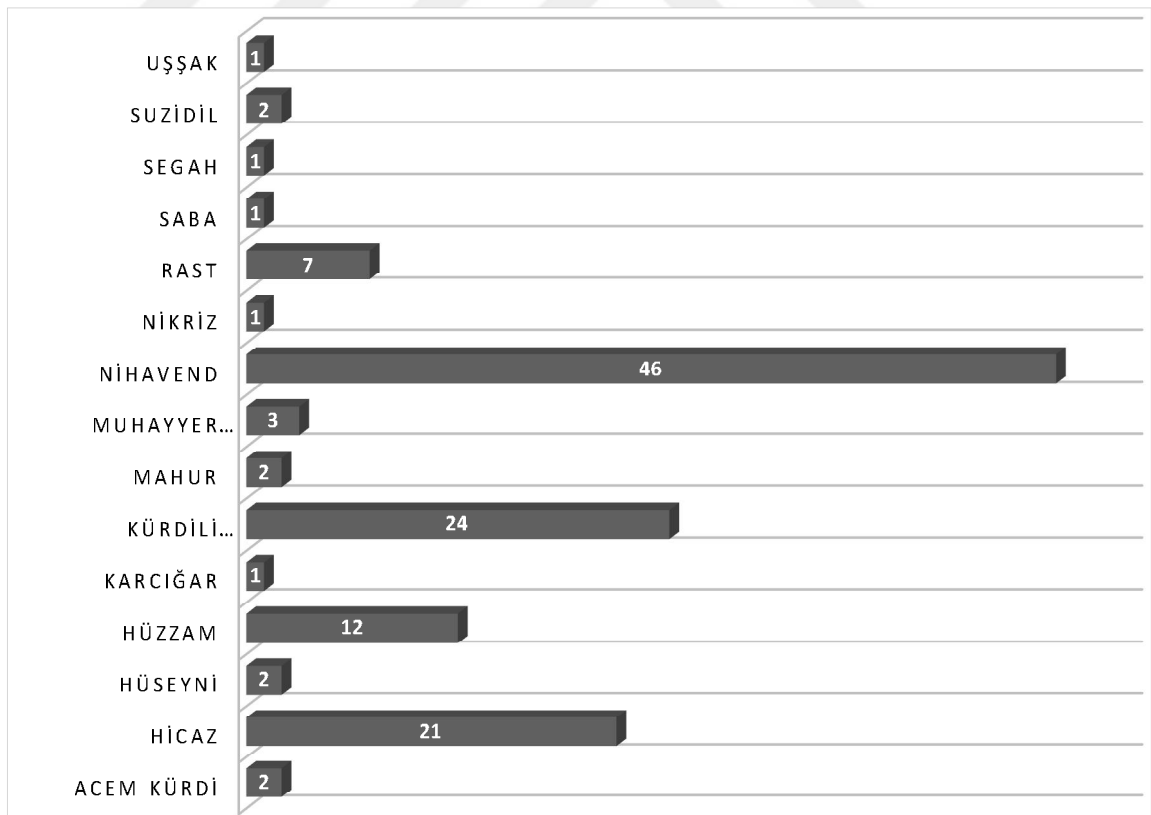

Tablo 3'ten elde edilen verilerden hareketle, araştırmanın örneklemini oluşturan 31 eserin, 123 eser içerisinde en fazla hangi makamın kullanıldığının tespiti açısından aşağıdaki gibi makam dağılım grafiği oluşturmak mümkündür

Grafik 1.5.4. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan 123 eserin Usûl Dağılım Grafiği

Grafik 1.5.5. Araştırmanın Örneklerini Oluşturan Avni Anıl 'a Ait 123 Eserin Makamlara Göre Dağılım Grafiği

1.6. KLASİK TÜRK MÜZİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Kendi tarihi gelişimi içerisinde, saray, tekke ve medreselerden destek görmüş, kısmen de olsa zümre müziği diyebileceğimiz Klasik Türk Müziği'ni, "tarihi süreç içerisinde tek sesli olarak gelişen, yenilenen; kendine öz makam, usul ve tekniğe sahip, sesli ve sözlü Türk Sanat türü"dür(AREL, 1970, s.7.) diye tanımlanabilmektedir.Hüseyin Sadettin Arel, 498 Klasik Türk Müziği makamının adlarını belirlemiştir.Bu makamlardan birçoğu günümüze kadar ulaşamamış, eser örnek sayısı olarak kısıtlı olduğu için unutulmaya yüz tutmuştur.Prof.Dr.Gültekin Oransay'ın (1930-1989) eğitim enstitülerinin müzik bölümleri için hazırlamış olduğu Musiki Tarihi adlı kitabında dönem anlayışında dönem yerine Evre terimini tercih eden Oransay, Geleneksel Türk Sanat Müziği'nin tarihini üç evreye ayırmaktadır: I. Oluşum Evresi (1520 öncesi), II. Doruk Evresi (1520-1826), III. Unutulma Evresi (1826'dan beri). Emin-Bedia-Hakan Ünkan üçlüsünün hazırlamış olduğu Türk Sanat Musikisinde Temel Bilgiler adlı yayında yeni bir dönem anlayışı ise adı geçen eserde Türk Musikisinin Dönemleri başlığı altında 4 dönem yer almaktadır: I. İlk bilimsel dönem (Başlangıç ve hazırlık dönemi) (900-1450) , II. İlk klasik dönem (1450-1720), III. Son klasik dönem (1700-1880), IV. Yeni klasik dönem (Neoklasik Dönem) (1850-Günümüz). Son olarak, 1989 yılında yayınlanan Türk Musikisi Tarihi/Derleme adlı kitabında, Nazmi Özalp'in dönem anlayışı 4 şekilde sıralanmaktadır : I. Hazırlık dönemi, II. Klasik dönem, III. Romantik edebiyat dönemi, IV.Son dönem' dir. Tarihçilerin yapmış olduğu bu dönem sıralamasında bu tezde incelenecek olan Türk müziği tarihi dönemleri Ercüment Berker'in adlandırdığı şekilde olacaktır.

Ercüment Berker'in 6 döneme ayırdığışekliyle Türk müziği dönemleri;

- a. Hazırlık ve Oluşma Dönemi
- b. Klasik Öncesi (Pre-klasik) Dönemi
- c. Klasik Dönem
- d. Neoklasik Dönem
- e. Romantik Dönem
- f. Reformist Dönem.

a. Hazırlık ve Oluşma Dönemi

Bu döneme ait en köklü bulgulara eski Çin kaynakların da rastlanmıştır. Maurice Courant'ın, eski Çin yazmalarından topladığı metinlere dayanarak, Orta Asya Türklerinin müziğe hizmetlerine ait bilgilere rastlamış, bunların Çin kültür tarihi açısından önemli olduğu kadar, Klasik Türk Müziği tarihi açısından da önemli olduğu vurgulanmıştır.

“Han ve Hun devirlerinin Türk Hanedanları saraylarında ve hatta Çin haricinde kalan Kaşkar ve Buğara gibi kültür merkezlerinde, İslamiyet'ten önceki müzik kültürünün seviyesini gösteren belgelere yer verilmiştir. Bu sayede Klasik Türk Müziği Tarihini milattan önceki asırlardan başlatmanın ve Yüksek Orta Asya kültürünün oluşmasında Türklerin oynadığı rolü saptamanın ve yine bu etnografik malzeme sayesinde İslamiyet'ten önce Türk saraylarındaki müzik toplulukları, Türk askeri mızıkası ve birçok eski Türk sazları hakkında fikir sahibi olmanın mümkün olduğu ileri sürülmüştür.”(BERKER, 1985, s.15.).

“Ancak zamanımızda önemini sürdüren ananevi Klasik Türk Müziğinin, 10. Yüzyıl da Horasan-Türkistan Türkleri'nin İslamiyet'i kabullerinden sonra, Batı Türkleri'nce geliştirildiği, Türklerin geçtiği ve yerleştiği çevrelerde etkileşimde bulunduğu, ancak diğer müziklerin üzerinde daha kapsamlı etkiler bıraktığı anlaşılmaktadır.” (BERKER, 1985, s.16.)

13. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'da, Mevlevi tarikatının kurucusu Mevlana Celalettin Rumi (1207-1273) Türk kültür hayatına, etkileri zamanımıza kadar ulaşan hamle kazandırmıştır. Mevleviliğin müziğe önem vermesi ve Mevlana'nın oğlu Sultan Veled'in (1226-1312) güçlü bir besteci olması, bu müziğin verimini, etkinliğini arttırmıştır.

Bu yüzyılda Azeri Türkleri'nden müzikolog ve besteci Urmiyeli Safiyüddin, Türk Müzikolojisinde ilk kaynak olarak kabul edilen Şerefiye (BERKER,1985, s.18.) isimli eserinde Klasik Türk Müziği sistemini ve önceliklerini ortaya koymuştur.

Sir C. Hubert Parrv, Safiyüddin'in fizik ve matematik kurallarıyla açıkladığı Türk dizisini “düşünülmesi bile son derecede mükemmel ses dizisi” olarak değerlendirmiştir(ÖZTUNA, 1969, s.5.).

Klasik Türk Müziğinde ulaşılan en eski eserler, Safiyüddin'in Remel usulündeki Nevruz bestesi, Sultan Veled'in Acem Devri denilen Devr-i Kebir usulündeki Acem Peşrevi ve Sengin-Semai usulündeki 3 hanelik Irak Saz Semaisidir (AKKAŞ, 1987,s.2).

b. Klasik Öncesi (Preklasik) Dönem

14. yüzyıldan 18. Yüzyıl başlarına kadar olan süreçtir. Bu dönemde Yıldırım Beyazıt'tan (1389-1402)¹ II. Murad'a (1421-1451)² kadar tahtta kalan Osmanlı padişahlarının sanatsal yönlerinin ağırlığı ile sanata ve sanatçıya verdikleri değerle, sanat olgusu desteklenmektedir.

Dönemin en önemli kişilerinden biri olan, Klasik Türk Müziği tarihinde Büyük Hoca olarak geçen Meragalı Abdülkadir Meragi'dir (1399-1435)³. O, yapıtlarında Klasik Türk Müziği'nin klasik kuramına ve o dönem İslam Müziği'ne katkılarıyla ve Kenz'ul Elhan (Ezgiler Hazinesi) adlı yapıtında yüzlerce Klasik Türk Müziği yapıtını ebced notasıyla yazarak Türk müziğine önemli izler bırakmıştır. Birçok eser bırakan Meragi, bu eserlerinde çok değerli bilgiler vermiştir.

15. yüzyılın önemli yapıtlarından bir diğeri ise, Ladikli Mehmet Çelebi'nin yazdığı Fethiye ve Zeynü'l Elhan adlı eserleridir.

“16. yüzyılda bestecilik alanında gelişme gösteren Klasik Türk Müziği, müzik bilim alanında herhangi bir oluşum gösterememiştir. Bu yüzyıldan elimize Beste-i Kadim denen düğah, hüseyini,pençgah makamlarından üç mevlevi ayin-i şerifi, en eski eserlerdir ve bestecileri bilinmemektedir(Gelişim Hachette, s.2876).”

17. yüzyıl da Klasik Türk Müziğinde bestecilik çok büyük bir gelişim göstermiştir.

¹⁻³⁻⁴Padişahların doğum ve ölüm tarihleridir.

Ali Ufkî'nin⁴ Mecmua-ı Sâz ü Söz'ünden bir sayfa.

“Prens Dimitri Kantemir yani Kantemiroğlu geliştirdiği nota sistemi ile 300 dolayında peşrev ve saz semaisi'nin belgelenmesini sağlamış, yazdığı İlmü'l Mûsikî ala Vechil Hurufat adlı eseriyle dönemine ait makam ve usuller hakkında geniş bilgiler vermiştir (SAY, 1998, s.26).”

Döneminin ünlü bestecileri arasında, Hatib Zakiri Hasan Efendi, Hafız Post, Gülşeni Şeyhi Ali Şir Gani, Buhurizade Mustafa İtrî Efendi, Recep Çelebi, Eyyübi Mehmet Çelebi, Solakzade, Köçek Mustafa Dede, Seyyit Mehmed Nuh Efendi bulunmaktadır.

⁴Ali Ufkî'nin kendi el yazısından

c. Klasik Dönem

Bu dönem Itri'den(1640-1712)⁵, Hammamizade İsmail Dede Efendi'ye (1778-1846) kadar olan zaman sürecini kapsar.

Itri'nin üstün bestecilik gücüyle atılım yapan Klasik Türk Müziği, Lale Devri'nde çok parlak, şen, şuh saz ve söz eserleri kazanmıştır. Itri Klasik Türk Müziği tarihi içerisinde en ünlü kişisi olarak kabul edilmiştir. Güçlü şairliği yanında aynı zamanda dönemin ünlü bir hanendesidir. Nühüft makamındaki Tevşih ile Segah makamındaki Mevlevi ayini ve Mevlevi Nat'ı Klasik Türk Müziğinin en olgun eserlerindedir.

Yüzyılım başında, II.Mustafa ve III.Ahmet'in bazı ilahiler yazdığı ve bunların bir kısmının bestelenerek tekkelerde okutulduğu bilinmektedir.

Klasik dönemin en önemli olayı ise 3.Selim'in taht'a geçmesidir. 3.Selim (1789-1807) 18 yıllık saltanat sınırlarını aşan dönemi içinde bir ekol yaratmıştır. Şeyh Abdülbaki Nasır Dede onun emri ile ebcet notasını gününe uyarlamış ve yüzlerce eseri Tahririye adlı yapıtında toplamış ve bu eserlerin yok olmalarını önlemiştir.

Ermeni asıllı bir müzikolog olan Hamparsum Limonciyan da (1768-1839) Nâsır Abdülbâkî Dede ile aynı dönemde, yine Sultan III.Selim'in isteği üzerine bir nota yazım sistemi geliştirmiştir. Bestekârlar ve icrâcılar tarafından çok ilgi gösterilen bu sistem, son zamanlara kadar yoğunlukla kullanılmıştır. Günümüzde dahi bilinen ve kullanılan bu sistem, Ortaçağ Avrupa'sında kilise ve manastırlarda müzik yapılırken, ezginin iniş-çıkışlarını göstermek amacıyla güftelerin üzerlerine konulan işaretlere (neum) benzeyen 7 işaret üzerine kurulmuştur.

III.Selim'in Nizam-ı Cedid (Yeni Düzen) adını verdiği Osmanlı İmparatorluğunu her alanda yenileştirme hareketi Klasik Türk Müziğini de etkilemiştir. Kendisine ait 14 makam⁶İcat etmiştir.("Gelişim Hachette", s.2878.)

Bu dönemin bir başka önemli olayı ise II.Mahmut'un Vak'a-ı Hayriye denilen ıslahat hareketlerinin Türk Müziğine olan yansımalarıdır. Batı ile tanışan besteciler⁷ batı müziği etkisinde eserler vermişlerdir⁸.

⁵ Buhurizade Mustafa İtrî Efendinin doğum ve ölüm tarihi.

⁶ Bu makamlar; Acembuselik, Arazbarbuselik, Hüseyinizemzeme, Gerdaniyekürdi,, Hicazeyn, Nevakürdi, Nevabuselik, Rast-ı Cedid, İsfahanek-i Cedid, Şevk-i Dil, Pesendide, Süt-zî Dilara, Evcera ve Şevk-efza..

⁷Şakir Ağa, Dede Efendi, Emin Ağa gibi

d. Neoklasik Dönem

Hem klasik hemde neoklasik dönemde gösterilebilen Dede Efendi (1778-1846)⁹ ile başlayan bu dönem, Hacı Arif Bey'e (1831-1884)¹⁰ kadar olan süreci kapsar. Ünlü besteciler, klasik kurallardan yavaş yavaş ayrılarak büyük formlarda eser verme yerine, küçük formlarda ve özellikle şarkı formunda eserler vermeyi tercih etmişlerdir (GÜMÜŞTEKİN, Lise Müzik Eğitimi Ders Notları 2, s.3.).

Hamamizade İsmail Dede Ayin-i Şerif'den, Kar'dan, Köçekçeye kadar geniş bir yelpazede eserler vermiş, 500'den fazla bestesinden 276'sı zamanımıza ulaşmıştır. Dede Efendi, İtri'den sonra Klasik dönemlerin en büyük bestecisi sayılmaktadır.

19.yüzyılın ikinci yarısında, özellikle dinsel müziğin en olgun yapıtlarını oluşturan Na't ve Durak'ların, Salat'ların, Savt'ların, Gülşeni Savtları'nın yavaş yavaş kaybolduğunu görmekteyiz (SAY,1998, s.26).

e. Romantik Dönem

Hacı Arif Bey'den, Hüseyin Saadettin Arel'e (1880-1955)¹¹ kadar yaklaşık yarım yüzyılı kapsayan Romantik dönem, bir süre için klasik müziğin yasaklandığı dönem olma özelliğine sahiptir.

Gelişen uygarlığın, insanın sanata ayıracak zamanı kısıtlaması ve beğenilerin değişimi sonucunda, bestecilerin büyük formları bırakıp, 3.Selim zamanından beri işlenen, geliştirilen şarkı formunu ve küçük formları kullanmalarını getirmiştir. Besteciler halka daha yakın eserler

⁸Dede Efendi'nin Gülnihal adlı eseri ilk örnek olarak gösterilir.

⁹ - ¹² Dede Efendinin ve Hacı Arif Bey'in doğum ve ölüm yılları.

¹¹⁻¹²⁻¹³⁻¹⁴⁻¹⁵ Doğum ve ölüm tarihleri.

vermeye, eserlerinde, duygusal içtenliğe ve yüceliğe, milli ve geleneksel özellikler taşıyan eserler vermeye başlamışlardır.

Kişisel çabaların önde olduğu dönem özelliği taşımaktadır. Çünkü resmi öğretimden kaldırılmış olması, okullarda tamamen batı tarzı eğitime yönelmiş olunması, bu sonucu doğurmuş sayılabilir.

Rauf Yekta (1871-1935)¹², Hüseyin Sadettin Arel (1880-1955)¹³ ve Dr. Suphi Ezgi (1869-1962)¹⁴ kişisel çalışmaları ile Türk müzikolojisi üzerindeki çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Rauf Yekta'nın Türk Müziği konusundaki yazdığı bilgiler, ilk kez batı ansiklopedilerinde yer almıştır (YEKTA, La Musique Turque: Encyclopedie della Musique, s.2845-3064.). Arel ve Ezgi'nin bir ekol olduğunu savunan bir görüş olduğu gibi bu ekolü sakıncalı bulan müzik bilimcileri de vardır¹⁵.

Hacı Arif Bey, Şevki Bey, Nikoğos Ağa, Tanburi Ali Efendi, Hacı Faik Bey, Tanburi Cemil Bey, Saadettin Kaynak, Münir Nurettin Selçuk, Yaseri Asım Ersoy, Selahattin Pınar, önde gelen besteciler arasında sayılabilir.

Bu dönemin başka bir özelliği de, Tanburi Cemil Bey'in saz icrasında bir okul yaratmış olmasıdır. Onun etkisi yaşadığı dönem kadar, daha sonraki dönemlerde de görülmüştür ("Gelişim Hachette", s.2879.).

f. Reformist Dönem

Hüseyin Saadettin Arel'den günümüze kadar olan dönemi kapsayan, birçok nedenden dolayı geri planda kalmış olan Klasik Türk Müziği'nin, gerek resmi ve gerekse resmi olmayan kurumsallaşmanın yaşandığı dönem olarak kabul edilebilir.

İlk olarak İstanbul Belediye Konservatuarı'nda ve daha sonra İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı'nda dersler veren Arel, birçok öğrenci yetiştirmiştir. Öğrencisi Ercüment Berker, İstanbul Üniversitesi Korosunda hocasının yöntem ve sistemlerini uygulamıştır. 1976 da gene Arel'in doğrudan ve dolaylı öğrencileri olan Aleaddin Yavaşca, Cüneyt Orhon, Cahit Atasoy, Necdet Varol,

Halil Aksoy, Nevzat Sümer vb. ile İstanbul Türk Mûsikîsi Konservatuarı'nın kuruluşunu gerçekleştirmişlerdir¹⁶. Bundan sonra diğer illerimizde de konservatuarlar kurulmuştur. Ayrıca, Kültür Bakanlığı bir çok ilde korolar kurmuştur.

Resmi olarak Nevzat Atlığ'ın kurduğu Devlet Klasik Türk Mûsikîsi Korosu 1976'da etkinliğe başlamıştır. (Gelişim Hachette, s.2880.).

Bütün bu çabalar Klasik Türk Müziğinin yaygınlaşmasını da beraberinde getirmiştir. Bir dönem radyolardan da yasaklanan bu tür, artık günlük yaşamımızın içerisine girmiş durumdadır. Bir gün dönemimiz de tarih olduğunda, o günün müzikologları, üzerinde çok tartışılan bir dönem olarak bu günü göstereceklerdir sanırım. Çünkü ses sistemi, tarihi, çok seslendirilip seslendirilemeyeceği bu günün müzikologlarınca üzerinde görüş birliği sağlanamamış konular arasındadır. Türk müziği gelişimi tarih içerisinde birçok bölümde kendini göstermiştir. Cumhuriyet Dönemi başlıca bestecilerimiz şu şekilde sıralanabilir.

Cumhuriyet Dönemi Bestecileri ve Müzisyenleri :

Halid Lemi Atlı	(1869 – 1945)
Subhi Zühtü Ezgi	(1869 – 1962)
Ahmed Rasim Bey	(1864 – 1932)
Hacı Arif Bey	(1831 – 1885)
Ali Rıfat Çağatay	(1869 – 1935)
Neyzen Tevfik	(1879 – 1953)
Rakım Erkutlu	(1869 – 1948)
Kazım Uz	(1872 – 1942)
Abdulkadir Töre	(1873 – 1946)
Udi Nevres Bey	(1873 – 1937)
Tanburi Cemil Bey	(1873 – 1916)
Rauf Yekta Bey	(1871 – 1935)

¹⁶Bu kurum 1984 te İTÜ Türk Mûsikîsi Konservatuarı olmuştur.

Nasibin Mehmed Yürü	(1882 – 1953)
Neyzen Emin Dede	(1883 – 1945)
Dürrü Turan	(1883 – 1961)
Hüseyin Sadeddin Arel	(1880 – 1955)
Fahri Kopuz	(1882 – 1968)
Kemal Niyazi Seyhun	(1885 – 1960)
Suphi Ziya Özbakan	(1887 – 1966)
Fehmi Tokay	(1889 – 1959)
Rahmi Bey	(1864 – 1924)
Sedat Öztoprak	(1890 – 1947)
Salih Murat Uzdilek	(1891 – 1967)
Şerif Muhiddin Targan	(1892 – 1967)
Refik Fersan	(1893 – 1865)
Sadettin Kaynak	(1895 – 1961)
Zeki Arif Ataergin	(1896 – 1964)
Cevdet Kozanoğlu	(1896 – 1986)
Sadi Işılav	(1899 – 1969)
Şerif İçli	(1899 – 1956)
Münir Nureddin Selçuk	(1900 – 1981)
Haydar Tatlıyay	(1890 – 1963)
Dramalı Hasan	(1896 – 1984)
Yesari Asım Arsoy	(1900 – 1992)
Cevdet Çağla	(1900 – 1988)
Mesud Cemil	(1902 – 1963)
Rusen Ferit Kam	(1902 – 1981)
Süleyman Erguner	(1902 – 1953)
Selahaddin Pınar	(1902 – 1960)
Neveser Kökdeş	(1904 – 1962)
Mustafa Nafiz Irmak	(1904 – 1975)
Ferit Alnar	(1906 – 1987)
Emin Angan	(1906 – 1985)
Rüştü Sardağ	(1916 – 1994)

Vecdi Seyhun	(1915 – 1984)
İsmail Baha Sürelsan	(1912 – 1998)
Bekir Sıtkı Sezgin	(1936 – 1996)
LaikaKarabey	(1909 – 1989)
Vecihe Daryal	(1908 – 1970)
Arif Sami Toker	(1926 – 1997)
Asdik Ağa	(1846 – 1912)
Levon Hanciyan	(1841 – 1947)
Aleko Bacenos	(1888 – 1950)
Bimen Şen	(1873 – 1943)
Artaki Candan	(1885 – 1948)
Yorgo Bacenos	(1900 – 1977)
İsmail Hakkı Bey	(1865 – 1927)
Alaeddin Yavaşça	(1926 –)
Avni Anıl	(1928 – 2008)

1.7. AVNİ ANIL'ın HAYAT HİKAYESİ VE SANATÇI KİŞİLİĞİ

Ailesi Varna Povadi'den göçmen olarak gelen Hamdi Bey ile Biga'lı Fatma Hanım'ın çocuğu olarak 23 Nisan 1928 tarihinde, İstanbul'un Selimiye semtinde dünyaya gelmiştir. İlkokul, bugünkü adı III.Selim İlköğretim Okulu olan İhsaniye 19. İlkokulu'nda okumuştur. Aynı yıllarda, bir fotoğrafçının yanında çıraklığa başlamış fotoğrafçılığı, İlkokulun ardından Paşakapısı Erkek Ortaokulu'nda (bugün ki adı Burhan Felek Lisesi) ve 1942 yılında başladığı Haydarpaşa Lisesi'ne giderkende, önce kalfalık sonra ustalık mertebesine devam etmiştir.2.sınıfta liseyi terk etmiş ve bu okulu, daha sonra dışarıdan sınavlarına giderek bitirmiştir.

Haydarpaşa Lisesi'ne başladığı günlerde arada bir Üsküdar Halkevi'ne gider ve kütüphanesinden yararlanırmış. Bu gidiş gelişler, özellikle liseyi terk ettikten sonra iyice sıklaşmaya başlamıştır. Orada yeni arkadaşlar edinmiş ve bu sıcak mekan, kısa bir zaman sonra onun bir nevi ikinci evi, ikinci okulu haline gelmiştir.Kitap ve konferanslardan yararlanmanın yanısıra, müzik vetiyatro kollarında çalışmaya, bir süre sonra da bazı oyunlarda rol almaya başlamıştır.Goldon'nin “Yalancı” adlı oyunu ile Sabih Göze'nin “Mavi Gözlük” adlı müzikli oyunu bunlardan ikisidir ve ikincisinde başrol oynamıştır. Türk Musikisi ezgileriyle haşır neşir olmaya başlamasının miladi olarak da kabul edilebilir bu oyun. O günleri ve Üsküdar Halkevi'nde beraber olduğu dostlarını, gözleri hafif buğulanarak şöyle sıralamaktadır değerli bestekar (Avni ANIL ile yapılan röportaj):

“Ev ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla yaptığım çalışmalar, okul ve halkevi... Çok yönlü bir koşuşturmanın severek üstlenilen yorgunluğu ile ama pek mutlu geçen yıllar.. Halkevi'nin Başkanı, Haydarpaşa Lisesi'nde tarih hocam Reşat Kaynar.. Müzik direktörü Mehmed Abud... Şair-edebiyatçı Hoca Hilmi Soykut da aynı kadroda. Emsal arkadaşlar, Nedim Ongan, Mehmet Muhtar, Nişan Hançeri,Orhan Çağman, Suavi Sualp,Abidin Doran, Güneri Oktar ve çok sayıda güzel insan..”

1950 yılında halkevlerinin kapısına kilit vuran zihniyet, onu bu güzel uğraşlardan bu güzel arkadaşlarından ayırmış ve mutsuz kılmıştır.1950 yılı sonbaharında, Halkevi Tiyatro Kolundan arkadaşı olan Nedim Ongan'ın aracılığı ile Emin Ongan'la tanışmış ve o akşamdan bahsetmek üzere kızkardeşi Berhayat'la¹⁷ birlikte Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin çalışmalarına katılmıştır.

¹⁷İstanbul Radyosu'ndan emekli olmuş bir ses sanatçısıdır.

Onun musiki yaşamında son derecede önemli olan bu 7 yıllık dönemi, kendisi o entranсан uslubuyla şöyle özetlemektedir. (Avni ANIL ile yapılan röportaj)

“Daha yararlı ve daha ciddi bir çalışma dönemi,yedi tam yıl... Onlarca, yüzlerce değil binlerce; her formda klasik, neo-klasik ve güncel şarkının, beynimize,yüreğimize çakıldığı güzel bir dönem... Üsküdar Musiki Cemiyeti’ni 58 tam yıl ayakta tutan güzelim insan Emin Ongan Hoca’dan yararlanma şansı... 1946 yılı çalışma döneminde Üsküdar Musiki Cemiyeti’nden arkadaşlar: Cüneyt Orhon, Niyazi Sayın, Saim Apak, Arif Sami Toker... Bizden daha ileri olanlar: Suznak Ahmet, Neyzen Emin Bey, Tanburi Adil Bey... Bizlerden bir süre sonra cemiyete katılanlar: Cahit Peksayar, Sadun Aksüt, Rıdvan Aytan, Aka Gürbüz,Cüneyd Koşal.. Daha sonra yararlananlar arasında,İnci Çayırılı,Şeref Çakar ve Amir Ateş, Ahmet Özhan da var.Daha çok var elbet de ama şu anda aklıma düşenler bunlar...

1946’lardan, 50’lere başlayan ezgi arayışları ve sonunda ilk çalışmalarımın Emin Hoca’ya gösterilişi, güçlendirici sözler, yeni bir nefes olduğumuz tespitleri ile ve daha bir cesaretle devam eden, bugünde süren çalışmalar...52 yıl önce Rast şarkımın Ankara radyosunda ilk defa, Sevim Tan(Ürek) tarafından, “Sordular Mecnun’a Leyla’nın Saadethanesin” diye anons edilerek icra edilişi; Ruşen Kam, Cevdet Kozanoğlu, Vecihi Danyal gibi ustalardan övgü dolu sözcükler...”

1952 yılında Ankara Polis Enstitüsü’nde öğretime başlamış, oradan 1953 yılında mezun olduktan sonra Adana Emniyet Müdürlüğü’nde bir yıl çalışmış, daha sonra istifa ederek İstanbul’a geri dönüp, yaşamında çok önemli yer ve süre işgal eden gazeteciliğe ve yayıncılığa başlamıştır. Onun Babıali yaşamının ilk basamakları, Kazım Şinasi Dersan tarafından çıkarılan ve Hıfzı Topuz’un Yazı İşleri Müdürlüğünü yaptığı Akşam Gazetesi’dir. Bunu Radyo Alemi ve Yelpaze dergileri izlemiştir.

1955 yılında İstanbul Radyosu’na Haberler Servisi Redaktörü olarak atanmış, 12 yıl çalıştıktan sonra ,1967 yılında bu görevden de kendi arzusuyla ayrılarak tekrar Babıali’ye dönmüştür. Bu dönemde bir yandan Bedii Faik Akın’ın çıkardığı Dünya Gazetesi’nde , haftada bir gün, haber, röportaj,anket ve eleştirilerin yer aldığı “Cuma Sayfası”nı hazırlarken; bir yandan da Kasım 1969’dan itibaren “Musiki ve Nota” adlı eğitici aylık musiki-radyo ve sanat dergisini çıkarmaya

başlamıştır. Bu derginin yayımı, bazı nedenlerle zaman zaman kesikliklere uğramışsa da,80’li yıllara kadar sürmüş ve 5 cilde ulaşmıştır.

1972 yılının sonlarında Müzik Yayınları şefi olarak TRT İzmir Radyosu’na atanmış ve bu nedenle 15 Kasım 1972 tarihinde İstanbul’dan ayrılmak zorunda kalmıştır. Aralıksız tam 10 yıl, İzmir Radyosu’nda Ali Rıza Avni, Bekir Sıdkı Sezgin, Burhanettin Ökte,Güner Erman, Ayhan Sökmen ve daha çok sayıda ses ve saz sanatçısı ile büyük bir uyum içinde çalışmış; özellikle Ali Rıza Avni ile birlikte geceli gündüzlü uğraşlar sonucu, o döneme göre çok sayıda eserin sağlıklı notalarını tespit edip arşivi zenginleştirmiş ve çok değerli bir kütüphane oluşturmuştur.

1972-1982 yılları arasındaki diğer uğraşlarını şöyle özetlemektedir(Avni ANIL ile yapılan röportaj):

“...Sayın İsmail Cem’in TRT Genel Müdürlüğü döneminde(siyah-beyaz dönem) geçici görevle İstanbul’da TV belgeselleri... Hüseyin Sadettin Arel’in 20.ölüm yıldönümü nedeniyle Laika Karabey, Ercümen Berker’in anlatımları, Aka Gündüz ekibiyle eserlerinin icrası... Ayrıca Sadettin Kaynak ve Selahattin Pınar Belgeselleri, Sabite Tur Gülerman, Alaeddin Yavaşca ve Recep Birgit’in solo programlarında metin yazarlığı,danışmanlık ve sunuş...”

1 Mart 1982 tarihinde kendi isteği ile emekli olmuş ve akabinde Mutlu Kiracı Yayınevi’ni kurarak “Anılar ve Belgelerle Musikimiz” adlı dört ciltlik eseriyle yayın hayatında yeni bir sayfa açmıştır.Bu dönemde, ayrıca pek çok notayı fasiküller halinde yayınlamıştır.

Büyükşehir Belediye Konservatuarlarının kuruluş ve kurumlaştırma çalışmalarına katkıda bulunmak üzere,1985 yılında Bursa’ya, 1986 yılında Adana’ya gitmiştir.

Avni Anıl, 1986 yılına kadar, bir yandan İzmir’deki koro çalışmalarını yürütürken, bir yandan da Yeni Asır, Gazete Ege ve Tercüman gazetelerinde haftalık ve günlük yazılar yazmıştır.

Telif haklarının korunması yönündeki savaşıllığı ile de tanınan ünlü bestekar, 1990 yılında Kültür Bakanlığı Devlet Korosu’na Uzman Sanatçı olarak atandıktan sonra, Diyarbakır,Elazığ, Bursa, Samsun ve Konya Devlet Klasik Türk Müziği Korolarının Sınavlarında komisyon üyeliği yapmıştır.

“Gerçek sanatçı, hizmet olduğuna inandığı çalışmalarından zarar da görse pişmanlık duymamalı; halkın seviyesine, onun istediğinin fevkinde katkıda bulunmalı, bu uğurda yorgunluğu sevmelidir..” diyen ve 60 yıl boyunca musiki ve yayıncılık arasında mekik dokuyarak, 121’i TRT Kütüphanesi’nde kayıtlı olan (aşağıda listesi verilmiştir) 150’ye yakın

besteye; “Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğü” (4 cilt) , “Sözlü Eserler”(2cilt), “Musikî ve Nota” (5cilt) “Bestecilerimizden Ezgiler” adlı kitap, dergi, ve fasiküllere; “Bir Besteci”(34 Programlık belgesel), “Musikimizden Portreler” (14 program), “Müzik Konukları” (14 program), “Sazdan Söze” (42 program) adlı hayli uzun soluklu televizyon programlarına; “Ses ve Saz Dünyamızdan” ,” Musikimizden Esintiler”, “Dizelerden Ezgi Bahçesine” adlı radyo programlarına imza atan; yurdun pek çok yerindeki üniversite,dernek, devlet korolarında ve konservatuvarlarda adına düzenlenen konserlere katılmak için günlerce evinden uzak kalan değerli bestekar, bu sözlerine sahip çıkmakta azimli gözükmektedir.

Ezgilerin, enstrümantal olarak çalındığında da altındaki sözleri çağrıştırması gerektiğini şiddetle savunan ve ilk bestesinden bugüne dek hep duygularının etkisiyle bu tarz şarkılar bestelediği için kendisini “güfte bestecisi” olarak tanımlayan Avni Anıl, şarkı formu dışında eser üretmeyişi, şöyle açıklamıştır(Avni ANIL ile yapılan röportaj):

“ ...Sanatçı benim anlayışına göre çağına hitap etmelidir. Bugün ben biraz gayret sarfetsem, duygularımı büyük formda eserlere de uzatabilirim. Terennümlü eserler, beste, ağır ve yürük semailerde yapabilirim. Bu benim yapamayacağım bir şey değil ama neden yapayım? Bu konuda abideler yapılmış, kültür olmuş eserler arşivlerimize girmiş. Dil olarak bugün, niye,saf,çocuklarımızın anlayabileceği Türkçe’yi kullanmayayım, Arapça ve Farsça sözcüklerdenmeydana gelmiş güfteler seçeyim? Bunun anlamı yok. Hacı Arif Bey, Şevki Bey Tanburi Ali Efendi vb. çağlarına seslenmişler; ben o çağa neden karışayım? Ben bu çağın adamıyım. Bugünün insanına ama sistemi, kaliteyi gücüm yettiğince bozmadan; çocuklarının anlayabileceği, sevebileceği,gönüllerine inebileceği türden; Türk Musikisi sisteminde, kendi ezgilerimi, anlayabilecekleri dilde vermekten sorumluyum. Neden Fuzuli veya Baki’den güfte alayım artık; bir ümit Yaşar, bir Necati Cumalı dururken...”

Sürekli Basın Kartı sahibi olan büyük besteci, aralarında, Konya-Selçuk Üniversitesi’nin verdiği “Fahri Doktorluk” payesi; Mersin-Silifke, Aydın-Söke,Bursa-Yenişehir, Niğde ve Çorum’dan alınan “Fahri Hemşirelik” payeleri; Türk Dünyası “Yazarlar ve Sanatçılar Ödülü’nün de bulunduğu çok sayıda onurlandırıcı , güçlendirici ödüle sahiptir ama bunların içinde belki de en anlamlısı, yaşamının-görevi nedeniyle İzmir’e taşınmaya kadar geçen-ilk 45 yılını geçirdiği Harem –Salacak arasındaki anılarıyla dopdolu İhsaniye sokaklarından birine, en uzun süreli oturdukları “Eczane Sokağı”na 6 ocak 2004 tarihinde adının verilmesidir.

Mine Hanım'la evliliğinden Alev ve Eser adlı iki kız, Ezgi Avni adlı bir de erkek çocuğa sahip olan bestekar, TRT Radyo-4'te perşembe günleri yayımlanan "Dizelerden Ezgi Bahçesine" adlı programlara imza atmıştır.

120'yi aşkın eseri olan besteci, 1998 yılında Kültür Bakanlığı'na verilen Devlet Sanatçısı ünvanını almıştır.

Devlet Klasik Türk Müziği Korosu sanat faaliyetlerine büyük katkılarda bulunup, defalarca konuk şef olarak görev büyük bestekar Avni ANIL aynı zamanda Elazığ,Diyarbakır,Samsun,Konya ve Bursa'da koroların kurulması çalışmalarında bulunmuştur.

Ümit YaşarOğuzcan'ın şiirlerini bestelemiştir. Son dönem besteciler içinde Yusuf Nalkesen ile birlikte en önde gelenlerdendir.

Avni Anıl 14 Haziran 2008 günü İzmir'de solunum yetmezliği hastalığından yaşama 80 yaşında veda etmiştir. İzmir Balçova Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

2. BÖLÜM

2.1.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın örneklemini içerisinde yer alan Avni ANIL' a ait 31 eserin adı, sözleri (güftesi), Beste tarihi, Güfte yazarı adı, Makam adı, Kullanılan usûl / usuller, Ölçü uyum sayısı, Prozodik kural uygulaması, Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri, Eser içindeki usûl değişiklikleri, TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı analizlerine yer verilmiştir.

2.2. ESER ANALİZİ

ESER ANALİZ KRİTERLERİ :

1. Eserin adı:
2. Eserin sözleri:
3. Beste tarihi:
4. Güfte yazarı adı:
5. Makam adı:
6. Kullanılan usûl / usûller:
7. Ölçü uyum sayısı:¹⁸
8. Prozodik kural uygulaması:
9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri:¹⁹
10. Eser içindeki usûl değişiklikleri:
11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:

¹⁸ Ekler bölümünde ölçü uyum sayısının kuralları bulunmaktadır.

¹⁹ Ekler bölümünde Türk Müziğinde nota isim ve yerleri ve nota değiştirme işaretleri yer almaktadır.

1. Eserin adı:Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede

2. Eserin sözleri:

Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede

Nerde sâki, ehl-i dil yok meclis-i meyhânede

Ey gönül âlem değişmiş, gayri feryâd eyleme

Nerde sâki, ehl-i dil yok meclis-i meyhânede

Türkçe açıklaması:

Ağla gözlerim içki kadehindeki eski lezzet kalmamış,

İçki sunan yok,gönül insanı kalmamış meyhanede

Ey gönül Dünya değişmiş,artık feryâd eyleme

İçki sunan yok,gönül insanı kalmamış meyhanede

3. Beste tarihi: Kesin olmamakla birlikte 12.08.1956

4. Güfte yazarı adı: Cahit Öney

5. Makam adı: Hüzûm

6. Kullanılan Usûller: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Zemin: 16, Nakarat:16, Çift Meyan:16²⁰, Son Nakarat:16²¹ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Bestekâr'ımızın arûz vezniyle yaptığı 2 eserden 1.sidir.

Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

Kullanılan aruz vezni: Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün -(. . .) / (. . .) / (. . .) / (. .)

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser Hüzûm makamının inici çıkıcı seyrine uygun olarak Gerdaniye perdesi civarından başlayıp 1.dolapta Segâh kalışla başa dönmüş. Nakarat Muhâyyer perdesiyle başlayıp Segâh ağırlıklı 1.dolaptan sonra Hüzûm Makamına uygun olarak Tiz tarafta Segah göstererek Evç perdesinde eksik Segâh 4 lüsü ile asma kalış yaptıktan sonra Makam perdelerine dönerek karar vermiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Sadece Düyek usûlü kullanılmıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 110 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

²⁰ İki meyan farklı melodik seyirle kurulmuş ise buna çift meyan denir.

²¹ Nakarat sazı aynı olduğu için meyandan sonraki son saz ölçüsü, nakarat ölçüsü olarak sayılmaz.

Değerli Dostum Dr. Abdüddin Yavaşca'ya
hürmet ve selâmlarımla.. 26.9.1956

Zeynep

Düyek
H Ü Z Z A M)
(Ağla çeşmim ...)

Avni Anıl (12/8/956 Harece)

Ağ la çeş mim eski lez
zet kalmamış pey
ma ne de do
Nerde sa ki eh li dil yok
meclisi mey ha no de
de Ey gö nül a lem de ğiş
miş gayri fer yâd ey le me
-- S a z -- Ey gö nül a lem de ğiş
miş gayri fer yâd ey le
me

Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede
Nerde saki ehl-i dil yok meclis-i meyhânede
Ey gönül âlem de ğişmiş gayri feryâd aylome
Nemde saki ehl-i dil yok meclis-i meyhânede..

Dr. Cahit ÜNEY

1. Eserin adı: Ağlaya ağlaya giderim diyor (Gelin Alayı)

2. Eserin sözleri:

Ağlaya ağlaya giderim diyor
Ayağı eşikten dışarda gelin
Gönlünü bağlamış dosta gidiyor
Ayağı eşikten dışarda gelin

Beyazlar içinde bir taze bahar
Giriyor haneme mehtap gibi yar
Gönlümde baharın bülbülü çağlar
Oynayın a dostlar vursun davullar

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı: Reşat Özpirinççi

5. Makam adı: Hüzûm

6. Kullanılan usûl: Aksak

7. Ölçü uyum sayısı: 1.Aranagme: 12, 1.Zemin: 8, 1.Meyan: 8, 1.Nakarat:8, 1.Son Nakarat: 9, 2.Aranagme:12(Senyo ile), 2.Zemin:8, 2.Nakarat:8,2.Meyan:8, Son Nakarat: 12 (saz partisi dahil) ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Dışarda sözcüğünün “da” hecesi dışında kısa ve uzun hece dağılımı genellikle prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Klâsik tarzda zemin bölümünden nakarata bağlantı sazı olmadığından, eser zemin ve meyan olarak değerlendirilebilir. Nakarat hem zeminden hem de meyandan hemen sonra bağlantı sazı olmadan devam ediyor. İki kubleli eserlerin tümünde görülen özellik bu eserde de göze çarpıyor. Her iki kublede de Hüzûm makamının inici çıkıcı seyrine uygun olarak Gerdaniye perdesi civarından başlanıp, meyana geçişte tiz Segâh perdesi kullanılmış; nakarata giderken aynı melodilere yer verilmiş ve Hüzûm kalışın dışında farklı bir geçki kullanılmamıştır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Aksak usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 149 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

149-1

Hüzzâm Şarkı

AKSAK (Yürük)

G E L İ N A L A Y I

GÜFTE : REŞAT ÖZPİRİNÇİ

3.20.79

BESTE : AVNİ AHIL

ARANAĞMESİ

AĞ LA YA AĞ LA YA Gİ DE RİM Dİ YOR

A YA ĞI E ŞİK DEN Dİ ŞAR DA GE LİN

A YA ĞI E ŞİK DEN Dİ ŞAR DA GE LİN (SAZ)

GÖN LÜ NÜ BAĞ LA MIŞ DOSTAĞI Dİ YOR YOR

A YA ĞI E ŞİK DEN Dİ ŞAR DA GE LİN

A YA ĞI E ŞİK DEN Dİ ŞAR DA GE LİN

-2

AĞLAYA AĞLAYA GİDERİM DİYOR

BE YAR LAR İ ÇİN DE BİR TÂ ZE BA HAR

Gİ Rİ YOR HÂ NE ME MEN TAB Gİ Bİ YAR

Gİ Rİ YOR HÂ NE ME MEN TAB Gİ Bİ YAR (SAR)

GÖN LÜM DE BA HÂ RİN BÜL BÜ LÜ ÇAĞ

LAR LAR OY NA YIN

A DOST LAR VUR SUN DA VÜL LAR OY NA YIN

A DOST LAR VUR SUN DA VÜL LAR (SAR) f decresc.

AĞLAYA AĞLAYA GİDERİM DİYOR
 AYAĞI EŞİKDEN DIŞARDA GELİN
 GÖNLÜNÜ BAĞLAMIS, DOSTA GİDİYOR
 AYAĞI EŞİKDEN DIŞARDA GELİN

BEYAZLAR İÇİNDE BİR TAZE BAHAR
 GİRİYOR HÂNE ME MEN TAB Gİ Bİ YAR
 GÖNLÜNDE BAHARIN BÜLBÜÜ ÇAĞLAR
 OYNAYIN A DOSTLAR, VUR SUN DAVULLI

1. Eserin adı: Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun

2. Eserin sözleri:

Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun
 Çünkü seni çok sevdiğimi biliyorsun gelmiyorsun
 Mevsimler gelip geçiyor sen gülüyorsun gelmiyorsun
 Çünkü seni çok sevdiğimi biliyorsun gelmiyorsun

3. Beste tarihi: 11.03.1968

4. Güfte yazarı adı: İlham Behlül Pektaş

5. Makam adı: Hüzzâm

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Zemin: 24, Nakarat: 24, Meyan: 24, Son Nakarat: 24 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Esere, makam seyrine uygun olarak Nevâ perdesi civarından başlanıp, Gerdaniye ve diğer perdeler kullanılmış; iniş cazibesiyile tiz tarafta si bemol (Sünbüle) perdesini kullanılarak, dönüş 1. dolapta Segâh'lı, 2. dolapta ise Neva perdesinde Hicaz 4'lüsü ile tamamlanıp nakarata gidilmiştir. Nakarat'ta, Evç perdesinde Segâh 4'lü ile geçki yapıp, Neva perdesinde Hicaz 4'lüsü ile meyana giderken, tiz tarafta La 4 koma diyez (Sünbüle) tiz yedenli Segâh gösterilmiştir. Neva perdesinde Hicaz Hümâyün dizisi kullanılarak Neva perdesinde Hicaz 4'lüsü ile nakarata gidilmiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 273 Rep. No. suyla Repertuar listesinde.

Düyek

LÜZZAM

Ama' Anıl

273

AK-SA-MIN OL-DU-ĞU YER-DE SAZ... BEK-LE-Dİ-YOR-SUN
SAZ... GEL-Mİ-YOR-SUN
RÜN-Kİ SENİ ÇOK SEV-Dİ-Ğİ-Mİ
SAZ... Bİ-Lİ-YOR-SUN GEL-Mİ-YOR-SUN
MEYAN
MEV-SİM-LER GE-LİP GE-Çİ-YOR
SEN GÜ-LÜ-YOR-SUN GEL-Mİ-YOR-SUN
SUN

B.T: 11. Ü. 1963

L. A. Yılmaz

1. Eserin adı:Aşk bu değil yapma güzel

2. Eserin sözleri:

Aşk bu değil yapma güzel

Sen insanı güldürürsün

Sevişirken güzel güzel

Sen insanı öldürürsün

3. Beste tarihi: 1960

4. Güfte yazarı adı: Rüştü Şardağ

5. Makam adı: Nihâvend

6. Kullanılan usûl: Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 8, Zemin: 14, Nakarat: 12, Meyan: 10, Son Nakarat: 11 ölçü olarak dağılmıştır

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser Nihâvend makamının genel seyrine uygun olarak Rast perdesi civarından başlamış, Nevâ üzerinde hafif asma karar vermiş, yine Nevâ perdesi üzerinde gezinerek meyana giriş yapmış; daha sonra Gerdâniye perdesinde si bemol (Sünbüle) perdesine vurgu yaparak zemin, nakarat ve meyanda herhangi bir geçki yapmaksızın karar vermiştir. Kısa şiirin bestesi de kısa olmuştur.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 648 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

Nihavend şarkı
Aşk bu değil, yapma güzel

648

Usulü : Curcama

Söz : Rüşdü Şardoğ
Müzik : Avri Anıl

S A Z

Aşk Bu de ğil yap ma gü zel

S A Z Sen

in sa ni gül dü rür sün sen

in sa ni gül dü rür sün S A Z

Se vi şir ken gü zel gü zel S A Z

gü zel gü zel sen in sa ni

öl dü rür sün sen in sa ni

S A Z.....

öl dü rür sün

Aşk bu değil, yapma güzel

Sen insanı güldürürsün

Sevişirken güzel güzel

Sen insanı öldürürsün

1. Eserin adı:Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir

2. Eserin sözleri:

Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir
Ne bir kuş ne bir haber ne de bir selâm gelir
Çaresiz seslenişler beyhude bekleyişler
Bir teselli yerine hüznü akşam gelir
Ne bir kuş, ne bir haber, ne de bir selâm gelir

3. Beste tarihi: 1964

4. Güfte yazarı adı: Şahap Gürsel

5. Makam adı: Hüzûm

6. Kullanılan usûl: Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı: Zemin:20, Nakarat: 12, Meyan: 18(saz partisi dahil), Son Nakarat: 15(saz partisi dahil) ölçü olarak dağılmıştır. Ölçü sayıları eşit olmasa da, eser yorumlandığında eksik veya fazla olan kısımlarda icrâ yönünden bir sıkıntı yaşanmamaktadır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: :Genellikle serbest okunan zemin kısmı, makam seyrine uygun olarak Gerdaniye perdesi civarında başlar. Diğer perdeleri ve iniş cazibesıyla tiz tarafta si bemol (Sünbüle) perdesini kullanarak, dönüşü, 1. dolapta yeden (la diyez) kullanmadan Segâh'lı, 2. dolapta ise Neva perdesinde Hicaz 4 lüsü ile tamamlayıp nakarata gitmiştir. Meyan sazı tiz Segâh göstererek tam bir Hüzûm açmış, meyanın ilk kısmında Evc perdesi yerini Acem perdesine bırakarak Eksik Segâh 5'lisi olarak asma kalış yapmıştır. Meyânın 2. kısmında ise Uşşak 4'lü ve Neva perdesinde Hicaz 4'lü ile nakarata gitmiştir. Ölçü sayıları birbirine eşit olmadığı halde eser Hüzûm şaheserleri arasında yer almaktadır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 913 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

HÜZZAM ŞARKI
AYRILIK ÜMİTLERİN ÖTESİNDE BİR ŞEHİR

913

Beste: Avni Anıl
Güfte: Şahap Gürsel

Curcuna

Ay rı lık ü mit le rin ö te sin de
bir şe hir
Ne bir kuş ne bir ha ber ne de bir
se lâm ge lir Ne bir kuş ne bir ha ber
ne de bir se lâm ge
lir
Çâ re siz ses le niş ler
bey hû de bek le yiş
ler Bir te sel li ye ri ne
hü zün lü ak şam ge
lir

B.T.1964

Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir
Ne bir kuş, ne bir haber, ne de bir selâm gelir
Çaresiz seslenişler, beyhûde bekleyişler
Bir teselli yerine hüzünlü akşam gelir

1. Eserin adı:Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur

2. Eserin sözleri:

Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur
Sensiz yorulan şu kalbim durmadan gel ne olur
Yaşamak ezgisini sevdamızla söyleyelim
Hâlâ seviyor mu diye sormadan gel ne olur

3. Beste tarihi: 1974

4. Güfte yazarı adı: Onur Şenli

5. Makam adı: Hüzûm

6. Kullanılan usûl: Semâî

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 44, Nakarat:52(2.dolaptan itibaren), Meyan: 44 (2.dolap dahil),
Son Nakarat: 44 (saz partisi dahil)ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Neva perdesinden aranağmesiz olarak başlayan eser, 2. satırda Neva'da Hicaz göstererek Gerdaniye perdesiyle nakarata giriş yapmıştır. Nakaratta da zeminde olduğu gibi tiz tarafta si bemol (Sünbüle) perdesi kullanarak Hüzûm makamı içindeki Hicaz'ı göstermiş 2. dolapta tiz Segâh perdesini göstererek klâsik Hüzûm meyanıyla giriş yapmıştır. Eser, meyanda diğer Hüzûm eserlerinde kullanmadığı dik Hisar (mi bir koma bemol) perdesinde Segâh'lı kalış yapmış, sonrasında nakarata geçerek tamamlanmıştır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semâî usûlü dışında başka usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 8621 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

SEMÂÎ
 168
 SÜRE 3

HÜZZÂM ŞARKI
 ÖMRÜMÜZÜN SON SAATI ÇALMADAN GEL NE OLUR

8621
 MÜZİK : AVNİ ANIL
 SÖZ : ONUR ŞENLİ

ÖM-RÜ-MÜ-ZÜN SON SA-A-Tİ ÇAL-MA-DAN
 GEL GEL GEL NE O-LUR
 (SAZ---) (SAZ---)
 SEN-SİZ YO-RU-LAN ŞU-KAL-BİM DUR-MA-DAN GEL
 GEL GEL NE-O-LUR
 (SAZ---) (SAZ---)
 YA-ŞA-MAK EZ-GİL Sİ-Nİ
 SEV-DÂ-MIZ-LA SÖY-LE-YE-LİM SÖY-LE-YE-LİM (SAZ---
 -----) HÂ-LÂ SE-Vİ-YOR-MU Dİ-
 YE SOR-MA-DAN GEL GEL
 GE- NE O-LUR

Beste Tarihi:1974

Vedat Kaptan
 YURDAKUL

Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur
 Sensiz yorulan şu kalbim durmadan gel ne olur
 Yaşamak ezgisini sevdamızla söyleyelim
 Halâ seviyor mu diye sormadan gel ne olur

1. Eserin adı:Baharla hazan birleşemez ortada yaz var

2. Eserin sözleri:

Baharla hazan birleşemez ortada yaz var

Sen baharında çiçeklen ben hazânımda solayım sevgili yâr

Sende râyihâ sende renk bende hâtıralar var

Sen baharında çiçeklen ben hazânımda solayım sevgili yâr

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı:Veliye Yâkut

5. Makam adı:Acem Kürdi

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 10, Zemin: 16, Nakarat: 16 (2.dolap dahil), Meyan: 8, Son Nakarat: 16 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser giriş sazı Acemkürdi makamının giriş kurallarına ters olarak Muhayyerkürdi özellikleri göstereip Muhayyer perdesinden başlasa da, şan bölümüne Acem perdesini kullanarak başlamış ve klâsik Acemkürdi nağmeleriyle nakarata gitmiş, nakaratta yine klâsik Acemkürdi kalış olan Mi bemol (Nim Hisar) perdesini kullanarak karar vermiştir. Meyanda ise, giriş sazına uyumlu olarak Muhayyer nağmelerle Acem perdesine gitmiş ve son nakaratla karar vermiştir. Makam geçkisi hemen hemen olmayan düz bir eserdir..

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 1029 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

1029

ACEMKÜRDÎ ŞARKI

Baharla hazân birleşemez ortada yaz var

Beste: Avni ANIL
Güfte: Veliye YAKUT

Düyek

Aranağme.

Bahar la hazân bir le şe mez or ta da yaz
var "SAZ" 1 2

Sen ba ha rin da çi çek ten
ben ha za nım da so la yım Sevgi li yar
"SAZ" Sen de
râ yi ha Sen de renk ben de hâ tı ra lar var

Baharla hazân birleşemez ortada yaz var

Sen baharında çiçeklen, ben hazânım da solayım sevgili yâr

Sende râyhâ, sende renk, bende hâtralar var

Sen baharında çiçeklen, ben hazânım da solayım sevgili yâr

1. Eserin adı:Bir ateşim yanarım külüm yok dumanım yok

2. Eserin sözleri:

Bir ateşim yanarım külüm yok dumanım yok
 Sen yoksan mekânım belli değil zamanım yok
 Fırtınalar içinde beni yalnız bırakma
 Benim senden başka sığınacak limanım yok

3. Beste tarihi: 1970

4. Güfte yazarı adı: Ümit Yaşar Oğuzcan

5. Makam adı: Hicaz

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 8, Zemin: 18, Nakarat: 20, Meyan: 11, Son Nakarat: 20 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser Hicaz bir eser olmasına rağmen, giriş sazı, bu Makamının seyir özelliklerinin dışında inici Muhayyer nağmelerle başlamış, sözlü bölümde normal seyre dönülmüştür. Nakarat bölümünde Neva perdesinde Rast 5'lisi kullanılmıştır. Nakaratta ilk başta Neva'da buselik 5'lisi, sonra Hicaz Hümâyün ağırlıklı olarak karar verilmiştir. Meyanda pest tarafın simetrisi olarak Muhayyer perdesinden tize doğru bir Hicaz 4'lü kullanılmış, Neva'da Rast 5'li ve yine Muhayyer perdesinden tize doğru bir Hicaz 4'lü kullanılarak nakarata, makamın ruhuna uygun olarak Neva'da Rast 5'li ile gidilmiştir. 1,5 oktavlık yüksek zorluk dereceli dizisine rağmen, Türk Müziği'nin en çok seslendirilen eserlerinden biridir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 1780 Rep. No. suyla Repertuar listesinde.

HİCAZ ŞARKI

1780

Usûlü: Düyek
D. 126

(Bir ateşim yanarım, külüm yok dumanım yok)

Söz: Ü. Yaşar Oğuzsan
Müzik: Avni Anıl

Aranajmc

Bir a - te - şim ya - na - rım

Söz - - kül - lüm yok du - ma - nım yok

Söz - -

Sen yok san ma kâ - - nım
Bo - nım sen den bağ - - ka

bel - li de - ğil za - ma - nım
sığ - na - cak (söz - - - - -) i - ma - nım

yok

Fır - tı - na - lar

(söz - - - - -)

i - çin de

be - ni yal - nız be ni yal - nız bı - rak - ma

Söz - -

B.T. 1970

Bir ateşim yanarım, külüm yok dumanım yok
Sen yoksan, mekânım belli değil, zamanım yok
Fırtınalar içinde beni yalnız bırakma
Benim senden başka sığınacak limanım yok

1. Eserin adı:Biraz kül biraz duman o benim işte

2. Eserin sözleri:

Biraz kül biraz duman o benim işte

Kerem misali yanan o benim işte

İnanman gözlerime ben ben değilim

Beni sevdiğin zaman o benim işte

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı: Ümit Yaşar Oğuzcan

5. Makam adı: Nihâvend

6. Kullanılan usûller:Düyek-Semâî

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 6, Zemin: 10, Nakarat 20 (2.dolap dahil), Meyan: 60 (saz partileri dahil), Son Nakarat: 20 (2 dolap dahil)ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Nihâvend bir eser olmasına rağmen, esere makamın seyir özelliklerinin dışında, inici seyreden bir giriş sazıyla başlanmış; sözlü bölümde normal seyre dönülerek, nakarat bölümüne normal Nihâvend seyir ile gidilmiş; zemin ve nakaratta herhangi bir geçki yapılmamış; meyanın ilk bölümünde Evc (fa diyez) perdesi kullanılarak kısa süreli bir Neva'da Hicaz çeşnisi gösterilmiş, sonra doğal seyriyle nakarata gidilmiştir. Çok fazla geçkisi olmamasına rağmen melodi zenginliği bu eserin de, bestekârın en çok seslendirilen eserlerinden biri olmasına sebep olmuştur. İki usûl arasındaki geçişin çok ustaca yapılması, eserin bir su gibi akmasını sağlamıştır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek ve Semâî usulleri kullanılmıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 1782 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

NİHAVEND ŞARKI

1782

Biraz kül,biraz duman,o benim işte

Düyek
♩ = 76Beste : Avni ANIL
Güfte : Ümit Yaşar OĞUZCAN

Aranâğme

Bi - raz kül (Saz) Bi - raz du - man (Saz)

O Be - nim iş - te O Be - nim iş - te

(Saz) (Saz)

Ke - rem mi - sa - li ya - nan (Saz) O Be - nim iş
Be - ni sev - di - ğin za - man

te O Be - nim iş - (Saz te)

(Saz)

I - nan - ma (Saz) göz - le - ri - ne (Saz)

Ben Ben de - ği - lim

(Saz)

(Saz)

Biraz kül,biraz duman,O benim işte
Kerem misâli yanan ,O benim işte
İnanma gözlerine ben ben değilim
Beni sevdiğin zaman, O benim işte

Vedat Kaptan
Yurdakul

1. Eserin adı:Bir başka eda başka bir arzu ile geldin

2. Eserin sözleri:

Bir başka eda başka bir arzu ile geldin
Akşam çöküyordu yine bir başka güzeldin
Sevdalı bakışlarla gülüp kalbimi çeldin
Akşam çöküyordu yine bir başka güzeldin

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı:Hikmet Şinâsi Önel

5. Makam adı: Acem Kürdî

6. Kullanılan usûller:Düyek ve Semâî

7. Ölçü uyum sayısı:Aranağme: 6, Zemin: 12, Nakarat: 13 (2.dolap dahil), Meyan: 72 (2.dolap dahil), Son Nakarat:13 (2.dolap dahil) ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece kullanımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Bestekârın diğer Acemkürdî eserlerinde olduğu gibi, aranağme, alışlagelmiş makam seyrinin dışında (fa) Acem perdesi yerine (la) Muhayyer perdesinden başlamış, sözlü kısma gelindiğinde makam seyrine dönmüş; nakaratta, klâsik olduğu şekilde (mi bemol) Nim Hisar perdesi kullanılarak karara gidilmiştir. Eserde hiçbir geçki kullanılmamış, normal Acemkürdi, seyri tamamlamıştır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek ve Semaî usulü kullanılmıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 1809 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

ACEMKÜRDİ ŞARKI

1809

Düyek-Semâi

Bir başka edâ başka bir arzu ile geldin

Beste: A. Arif
Güçtepe: H. Ş. Önel

Bir baş-ka e-dâ... başka bir ar-zu ile gel-din

Ak-sam çö-kü-yor-du... yine bir... başka güzel... din

(SAZ...)

Sev-dâ-lı... bakış-lar... ka... gülüp

(SAZ...)

Kal-bi-mi çel-din... kal-bi-mi çel-din

(SAZ...)

Bir başka eda, başka bir arzu ile geldin
 Akşam çöküyordu yine bir başka güzeldin
 Sevdalı bakışlarla gülüp kalbimi çeldin
 Akşam çöküyordu yine bir başka güzeldin

1. Eserin adı:Bu akşam bütün meyhânelerini dolaştım İstanbul'un

2. Eserin sözleri:

Bu akşam bütün meyhanelerini dolaştım İstanbul'un

Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde

Canım doya doya sarhoş olmak istiyordu

Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde

3. Beste tarihi: Tam olarak bilinmemekle birlikte 1968-1969 yılları

4. Güfte yazarı adı: Turhan Oğuzbaş ("İspanyol Meyhânesi" şiirinden)

5. Makam adı:Kürdîli Hicazkâr

6. Kullanılan usûl:Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 15 (saz partisine kadar), Nakarat: 21 (2.dolap dahil), Meyan: 21, Son Nakarat: 21 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: İnci seyir özelliğine sahip Kürdîli Hicazkâr Makamının tüm özelliklerini tam göstermeyen, inci Muhayyer makamı edasıyla yapılan zemin ve nakarat kısmından sonra, meyan kısmında yine muhayyer perdesinden tize doğru bir Uşşak 4'lü kullanılarak, nakarata doğru giden bir seyir izlenmiştir. Klâsik tarzda yapılan Kürdîli Hicazkâr makamında bulunması beklenen Hicazkâr, Arazbar (Neva'da Bayâti dizisi) geçkileri hiç kullanılmamıştır. Eser, Rast perdesinde Muhayyer Kürdi makamının incisi tarzında bir şarkı gibi durmaktadır. Yine de, bestekârın en fazla seslendirilen (pop şarkıcıları dahil) eserleri arasında yer almaktadır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:2466 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

2466

KÜRDÎ'Lİ HİCAZKÂR ŞARKI

USÛLÜ : CURCUNA

BU AKŞAM BÜTÜN MEYHÂNELERİNİ DOLAŞTIM İSTANBUL'UN

SÛRE : 4'

♩ = 160

MÜZİK : AVNİ ANIL

SÖZ : TURHAN OĞUZBAŞ

BU AK - ŞAM BÜ.TÜN MEY - HÂ - NE - LE - Rİ - Nİ
DO. LAŞ - TIM İS - TAN . BU . LÜN
SE . Nİ A - RA - DIM KA - DEHLER - DE - Kİ
DU . DAK İZ - LE - RİN DE (Saz
CA . NİM DO - YA
DO - YA SAR - HOŞ OL - MAK İS - Tİ - YOR -
DU DU

BU AKŞAM BÜTÜN MEYHÂNELERİNİ DOLAŞTIM İSTANBUL'UN
SENİ ARADIM KADEHLERDEKİ DUDAK İZLERİNDE
CANIM DOYA DOYA SARHOŞ OLMAK İSTİYORDU
SENİ ARADIM KADEHLERDEKİ DUDAK İZLERİNDE

TURHAN OĞUZBAŞ

1. Eserin adı:Dilşâd olacak diye kaç yıl avuttu felek

2. Eserin sözleri:

Dilşâd olacak diye kaç yıl avuttu felek
 Saçıma karlar yağmış boşuna yaz beklemek
 Ne bülbül dile geldi ne de açtı bir çiçek
 Saçıma karlar yağmış boşuna yaz beklemek

3. Beste tarihi: 03.01.1957

4. Güfte yazarı adı: Turgut Yarkent

5. Makam adı: Hicaz

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Zemin:18, Nakarat: 22, Meyan: 18, Son Nakarat: 22 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Zemindeki “olacak” sözcüğünün “o” hecesi ve ”avuttu” sözcüğünün ”tu” hecesi dışında, kısa ve uzun heceler prozodi kurallarına uygun kullanılmıştır.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Hicaz Uzzal(Hicaz 4+lü+Rast 5’li) eserde giriş inici Rast 4’lü ile başlamış; daha sonra Evc (Fa # perdesi) yerini Acem (Fa natürel) perdesine bırakarak 1. dolaba, sonrasında ise Fa # perdesi kullanılarak nakarata gidilmiştir. Nakaratta ise Nim Zirgüle (Sol # perdesi) kullanılarak kısa bir Zirgüleli Hicaz geçki yapılmıştır. Meyanda Evc perdesi (Fa #) Acem perdesini (Mi #) yeden olarak kullananbestekâr, böylece Evc üzerinde bir eksik Segâh 5’lisi yaparak, nakarata gitmiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı’nda yer alıp almadığı: 3454 Rep. No. suyla Repertuar listesinde.

3454

Hicaz Sürkî
(vazze)Gâfil: TURGUT YARKENT
Beste: AVNİ ARIL
(3. 1. 1977. Harem)

Düyek

DİL ŞAD LA ÇAK DI YE
KAC YIL BAŞ'A
A VUT TU FE LEK
NAKARAT'A

NAKARAT

JA ŞI MA KAR LAR YAĞ MIŞ
BO ŞU NA YAZ BEK LE NAKARAT'A
MEK MIYAN'A
MIYAN NE BÜL BÜL OI LE CEL OI
NE DE AC OI
BİR Çİ ÇEK NAKARAT'A

D. Alâeddin Yavaşca

1.Eserin adı:Diz çöksem önünde ah niyaz etsem

2. Eserin sözleri:

Diz çöksem önünde ah niyaz etsem
Yâr koynun açıp gel der mi ki bilmem
Aguşuna düşsem ah gözyaşı döksem
Yâr rahmedip de gel der mi ki bilmem

Desem ki bu kadar neden yakarsın
Gönlüm senindir sen neden kaçarsın
Güzelsin, meleksin ah lâkin susarsın
Gel artık gel bana gel der mi ki bilmem

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı:Orhan Arıtan

5. Makam adı:Nihâvend

6. Kullanılan usûl:Semâî

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 40, Zemin: 40, Nakarat: 31, Meyan: 20, Son Nakarat: 32 (saz partisi dahil)ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Bestekârimızın analiz edilen eserlerinin içinde arıza işaretleri kullanmadan başlayıp bitirdiği ilk ve tek eserdir. İnici seyir gösteren bu eserde pest sesler sadece karara giderken kullanılmış, diğer bölümlerde tiz tarafta seyrederek Nihâvend makamının karakteristik özelliklerini tam olarak göstermeden ve herhangi bir geçki kullanmadan karar vermiştir.Buna rağmen icrâcılar tarafından beğenilen ve seslendirilen bir eser olmuştur..

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semâî usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 3496 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

3496

NİHAVEND ŞARKI

(Diz göksem önünde)

Beste: AvMî Anıl
Güfte: Orhan Arıtan
(Bestekarından alındı)

Semâi

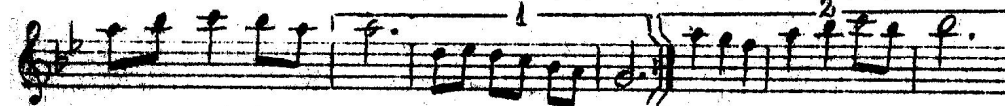
Aranağme

Diz.... öök... sem..... ö nün..... de Ah.....
De sen ki bu ka dar ne den yakar... sin

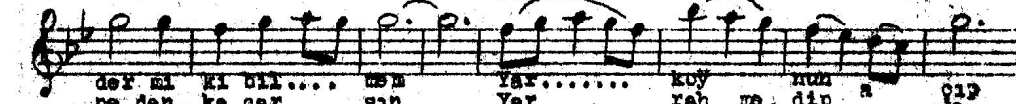
ni yaz.... et..... sem
ne den ya kar sin

S A Z

Yar..... koy..... nun a çip gel..... gel.....
Yar rah me dip de gel sen
Gün lüm se nin dir sen gel
Gel ar tık gel ba na gel gel

der mi ki bil.... mem Yar..... koy nun a çip
ne den ka çar sin Yar rah me dip a çip
der mi ki bil mem Gün lüm se nin dir de
der mi ki bil mem Gel ar tık gel ba na

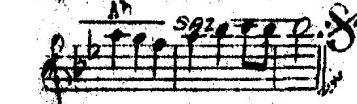
gel..... gel..... der mi ki bil mem
gel gel der mi ki bil mem
sen sen ne den ka çar sin
gel gel der mi ki bil mem

A gu gu na düs... sem
Gü zel sin melek sin

Ah..... göp ya sı..... dok sel
Ah la kin susar sin

Diz göksem önünde ah niyaz etsen
Yar koynun açıp gel der mi ki bilmem
Ağusuna düşsem ah gözyaşı döksem
Yar rahmedip de gel der mi ki bilmem.

Demem ki bu kadar neden yakarsın : Güzelisin meleksin ah lakin susarsın
Gönlüm senindir sen neden kaçarsın: Gel artık gel bana, gel der mi ki bilmem.

1. Eserin adı:Güzel gözler menekşe yüce dağlar mor olur

2. Eserin sözleri:

Güzel gözler menekşeyüce dağlar mor olur
 Bir ilâhi övgüsünsenden kopmak zor olur
 Hasretinden tutuşan yanar yine kor olur
 Bir ilâhi övgüsün senden kopmak zor olur

3. Beste tarihi: 1986

4. Güfte yazarı adı: Ömer Çalışır

5. Makam adı: Hüseyinî

6. Kullanılan usûl:Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin:18, Nakarat: 19 (2.dolap dahil), Meyan: 19 (2.dolap dahil), Son Nakarat:19 (2.dolap dahil) ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser, makamın rûhuna uygun olarak Hüseyinî(Mi) perdesi ve civarından başlayarak, makam dışında herhangi bir geçki göstermeksizin iniş cazibesıyla (Acem perdesiyle)nakarata ve meyana gitmiştir. Hüseyinî makamında meyan,genellikle, inici seyir gösteren Muhayyer açılmakta iken, bestekâr meyanı Gerdaniye makamı özelliğiyle açmış, kısa bir süre Muhayyer gezindikten sonra da Hüseyinî 5'lisi ile karar vermiştir. Bestekârın ilk Hüseyinî bestesidir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:5882 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

5882

HÜSEYİNİ ŞARKI

GÜZELGÖZLER MENEKSE YÜCE DAĞLAR MOR OLUR

♩ = 230
CURCUNA

MÜZİK: AVNİ ANIL
SÖZ: ÖMER ÇALIŞIR

GÜ- ZEL GÖZ- LER ME- NEK-ŞE GÜ- ZEL GÖZ- LER
ME- NEKŞE YÜ- CE DAĞ- LAR
MORO- LUR BİR İ- LÂ- Hİ
ÖV- GÜ- SÜN BİR İ- LÂ- Hİ ÖV- GÜ- SUN
SEN- DEN KOP- MAK
ZORO- LUR HASRETİN- LE
TU- TU ŞAN HASRE TİN LE TU- TU- ŞAN YA- NAR
Yİ- NE KO- RO- LUR

BESTE TARİHİ: 1986

GÜZEL GÖZLER MENEKSE YÜCE DAĞLAR MOR OLUR
BİR İLÂHİ ÖVGÜSÜN SENDEN KOPMAK ZOR OLUR
HASRETİNLE TUTUŞAN YANAR YİNE KOR OLUR
BİR İLÂHİ ÖVGÜSÜN SENDEN KOPMAK ZOR OLUR

1. Eserin adı:İrmakla akıp taşmışım bulutla gezip şaşmışım

2. Eserin sözleri:

İrmakla akıp taşmışım bulutla gezip şaşmışım
Senin için dağ aşmışım ben gönlümü bilmez miyim

Bağlandım sana derinden ayrılmışım yurt yerinden
Geçtim Mecnûn treninden ben gönlümü bilmez miyim

Bağımın hasreti suya dallar uzanmış uykuya
Gözü yoktur ki uyuya ben gönlümü bilmez miyim

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı: Mustafa Yeşilova

5. Makam adı: Hüseyinî

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Eser 3 kublesinde de motifler çok benzerdir. Her kublede:Aranağme:13, Nakarat: 8 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Giriş sazı itibariyle 1 ölçü eksik hissi vermekteyse de, bu eksiklik sözlü kısmında görülmemektedir. Birbiriyle aynı motifleri taşıyan 3 kıt'ada da giriş sazı aynıdır. Sözlü kısmın 2. ölçüsünde kısa süreli Evç (Fa #) kalış yapmış, sonrasında Acem (Fa natürel) perdesiyle karara gitmiştir. Muhayyer gösteren 2. kısımdan sonra, yine Acem (Fa natürel) perdesiyle eser sona ermiştir. Bestekârın az okunan, makam dışında fazla geçki yapmadığı eserlerinden biridir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 6551 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

6551-1

HÜSEYİNİ ŞARKI
İRMAKLA AKIP, TAŞMIŞIM

Beste: Ayni ANIL
Güfte: Mustafa YEŞİLOVA

Düyek

Ş.

İr mak La a kip taş mı şım- bu lut la' gezip-

şaş mı şım- (-SAZ-)

(-SAZ-) se nin i şin- dağ- aş mı şım-

- ben gön lü- mü- bil mez mi- yim ben gön lü- mü-

- bil mez mi- yim bağ lan- dum sa na

de rin- den- ay ril mi şım-

yurt ye rin- den (-SAZ-) (-SAZ-)

geç tim- mec nun- t re- nin- den ben gön lü- mü

-2- 6551-2
Irmakla akıp, taşmışım bulutla gezip şaşmışım

bilmez miyim ben gönlümü -
bilmez miyim Bağımin hasreti suya - dallar uzan -
muş - kuytu ya - (-SAZ -)
Gözü yoktur
ki - uyu - ya ben gönlümü - mi - bilmez miyim ben gönlümü -
bilmez miyim

Irmakla akıp taşmışım bulutla gezip şaşmışım
 Senin için dağ aşmışım, ben gönlümü bilmez miyim?
 Bağlandım sana derinden, ayrılmışım yurt yerinden
 Geçtim mecnûn treninden, ben gönlümü bilmez miyim?
 Bağımin hasreti suya, dallar uzanmış uykuya
 Gözü yoktur ki uyuya, ben gönlümü bilmez miyim?

1. Eserin adı:Uçtu ellerimizden en güzel günler aylar

2. Eserin sözleri:

Uçtu ellerimizden en güzel günleraylar
Soldu bahçemizde ki güllerden biri daha
Dalarken gözlerimiz ufuktaki yangına
Geliyor koşa koşa yıllardan biri daha

3. Beste tarihi: 1989

4. Güfte yazarı adı: Halil Soyuer

5. Makam adı: Mâhur

6. Kullanılan usûl:Semâî

7. Ölçü uyum sayısı:Aranâğme: 40, Zemin: 36, Nakarat: 44, Meyan: 20, Son Nakarat: 22 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser seyrine, klâsik Mâhur makamında olduğu gibi Gerdaniye (porte üstündeki Sol)perdesi veya civarından değil, Neva-Gerdaniye perde aralığında başlamış, eserin tümünde Sünbüle (porte üstündeki La #)perdesi hariç hiçbir değiştirme işareti kullanmadan ve geçki yapmadan karar vermiştir. Bestekârın az okunan eserlerinden biridir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semâî usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:10747 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

MÂHUR ŞARKI

10747-1

Uçtu ellerimizden en güzel günler, aylar

SÜRE = 3' 20''

♩ = 180

SEMÂÎ

SÖZ : HALİL SOYUER
MÜZİK : AVNİ ANIL

(Saz

UÇ TU EL LE Rİ MİZ DEN EN GÜ ZEL GÜNL ER
AY LAR

SOL DU BAH ÇE MİZ DE Kİ GÜL LER
DEN Bİ Rİ DA HA

SOL DU BAH ÇE MİZ DE Kİ GÜL LER

-2-

10747-2

Uçtu ellerimizden en güzel günler, aylar

DEN Bİ Rİ DA HA (SON)

(Saz.....)

DA LAR KEN GÖZ LE Rİ MİZ U FUK TA KI

YAN GI NA GE Lİ YOR ...

KO ŞA KO ŞA YIL LAR DAN

Bİ Rİ DA HA (Saz.....)

Cihan YURDAKUL
13.05.2009

Uçtu ellerimizden en güzel günler, aylar
Soldu bahçemizde ki güllerden biri daha
Dalarken gözlerimiz ufuktaki yangına
Geliyor koşa koşa yıllardan biri daha

Beste Tarihi : 1989

1. Eserin adı:Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encam

2. Eserin sözleri:

Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encam
 Devam ey sâki devam
 Sâkinin bu sunduğu der gülde belki son cam
 Devam ey sâki devam
 Alem eser bırakır biz de meyhânedede gam
 Devam ey sâki devam

3. Beste tarihi: 1988

4. Güfte yazarı adı: Turgut Yarkent

5. Makam adı: Mâhur

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 20, Nakarat: 23, Meyan: 10, Son Nakarat: 23 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser, Mâhur makamının güçlüsü olan Gerdaniye ve civarında aranağmesiz olarak başlamıştır. 4. ölçüde, Neva perdesinde Rast 5'li olarak kalmış, inici seyre uygun olarak karara gitmiş; nakarat sazını Gerdaniye perdesinde tutarak, nakarata Gerdaniye-Tiz Bûselik aralığında başlamış, nakaratın 4.ölçüsünde kısa süreli Segâh kalış yapmıştır. Meyanda kısa süreli Kürdî geçkisini kullanıp, Muhayyer havasıyla Uşşak 4'lü ve sonrasında Mâhur seyrine dönerek nakarata ve sonunda karara ulaşmıştır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 10919 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

Beste: 19BE

MÂHUR ŞARKI

10919

Düyek

Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encâm

Şiir: Turgut Yarkent.
Beste: Hüsnî Arif

Va.kit geç..ti e..ren...ler gayrı yak laş..tı en...câm
de..vam ey Sâ...ki de..vam

Se..ki..nin bu sun..du..ğu der..gêh..da belki son câm,
de.vam ey Sâ...ki de..vam

Â...lem. e ser bı..rak..tı bizde mey..hâ...nede nam
de.vam ey Sâ...ki de..vam

Söz

Vakit geçti erenler gayrı yaklaştı encâm
Devam ey saki, devam.

Devam ey saki, devam
Alem eser bırakır, bizde meyhânedede gam

1. Eserin adı:Kalbimi dolduran güzel gözlerin

2. Eserin sözleri:

Kalbimi dolduran güzel gözlerin
Siyah mıydı ela mıydı unuttum
Yaşlanıp üstüne hayal kurduğum
Saçının rengini bile unuttum

Araya simsiyah perdeler indi
Sensizlik kimsesizlik yollara sindi
Belki bir başkası seviyor şimdi
Ağladım inledim sustum unuttum

3. Beste tarihi: 1975

4. Güfte yazarı adı:Mustafa Nâdir

5. Makam adı:Mûhayyer Kürdi

6. Kullanılan usûl:Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı:Aranâğme:8, Zemin:18, Nakarat: 18, Meyan: 16, Son Nakarat:20ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri:Mûhayyerkürdi makamına uygun bir seyirle, aranağmeye Muhayyer ve civarından başlanmış, zeminde yine herhangi bir arıza işareti kullanmadan nakarata gidilmiş, nakarat sazının ilk ölçüsünde kısa süreli Uşşak 4'lü kullandıktan sonra tekrar makam perdelerine dönülerek meyâna ulaşılmıştır. Meyânda, Gerdaniye perdesinde kısa süreli bir Bûselik kalış yaptıktan sonra, tiz tarafta yine kısa süreli Uşşak 4'lü kullanıp karar vermiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:6923 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

MUHÂYYER KÜRDÎ ŞARKI
Kalbimi dolduran güzel gözlerin
(Unuttum)

6923-1

CURCUNA
SÜRE : 4,54"
♩ = 200

MÜZİK : AVNİ ANIL
SÖZ : MUSTAFA NADİR

(SAZ...)

KAL-Bİ Mİ DOL-DU-RAN GÜ-ZEL GÖZ-LE-

RİN Sİ-YAH MIY-DI E-LÂ MIY-DI

(SAZ...)

U-NUT-TUM

YAŞ-LA-NIP ÜS-TÜN-DE

HA-YÂL KUR-DU-ĞUM

SA-ÇI-NIN REN-Gİ-Nİ Bİ-

LE U-NUT-TUM

A-RA-YA SİM-Sİ-YAH

-2-

Kalbimi dolduran güzel gözlerin

6923-2

PER DE LE RİN DI SEN SİZ LİK
KİM SE SİZ YOL LA RA SİN
DI SEN SİZ LİK
KİM SE SİZ (SAZ... YOL LA RA SİN
DI BEL Kİ BİR BAŞ KA SI
SE Vİ YOR ŞİM Dİ
AĞ LA DIM İN LE DIM
SUS TUM U NUT TUM (SON)

BESTE TARİHİ:1975

KALBİMİ DOLDURAN GÜZEL GÖZLERİN
SİYAH MIYDI ELÂ MIYDI UNUTTUM
YAŞLANIP ÜSTÜNE HAYÂL KURDUĞUM
SAÇININ RENGİNİ BİLE UNUTTUM

HECE : 6 + 5

ARAYA SİMSİYAH PERDELER İNDİ
SENSİZLİK KİMSESİZLİK YOLLARA SİNDİ
BELKİ BİR BAŞKASI SEVİYOR ŞİMDİ
AĞLADIM İNLEDİM SUSTUM UNUTTUM
MUSTAFA NADİR

1. Eserin adı:Sen ne kadar saklasan gönlündekini

2. Eserin sözleri:

Sen ne kadar saklasan gönlündekini
Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin
Değişmem dünyalara seni görmek zevkini
Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin

3. Beste tarihi: 1970

4. Güfte yazarı adı: Ümit Yaşar Oğuzcan

5. Makam adı: Mûhayyer Kürdî

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin:14, Nakarat:11, Meyan: 9 (saz partisi), Son Nakarat: 12 (son saz partisi dahil) ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Esere, aranağmesiz olarak, zeminin ilk ölçüsünde Evç perdesinde Segâh 4'lü kullanılarak alışıl gelmişin dışında başlanmış, 2. ölçüde makam seyrine dönülmüş ve nakarata gidilmiştir. Nakaratta Neva (Re) perdesinde Rast 5'liyi kısa süre gösterdikten sonra, meyanda herhangi bir geçki yapmadan nakarata gitmiş ve karar vermiştir. Bestekârın, özellikle meyanda tiz Acem'e kadar genişleme yapması, eserin icrası açısından zorluk getirmiş ve onun az icra edilen eserlerinden biri olmuştur.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:9413 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

MUHAYYERKÜRDİ ŞARKI

9413

Sen ne kadar saklasan gönlündekini

Beste:Avni Anıl

Güfte:Ümit Yaşar Oğuzcan

Düyek

Sen ne ka dar sak la san.....

gön lün de ki ni

Her şe yi..... ba na bir bir.....

an la tır..... gö zün la rın

De ğiş mem dün..... ya..... la ra.....

se ni gör mek zev ki ni

Saz

B.T.1970

Sen ne kadar saklasan gönlündekini
 Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin
 Değişmem dünyalara seni görmek zevkini
 Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin.

1. Eserin adı:Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan

2. Eserin sözleri:

Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan
 Bir kadeh şarap gibi içilmiş şarkılarda
 Bütün ışıklar sönmüş terkedilmiş hâtrân
 Bir senin aydınlığın karanlık sokaklarda

3. Beste tarihi: 1973

4. Güfte yazarı adı: Turhan Oğuzbaş

5. Makam adı: Mûhayyer Kürdî

6. Kullanılan usûl:Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 18, Nakarat: 17, Meyan: 9, Son Nakarat: 18 (arasazı dahil) ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: “Unutulmuş” sözcüğünün “nu” hecesi hariç, kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser, zeminde Mûhayyer Kürdi makamına uygun bir seyirle Muhayyer perdesi ve civarından başlamış, 5. ve 6. ölçüde eksik Segâh 4'lüsü kullanmış, ancak geçki özelliği göstermeden nakarata ve peşinden de meyana geçilmiştir. Meyanda da, zeminde olduğu gibi eksik Segâh 4'lüsü kullanmış ve başka bir geçki kullanmadan eser sona ermiştir. Bestekârın çok seslendirilen eserleri arasındadır.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:10797 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

MUHAYYER KÜRDİ
Unutulmuş Ne Varsa Sevgiden Geri Kalan

10797

Düyek
♩ = 144

Beste: Avni ANIL
Güfte: Turhan OĞUZBAŞ

U nu tul muş ne var sa Saz
sev gi den ge ri ka lan
Arasazi

Bir ka deh şa rap gi bi Saz
Bir se nin ay dın lı ğın
i çil miş şar kı lar da SON
ka ran lık so kak lar da
Arasazi

Bü tün ı şık lar sön müş Saz
ter ke dil miş ha tı ran Arasazi

B.T: 1973

Cihan Yurdakul
26.05.2015

Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan
Bir kadeh şarap gibi içilmiş şarkılarda
Bütün ışıklar sönmüş terkedilmiş hâtran
Bir senin aydınlığın karanlık sokaklarda

1. Eserin adı:Neden hiç dinmiyor gözyaşların bîçâre gönlüm

2. Eserin sözleri:

Neden hiç dinmiyor gözyaşların bîçare gönlüm
 Perişan hâlinin tesiri yok mu yâre gönlüm
 Şikayet etme ağyâre sitemkâr olma yâre
 Sevenler söylemez her hâlini avare gönlüm

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı:Hilmi Soykut

5. Makam adı: Nîkrîz

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin:17, Nakarat: 16, Meyan: 14, Son Nakarat: 24 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygun olmamasına rağmen okuyuşta herhangi bir aksaklık görülmemektedir.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Yeden sesi olan Irak (Fa #) perdesiyle esere giriş yapılmış ve makam içinde kalarak nakarata ve orada da herhangi bir geçki kullanmadan meyana gidilmiştir. Meyanın 2. ve 3. ölçüsünde açılmış olan Mâhur, geçki özelliği kazanamadan, makama (Fa natürel) perdesiyle dönüş yapılmış ve son nakaratta da yine herhangi bir geçki kullanılmamıştır. Bestekârimızın bu makamda yaptığı tek eserdir. Makamın tüm özellikleri ve yaptığı geçişlerle Neveser makamına çok benzer motifler taşıdığı için, ses sanatçılarının en beğendiği ve en çok yorumladığı Nîkrîz eserdir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 8135 rep. No. suyla Repertuar listesinde.

NİKRİZ ŞARKI

8135

Neden hiç dinmiyor gözyaşların biçare gönlüm

Beste: Avni ANIL
Söz : Hilmi SOYKUT

Düyek

NEDEN HİÇ DİN Mİ YOR GÖZ YAŞ LA RIN Bİ ÇA RE
GÖN LÜM (Saz)
PE Rİ ŞAN HA Lİ NİN TE Sİ Rİ
YOK MU YA RE GÖN LÜM (Saz)
Şİ KA YET ET ME AĞ YA RE Sİ TEM KAR
OL MA YA RE (Saz) (Saz)
(Saz) SE VEN LER SÖY LE MEZ
HER HA Lİ Nİ A VA RE GÖN LÜM
(Saz)

NEDEN HİÇ DİNMIYOR GÖZ YAŞLARIN BİÇARE GÖNLÜM
PERİŞAN HALİNİN TE'SİRİ YOKMU YARE GÖNLÜM
ŞİKAYET ETME AĞYARE, SİTEMKAR OLMA YARE
SEVENLER SÖYLEMEZ HER HALİNİ AVARE GÖNLÜM

Cihan YURDAKUL
05.06.2016

1. Eserin adı: Bir göz aşinalığı var aramızda (Kırk Yıllık Dost)

2. Eserin sözleri:

Bir göz aşinalığı var aramızda
Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz
İsterim ki seninle birleşsin kaderimiz
Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz

3. Beste tarihi: 1971

4. Güfte yazarı adı: Ülkü Aker

5. Makam adı: Rast

6. Kullanılan usûl: Semâî

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme:34, Zemin: 20, Nakarat:34, Meyan: 27, Son Nakarat: 34 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser, baştan sona, Rast makamının özelliklerinden hiç ayrılmaz. Belki de bu özelliği nedeniyle, TRT bünyesinde ve piyasada en çok seslendirilen Rast eserlerden biri olmuştur. İntro sazı dışında, ölçüler uygun nisbetlerde olmasa da, son derece güzel ve yorumu kolay bir eserdir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semaî usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 18566 rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

RAST ŞARKI

18566

Bir göz aşinalığı var aramızda(kırk yıllık dost)

Beste:Avni Anıl
Güfte:Ülkü Aker

Semaî

ARANAĞME

Zemine Meyana

BİR GÖZ AŞI NA... LI GI... VAR

A RA MIZ DA SAZ SAZ

SAN KI SE NİN.. LE... KIRK YIL LIK DOST GI Bİ YİZ İ KI MIZ

SAN KI SE NİN.. LE... KIRK YILLIK DOSTGI Bİ YİZ İ KI MIZ D.C.

İS TE RİM KI SE NİN... LE BİR LEŞ SİN KA DE Rİ

MİZ... İS TE RİM KI SE NİN... LE

BİR LEŞ SİN KA DE Rİ MİZ SAZ SAZ

Vedat Kaptan
YURDAKUL

BESTE TARİHİ: 1971

Bir göz aşinalığı var aramızda İsterim ki seninle birleşsin kaderimiz
Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz

1. Eserin adı:Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız

2. Eserin sözleri:

Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız

Hançer gibi saplandı izinsiz amansız

Güzelliği felâket tarifsiz insafsız

Hançer gibi saplandı izinsiz amansız

3. Beste tarihi: 1991

4. Güfte yazarı adı:Rûhi Karakaş

5. Makam adı: Rast

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin:16, Nakarat:18, Meyan:18, Son Nakarat:18 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eserdeki tek geçki,zeminin 6. ölçüsünde, nakaratta ve meyanda yaptığı Eser, Rast makamının dar kalıpları içinde kalmış ve fazla seslendirilmemiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:15496 rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

R A S T Şarkı
Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız

15496

♩ : 160
Düyek

Beste : Avni A N I L
Güfte : Rûhi KARAKAŞ

Bir den bi re bir aşk bu
sı ra sız za man sız
Saz..
Han çer gi bi sap lan dı i zin siz
a man sız (Saz..
Han çer gi bi sap lan da i zin siz
a man sız (Saz..
Gü zel li ği fe lâ ket
tâ rif siz in saf sız
(Saz

Beste tarihi: 1991

Birdenbire bir aşk bu sırasız zamansız
Hançer gibi saplandı izinsiz amansız
Güzelliği felâket târifsiz insafsız
Hançer gibi saplandı izinsiz amansız

1. Eserin adı:Sevgin yaşatır beni sevivermen öldürür

2. Eserin sözleri:

Sevgin yaşatır beni, sevivermen öldürür
Kendine alıştırıp gidivermen öldürür
Artık o gelmez diye düşündüğüm gün seni
Bir akşam vakti dönüp gelivermen öldürür

3. Beste tarihi: Bilinmiyor

4. Güfte yazarı adı: Sami Aşar

5. Makam adı: Rast

6. Kullanılan Usûller: Semâî

7. Ölçü uyum sayısı:Arañağme: 20, Zemin: 44, Nakarat: 44, Meyan: 32, Son Nakarat: 44 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Esere klâsik Rast ara nağmeyle giriş yapılmış, zeminde Neva'da Hicaz geçkiyle nakarata gidilmiştir. Nakaratta herhangi bir geçkiye rastlanmaz. Meyanda ise Segâh açmıştır. Üçüncü dereceden akrabası olan Segâh perdesini meyanda çok iyi kullanan bestekâr, esere bu havayla devam etmiş, sonrasında ise makamın orijinal aralıklarına dönerek karar vermiştir. Az okunan eserlerinden biridir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semâî usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 15513 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

15513

R A S T

Sevgin yaşatır beni

Beste : Avni ANIL

Güfte : Sami AŞAR

♩ : 168

SEMÂİ

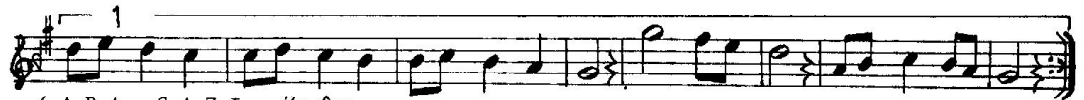
ARANAĞMESİ

Sev gin ya şa tır be ni se vi ver men

(S A Z öl dü rür

(A R A S A Z I - Zemfne

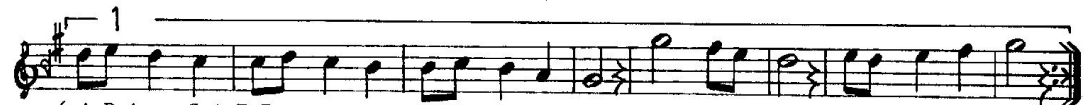
(A R A S A Z I - Nakarata

Ken di ne a lış tı rıp gi di ver men

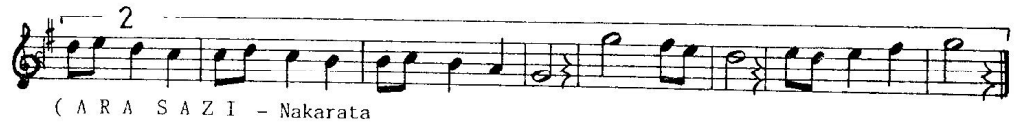
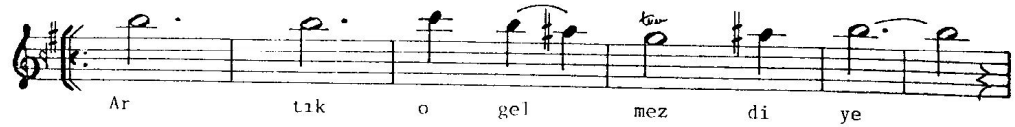

(S A Z öl dü rür

(A R A S A Z I - Nakarata

..//..

Sevgin yaşatır beni, sevivermen öldürür
 Kendine alıştırıp, gidivermen öldürür
 Artık o gelmez diye, düşündüğüm gün seni
 Bir akşam vakti dönüp, gelivermen öldürür

Alış
 Eş

1. Eserin adı:Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesi

2. Eserin sözleri:

Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesi
Sîneden bir ah çekip gösterdi dilvîrânesi
Bir bakışla âşıkı meftun eder çeşmânesi
Neyleyim dildâre müştak kılmadı dilhânesin

Türkçesi: Mecnûn'a sordular Leylâ'nın mutluluk evini
Derin bir ah çekip virâne gönlünü gösterdi
Bir bakışla aşıkını büyüler gözleri
(Ama) neyleyim gönül evini âşıkına sunmadı

3. Beste tarihi:1955

4. Güfte yazarı adı: Bilinmiyor

5. Makam adı: Rast

6. Kullanılan usûl: Curcuna

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin:16, Nakarat: 13, Meyan: 10, Son Nakarat: 13 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Aruz vezniyle bestelenen 2 besteden ikincidir.Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur. Kullanılan aruz vezni:Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün (- . - -)/ (- . - -)/ (- . - -)/ (- . -)

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Bu eser bestekârın ilk eseri olmasına rağmen, makam özellikleri ve bölümlerdeki ölçü eşitliği bakımından mükemmele yakındır. Fakat yine de yorumcuların yeterince ilgisini çekmemiştir. Serbest girilen zemin bölümünden sonra 3. ölçüde pek de “geçki” denemeyecek bir Segâh’lı kalış, nakaratta ise iniş cazibesıyla Acem’li (Fa natürel) Rast dizisi kullanmış; meyanda önce Segah’lı bir kısa kalış, sonra neva (Re) perdesinde Bûselik gösterip nakarata giderek, Rast’lı karar vermiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Curcuna’dan başka usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı’nda yer alıp almadığı: 10133 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

Rast şarkı
Sordular Mecnuna

10133

Corcuna

Müak: Avni Hnl

[♩ . 180] serbest

Sor du lar mec nu ne

Ley lâ nin sa a det ha ne si

ha ne si si ne den

bir ah ç e kip gös ter di dil vi na ne

si si (serbest) Bir bakış la a şı ki mef

tun e der çeş ma ne si saz - Bir bakış la

a şı ki mef tun e der çeş ma ne si saz -

Beste: 1955

Kyurekçi Vardemir
Sordular Mecnuna
19.1.97
Zeynep

Sordular Mecnuna Leylânın saadet hanesi
Sineden bir ah.. çekip gösterdi dilviranesi
Bir bakışla aşıkı meftun eder eşmanesi
Neyleyim dildâre müştak kilmadı dilhanesi

1. Eserin adı:Yollara düşüyorum sen başlıyorsun

2. Eserin sözleri:

Yollara düşüyorum sen başlıyorsun

Kadehe düşüyorum sen başlıyorsun

Bu nasıl sevgi böyle bu nasıl hayat

Yaşasam sen başlıyorsun ölsem sen başlıyorsun

3. Beste tarihi: 1968

4. Güfte yazarı adı:İlham Behlül Pektaş

5. Makam adı: Rast

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 20, Nakarat: 20, Meyan: 14, Son Nakarat: 22 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser Rast makamına uygun olarak orta perdelerde başlamış, 6. ölçüde, Neva perdesinde Hicaz 4'lü kalmış, nakarata ise Basit Sûznâk olarak gitmiştir. Nakaratta Acem'li Rast dizisi gösterdikten sonra, meyanı Mâhur olarak açmış ve bu geçkiyi uzun süre kullanmıştır. Son nakarata giderken, yine Neva perdesinde Hicaz 4'lü göstermiş ve makama uygun olarak Rast perdesinde karar vermiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 11446 rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

11446

RAST ŞARKI

Yollara düşüyorum sen başlıyorsun

USÛLÜ: DÜYEK

♩: 144

MÜZİK: AVNİ ANIL

SÖZ: İ. BEHLÜL PEKTAŞ

YOL LA RA DÜ ŞÜ YO RUM SEN BAŞ LI YOR SUN
 SUN SEN BAŞ LI YOR SUN SUN
 (saz) KA DE HE DÜ ŞÜ YO RUM (saz)
 SEN BAŞ LI YOR SUN SEN BAŞ LI YOR SUN SUN
 (saz) BU NA SİL SEV Gİ BÖY LE BU NA SİL
 HA YAT YA ŞA SAM SEN BAŞ LI YOR SUN
 SUN ÖL SEM SEN BAŞ LI YOR SUN
 (saz) SUN

Beste Tarihi: 1968

Cihan YURDAKUL
03.09.2008

Yollara düşüyorum sen başlıyorsun
 Kadehe düşüyorum sen başlıyorsun
 Bu nasıl sevgi böyle, bu nasıl hayat?
 Yaşasam sen başlıyorsun, ölsem sen başlıyorsun

1. Eserin adı:Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim.

2. Eserin sözleri:

Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim

Giderken neş'eli dönerken üzgün geldim

Her gece burdayım şimdi büsbütün geldim

Giderken neş'eli dönerken üzgün geldim

3. Beste tarihi: Ankara-1980

4. Güfte yazarı adı:İlham Behlül Pektaş

5. Makam adı: Sabâ

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı:Zemin: 18, Nakarat: 22, Meyan: 13, Son Nakarat: 18 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Eser, Sabâ makamına uygun olarak (Do) Çargâh perdesi (Do) civarında seyrederken, Şehnaz perdesiyle (La bemol) bir çeşni katarak nakarata gidilmiştir. Nakaratta herhangi bir geçki kullanılmaksızın meyâna geçilmiş ve orda yine Şehnaz perdesine (La bemol) hafif bir dokunuş yapılarak normal seyir tamamlamıştır. Makam harici bir geçki kullanılmadığı için kolayca icra edilebilir olmakla birlikte, bu eserin fazlaca seslendirildiği söylenemez.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:3055 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

SABÂ ŞARKI

3055

Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim

Beste : Avni ANIL

Güfte : İ.Behlül PEKTAŞ

Düyek

Dön mem ku ca ğı na aş - kın
da ha dün gel dim (saz..
Gi der ken neş e li
dö ner ken üz gün gel dim (saz..
Her ge ce bur da yım şim di
büs bü tün gel dim
(saz..

Dönmem kucağına aşkın daha dün geldim.
Giderken neş'eli dönerken üzgün geldim.
Her gece burdayım şimdi büsbütün geldim.
Giderken neş'eli dönerken üzgün geldim.

1. **Eserin adı:**Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin
2. **Eserin sözleri:** Nota üzerindedir.
3. **Beste tarihi:** 1998
4. **Güfte yazarı adı:**Ahmet Arıtürk
5. **Makam adı:** Segâh
6. **Kullanılan usûl:**Aksak
7. **Ölçü uyum sayısı:** Dinî formda bestelenen 180 ölçülük bu eserde, zemin-nakarât-meyan ve son nakarât bölümleri ayrılamamaktadır.
8. **Prozodik kural uygulaması:** Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.
9. **Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri:** Bestekârın ilk ve tek Tasavvuf eseridir. Makam Segâh olsa da, donanım Hüzzâm arızalar hakimdir. İlk iki satırda anonim “Salat-ı Ümmiye” orijinal haliyle yazılmış ve eser tam bir ilâhî havasıyla seyre başlamıştır. 5. satırda Nevâ ‘da Hicaz ve Mâhûr geçkisi,; 6. satır sonunda Acem perdesinde Buselik kalış; sonraki satırlarda yine Neva’da Hicaz ve Çargâh’ta Nikriz kalış dikkat çekmektedir. 2. sayfadaki yerinde Müstear 4’lü ve Gerdaniye’de Buselik geçkiler baştan sona devam etmektedir. 3. sayfada Neva’da Hicaz ve Çargâh’ta Nikriz 5’lisi kullanılmıştır. Sayfa sonuna doğru Acem’li Rast dizisine de rastlanır. Kısa bir Tiz Segâh’ta Segâh 4’lüsü göstermiş ve saz payına Segâh 4’lüsüyle gitmiştir. Son iki sayfada tiz tarafta Müstear 4’lüsünü göstermiş, Acem’de Segâh 4’lüsü kullanmış ve Segâh olarak karar vermiştir. Çok az seslendirilen eserlerinden biridir.
10. **Eser içindeki usûl değişiklikleri:** Aksak usûlünden başka usûl kullanılmamıştır
11. **TRT Repertuarı’nda yer alıp almadığı:** 12417 rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

SEGÂH

12417

HAYIRLISI VEYS'DİR

(ALLAHÜMME SALLİ ÂLÂ)

♩ : 252

AKSAK

♩ (SERBEST)

MÜZİK: AVNİ ANIL

SÖZ : AHMET ARITÜRK

AL LÂ HÜM ME SAL Lİ Â LÂ SEY Yİ Dİ NÂ MU HAM ME Dİ NİN NE Bİ YİL

ÜM MİY Yİ VE Â LÂ Â Lİ Hİ VE SAH Bİ Hİ VE SEL LİM

(SAZ...)

HA YIR LI SI VEYS TİR TA Bİ İN LE RİN

SEV Gİ Sİ DİL LER DE VEY SELKA RA Nİ

CAN DAN A Şİ ÖY Dİ OL MU HAM ME DİN

AŞ KİY LA YA NAR DI VEY SEL KA RA Nİ

SAZ (NEFESLİ VE YAYLI)

-2-

12417-2

A DI NI DUY MUŞ DA DÜŞ MÜŞ AŞ KI NA

ŞART LİDES TUR VER MİŞ A NA SI O NA

MA ŞU KUN GÖR ME YE DÜŞ MÜŞ YOL LA RA

VAR MIŞ ME Dİ NE YE VEYSEL KA RA Nİ

SAZ ..

E Vİ Nİ BU LA RAK RE SU LUL LA HİN

VA RIP KA PI SI NA ÇA LAR OL MA HİN

TAK Dİ Rİ İ LA Hİ BU İ MİŞ BA KİN

BUL MA MIŞ E VİN DE VEY SELKA RA Nİ

SAZ (NEFESLİ VE YAYLI)

-3-

Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin

12417-3

FA TI MA A NA MIZ DE MİŞ Kİ O NA

BA BAM EV DE DE ĞİL KİM SİN DE BA HA

HA BE RİN VE RE YİM CA NİM BA BA MA

AH E DİP İN LE MİŞ VEY SEL KA RA Nİ

SAZ...

BEN VEY SE LİM VEY SEL DE VE ÇO BA NI

MU RA DİM GÖR MEK Tİ YÜ CE SUL TA NI

TEŞ RİF ET Tİ ĞİM DE BİR SE LA MI NI

İ LET BA Rİ DE Dİ VEY SEL KA RA Nİ

SAZ (NEFESLİ VE YAYLI)

-4-

Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin

12417-4

E VE GEL Dİ ĞİN DE YÜ CE PEY GAM BİR

BU YUR DU NE KO KU BU MİSKÜ AH BİR

EY CA NİM FA TI MA BA NA HA BİR VER

GEL Dİ MÖ LA BUR YA VEY SEL KA RA Nİ

SAZ..

FA TI MA DE Dİ Kİ DOĞ RU DUR BA BA

GEL Dİ SE LAM EY LER O Kİ Şİ SA NA

RE SU LUL LAH DE Dİ MÜJ DE FA TI MA

HAY RÜT TA Bİ İN DİR VEY SELKA RA Nİ

SAZ..

SON RA VAR DI GİT Tİ OL AS HA Bİ NA DE Dİ

-5-
Hayırlısı Veys'dir tâbiinlerin

12417-5

DE Dİ EY AS HA BİM YAK LA ŞIN BA NA
 BU HIR KA MI VE RİN BENÖL DÜ ĞÜM DE
 GE LİN CE BİR DA HA VEY SELKA RA Nİ

(BURADAN BAŞA DÖNÜLÜP, SALAT-I ÜMMİYE VE 1. KİT'A OKUNARAK
 ESER SONA ERECEK)
 (VEYSEL KARANİ HAZRETLERİ ÇALIŞMAN'DA BÜYÜK İTRİ'NİN SALAT-
 I ÜMMİYE'Sİ DÜŞTÜ GÖNLÜME...
 HER İKİ GÜZEL'E SAYGI İLE.
 RAHMET DİLEKLERİMLE.AVNİ ANIL-5MAYIS 1990)

1) HAYIRLISI VEYS'DİR TABİİNLERİN
SEVGİSİ DİLLERDE VEYSEL KARANİ
CANDAN AŞİĞİYDİ OL MUHAMMED'İN
AŞKIYLA YANARDI VEYSEL KARANİ.	ADINI DUYMUŞ DA DÜŞMÜŞ AŞKINA
2) ŞARTLI DESTUR VERMİŞ ANASI ONA
MAŞUKUN GÖRNEĞE DÜŞMÜŞ YOLLARA
VARMİŞ MEDİNE'YE VEYSEL KARANİ.
3) EVİNİ BULARAK RESULULLAHIN
VARIP KAPISINI ÇALAR OL MAHİN
TAKDİR-İ İLAHİ BU İMİŞ BAKIN
BULMAMIŞEVİNDE VEYSEL KARANİ.	4) FATİMA ANAMIZ DEMİŞ Kİ ONA
BABAM EVDE DEĞİL KİMSİN DE BANA
HABERİN VEREYİM CANIM BABAMA
AH EDİP İNLEMİŞ VEYSEL KARANİ.
4) BEN VEYSEL'İM VEYSEL DEVE ÇOBANI
MURADIN GÖRMEKTİ YÜCE SULTANI
TEŞRİK ETTİĞİNDE BİR SELAMIMI
İLET BARİ DEDİ VEYSEL KARANİ.	6) EVE GELDİĞİNDE YÜCE PEYGAMBER
BUYURDU NE KOKU BU MİSK-Ü AMBER
EY CANIM FATİMA BANA HABER VER
GELDİM'OLA BUR'YA VEYSEL KARANİ.
7) FATİMA DEDİ Kİ DOĞRUDUR BABA
GELDİ SELAM-EYLER O KİŞİ SANA
RESİLİLLAH DEDİ MÜJDI FATİMA
HAYR-ÜT TABİİNDİR VEYSEL KARANİ.	8) SONRA VARDI GİTTİ OL ASHABINA
DEDİ EY ASHABIM YAKLAŞIN BANA
BU HIRKAMI VERİN BEN ÖLDÜĞÜMDE
GELİNCE BİR DAHA VEYSEL KARANİ.

1. Eserin adı:Gül biraz bunca keder bunca gözyaşı bitsin

2. Eserin sözleri:

Gül biraz bunca keder bunca gözyaşı bitsin

Gül biraz şu gök kubbe kahkahanı işitsin

Her gidenin ardından koşmaya değmez hayat

Gelecekleri bekle gidecek varsın gitsin

3. Beste tarihi: 1970

4. Güfte yazarı adı:Ümit Yaşar Oğuzcan

5. Makam adı:Sûzidil

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Zemin:17, Nakarat: 18, Meyan: 17, Son Nakarat: 18 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Zemin ve nakaratta herhangi bir geçki yapmadan meyâna gitmiş, meyanda da, Muhayyer perdesi üzerinde Rast 4'lüsü ile Evc perdesinde Müstear 4'lüsünü göstermiş ve geçki denemeyecek kadar kısa olan bu çeşnilerle nakarata ve karara gitmiştir. Makam özelliklerini gayet güzel yansıtıyor olmasına rağmen, bestekârın bu eseri de, çok kullanılan eserleri arasına girememiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlünden başka usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 5587 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

1. Eserin adı:Unutamıyorum unutamıyorum

2. Eserin sözleri:

Unutamıyorum unutamıyorum
Gecem yok artık gündüzüm yok
Tek sen varsın senin saçların var
Dalgın ıslak gözlerin var

Güneş seninle doğuyor her gün
Her yerde seni arıyorum
He şeyde seni arıyorum
Bırakma ellerimi
Bırakma unutamıyorum

3. Beste tarihi: 1970

4. Güfte yazarı adı: Tekin Gönenc

5. Makam adı:Sûzidil

6. Kullanılan usûl: Semâî

7. Ölçü uyum sayısı:Aranağme:12, Zemin:28, Nakarat: 32 Meyan: 20 Son Nakarat:32 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması:Kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Aranağme, Sûzidil makamının ruhuna uygun olarak inici seyirde Nevâ perdesi ve civarından başlamış, herhangi bir geçki kullanmadan nakarata gidilmiştir. Nakaratta, Nevâ perdesinde, geçki denemeyecek bir Hicaz çeşni kullanmıştır. Meyanda, Muhayyer perdesinde, makamın içinde kalınarak yapılan bir genişleme vardır ve herhangi bir geçki yapılmadan nakarata ve karara gidilmiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Semâî usûlü dışında usûl kullanılmamıştır

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı:10775 rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

SÜZ-İ DİL ŞARKI

10775

Unutamıyorum, gecem yok artık, gündüzüm yok

Beste : Avni Anıl

Güfte : G. Tekin Gönenc

Semaî

Aranâğme 2 Meyana 1

U nu ta mı yo rum u nu ta mı yo rum ge cem yok ar
 tık gün dü züm yok
 Tek sen var - sın se - nin saç - la
 rın var dal - gın ıslak göz - le - rin var
 Gü - neş se - nin - le do - ğu - yor
 Her - gün gün
 Her yer - de Se - ni a - rı - yo - rum
 Her şey - de
 Bı - rak - ma el - le ri - mi bı - rak - ma u nu ta mı yo - rum

Unutamıyorum , gecem yok artık , gündüzüm yok

Tek sen varsın , senin saçların var , dalgın ıslak gözlerin var

Güneş seninle doğuyor hergün

Her yerde seni arıyorum , herşeyde seni arıyorum

Bırakma ellerimi , bırakma unutamıyorum

Vedat Kaptan

YURDAKUL

E. 7.1970

1. Eserin adı: Ne yeşili ne siyahı gözümde hep gözleri var (Yalan Yıllar)

2. Eserin sözleri:

Ne yeşili ne siyahı
Gözümde hep gözleri var
Seviyorum diye beni
Aldattınız yalan yıllar

Zaman olur kuş gibiyim
Bir gün hazan bir gün bahar
Aşkı sizden öğrenmiştim
Sevmediniz yalan yıllar

Oysa ben hep onu sevdim
Bazen gülse bazen ağlar
Peteğime bal istedim
Vermediniz yalan yıllar

3. Beste tarihi: 1974

4. Güfte yazarı adı: Turhan Oğuzbaş

5. Makam adı: Uşşâk

6. Kullanılan usûl: Düyek

7. Ölçü uyum sayısı: Aranağme: 8, 1.Zemin: 8, 1.Nakarât: 7, Meyan: 10, 2.Zemin: 8 Son Nakarât: 7 ölçü olarak dağılmıştır.

8. Prozodik kural uygulaması: Kısa ve uzun hece dağılımı, prozodi kurallarına uygundur.

9. Eser incelemesi ve içindeki makam geçkileri: Bestekârın ilk ve tek Uşşâk eseridir. İki zemin, tek meyan ve iki nakarât üzerine kurulmuştur. Esere, eski Uşşâk şarkılara benzer şekilde Irak (Fa #) perdesi kullanılarak, Rast havasında bir aranağmeyle başlanmış, aranağmenin sonlarına doğru kısa bir Rast çeşniyle sözlü bölüme geçilmiştir. 1. zeminde hiçbir geçki kullanılmadan aranağmeye, oradan da meyana geçilmiş ve meyana, önce Muhayyer, sonlara doğru Gerdaniye havası verilmiştir. Nevâ perdesinde ufak bir Bûselik kalıpla tekrar aranağmeye, ardından da 2. zemine geçilmiş ve yine aynı havayla karara gidilmiştir.

10. Eser içindeki usûl değişiklikleri: Düyek usûlü dışında usûl kullanılmamıştır.

11. TRT Repertuarı'nda yer alıp almadığı: 8097 Rep. No. suyla Repertuar listesindedir.

8097

Usûlü : DÜYEK
♩ : 144U Ş Ş A K
Yalan yıllarBeste : Avni ANIL
Güfte : Turhan OĞUZBAŞ

1-2-3

ARANAĞMESİ

1)

Ne ye şî li ne si yâ hı gö züm de hep göz le ri var
Se vi yo rum di ye be ni
al dat tı nız Ya lan Ya lan yıl lar D.C.
2)

Za man o lur kuş gi bi yim Bir gün ha zân
bir gün ba har aş kı siz den öğ ren miş tim
sev me di niz Ya lan Ya lan yıl lar D.C.
3)

Oy sa ben hep o nu sev dim
bâ zen gül se bâ zen ağ lar
Pe te gi me bal is te dim
(SON)
ver me di niz Ya lan Ya lan yıl lar

Cihan Yurdakul

Ne yeşili, ne siyâhı, gözümde hep gözleri var
Seviyorum diye beni, aldattınız yalan yıllar..

Zaman olur kuş gibiyim, bir gün hazân bir gün bahar
Aşkî sizden öğrenmişim, sevmediniz yalan yıllar..

Oysa ben hep onu sevdim, bâzen gülse bâzen ağlar
Petegime bal istedim, vermediniz yalan yıllar.

Beste Tarihi:1974

SONUÇ VE ÖNERİ

Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- Eserlerinde kullandığı kısa ve uzun hece dağılımı prozodi kurallarına uygundur.
- Bestecinin 123 eserinin içerisinde Aruz vezni ile bestelenmiş iki eseri “Ağla çeşmim eski lezzet kalmamış peymânede” ve “Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadethânesi” dışında diğer 121 eseri ölçü kalıplarına bağlı kalınmadan serbest olarak bestelenmiştir.
- Eserlerinde başta belirtilen usulün, dışında içerisinde başka bir usul kullanılmamıştır.
- Avni ANIL bestelerinde eser içerisinde makam geçkilerini sıklıkla yapmıştır.
- Analizi yapılan bütün eserleri Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu(TRT)'nin repertuarında yer almış ve numaralandırılmıştır.
- Örneklem grubundaki şarkılar çoğunlukla; aranağme, zemin, nakarat, son nakarat formunda bestelenmiştir.
- Eserlerinde en çok kullandığı makam Nihavend makamıdır.
- Eserlerinde en çok kullandığı usul Düyek usulüdür.
- Bestelerinde en çok tercih ettiği güfteci Ümit Yaşar Oğuzcan'dır.

Yapılacak yeni çalışmalarda Avni ANIL'ın bestelemiş olduğu diğer makamlardaki eserlerin analizleri yapılması, başka bestecilerin eserlerinin de bu türden analiz çalışmalarının yapılması, eserin derinliğini anlama gibi konulara ışık tutucu olacaktır.

Avni ANIL çağdaş dönem bestecilerden biri olarak, popüler müziğe yöneltilen ve bugün üretilen bestelerin yarın unutulduğu bu tüketim çağında eserleriyle günümüze kadar Klasik Türk Müziği kurallarından kopmadan ve yalın müzik kalitesiyle gelebilmiş kıymetli bestekarlarımızdandır.

Öneri :Bu çalışma, farklı formlarda yapılacak benzer çalışmalarda kaynak olarak kullanılabilir.

KAYNAKÇA

ANIL MİNE,2016, Sözlü görüşme ve yazılı iletişim

AKKAŞ Salih, 1987, Türk Müziği Tarihi ve Dönemleri, Ankara

AREL Hüseyin Sadettin, 1970, Türk Mûsikîsi Kimindir?, Kubbealtı Yayınları

AREL Hüseyin Sadettin, 1997, İstanbul, Prozodi Dersleri, Pan Yayınları

AYBARS Bedri, 2008, Türk Musıkisi Temel Bilgileri, Ankara, Gökçe Ofset Matbaacılık

BERKER Ercüment, 1985, “Geçmişten Geleceğe Türk Mûsikîsi”, Ankara, Türk Gençliğinin Müzik Eğitimi, Türk Kadınları Kültür Dergisi

ÇELİKKOL Erdinç, 2002, Türk Mûsikîsi Dili, Ankara

ÇORUH Tanyol, 2004, Avni Anıl: Engürü Türk Müziği Derneği Bestekârlar Dizisi, Ankara ,no.9

HATİPOĞLU Ahmet, 1987, Türk Mûsikîsi Prozodisi, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları

KARADENİZ Ekrem, 1973, Türk Mûsikîsi Nazariyatı, İş Bankası Yayınları

KARAKAYA İsmail, 2009, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Ana Yayıncılık

KAPLAN Ayten, 2015, Söz ve Müzik Uyumu, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları

ÖZALP Nazmi, 2000, Türk Musıkisi Tarihi, İstanbul, 2.cilt

ÖZGÜR Ülkü,AYDOĞAN Salih, 2015, Gelenekten Geleceğe Makamsal Türk Müziği, Ankara, Arkadaş Yayınları

ÖZKAN İsmail Hakkı, 2001, Türk Musikisi Nazariyatı Ve Usulleri - Kudüm Velveleleri, Ötüken Neşriyat yayınları

ÖZTUNA Yılmaz, 1969, Türk Musikisi (2 Cilt) Ansiklopedik Sözlüğü, İstanbul, Meb Yayınları

Röportaj: ANIL Avni, 2002, TRT/ Bir Özel kanala verdiği Röportaj, ANIL Avni, 2004 TRT - Bir Özel kanala verdiği Röportaj, TRT ve özel bir kanalda yaptığı söyleşilerden alınan notlar.

SAY Ahmet, 1998, Türkiye'nin Müzik Atlası, İstanbul, Borusan Kültür ve Sanat Yayınları

SIDAL Ferit, 1986, Türk Müziği Nazariyatı, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları

TURA Yalçın, 1988, Türk Musikisi'nin Mes'eleleri, İstanbul, Pan Yayınları

Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı, 1995, Ankara, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları

YAVUZOĞLU Nail, 2011, Türk Müziğinde Makamlar ve Seyir Özellikleri, Ankara, Pan Yayıncılık

YILMAZ Zeki, 2007, Türk Mûsikîsi Dersleri, İstanbul, Çağlar Mûsîki Yayınları

YOLAL Y., 2000, Ezgileriyle Avni Anıl (2 cilt), İzmir, Senfoni Müzikevi

YURDAKUL Vedat Kaptan, 2017, sözlü ve yazılı iletişim

EK.1. Türk Müziğinde Nota İsim Ve Yerleri

The image displays a musical staff with four sections, each representing a different mode or scale. The notes are labeled with their names in Turkish, and their positions on the staff are indicated by brackets.

Section 1: Sol (G)

- Sol (G)
- La (A)
- Si (B)
- Do (C)
- Re (D)

Section 2: Mi (E) Fa (F)

- Mi (E)
- Fa (F)
- Sol (G)
- La (A)

Section 3: Si (B) Do (C) Re (D) Mi (E) Fa (F)

- Si (B)
- Do (C)
- Re (D)
- Mi (E)
- Fa (F)

Section 4: Sol (G) La (A) Si (B) Do (C)

- Sol (G)
- La (A)
- Si (B)
- Do (C)

The notes are labeled with their names in Turkish, and their positions on the staff are indicated by brackets.

Section 1 Labels: KABA RAST, Kaba Nim Zirgüle, Kaba Zirgüle, Kaba Dik Zirgüle, KABA DÜGAH, Kaba Kürdi, Kaba Dik Kürdi, Kaba Segah, KABA BUSELİK, Kaba Dik Buselik, Kaba Çargah, Kaba Nim Hicaz, Kaba Hicaz, Kaba dik hicaz, YEGAH, Kaba Nim Hisar.

Section 2 Labels: Kaba hisar, Kaba Dik Hisar, İUSEYİNİAŞIRAN, ACEMAŞIRAN, Dik Aeen Aşiran, Irak, Geveşt, Dik Geveşt, RAST, Nim Zirgüle, Zirgüle, Dik Zirgüle, DÜGAH, Kürdi, Dik Kürdi.

Section 3 Labels: Segah, BUSELİK, Dik Buselik, ÇARGAH, Nim Hicaz, Hicaz, Dik Hicaz, NEVA, Nim Hisar, Hisar, Dik Hisar, HÜSEYN, ACEM, Dik Acem, Eviç, Mahur.

Section 4 Labels: Dik Mahur, GERDANIYE, Nim Şehnaz, Şehnaz, Dik Şehnaz, MUHAYYER, Sünbüle, Dik Sünbüle, Tiz Segah, TIZ BUSELİK, Tiz Dik Buselik, TIZ ÇARGAH, Nim Tiz Hicaz, Tiz Hicaz, Dik Tiz Hicaz, TIZ NEVA.

EK.2. Nota Değiştirme İşaretleri

ADI	Koma Değeri	Diyez	Bemol	Rumuz	Orantı
KOMA	1	#	d	F	77 / 76
BAKİYE	4	#	b	B	256 / 243
K.MÜNECCEP	5	#	b	S	2187 / 2048
B.MÜNECCEP	8	#	b	K	65536 / 59049
TANİNİ	9	✂	bb	T	9 / 8
ARTIK ARALIK	12-13-14	—	—	A	
ARTIK ARALIK	12	b(4) ⁽⁴⁾ # (4)	A	7 / 6	
	13	b(5) ⁽⁴⁾ # (4)		32 / 27	
	14	b(5) ⁽⁴⁾ # (5)			
Eksik BAKİYE	3	—	—	E	25 / 24

EK.3. Ölçü Uyum Sayımının Kuralları

- I. Zemin'in bitimindeki 2.dolap Nakarat'a ait olduğu için nakarat ölçüsü içinde sayılır.
- II. Nakarat sonundaki 2.dolap Meyan'a ait olduğu için meyan ölçüsü içinde sayılır.
- III. Meyan sonundaki 2.dolap veya Son Nakarat'a bağlayan ölçüler Nakarat'a bağlanan ölçüdeki sazla aynı ise sayılmaz, aynı değilse sayılır.
- IV. Meyan,Zemin, Nakarat içerisinde 2.dolap, Meyan, Nakarat, Zemin'e bağlıyorsa içerisinde sayılır. Meyan içerisinde 2.dolap tekrar meyana bağlıyorsa ölçü sayılır.
- V. Son Nakaratlara bitiş sazı ölçüleri dahildir.

EK.4. Avni Anıl İle Yapılan Röportaj

Dr. Ayhan Sarı ile yaptığı ve Mûsikî Dergisi'nde yayınlanan röportaj, telif haklarının korunması yönündeki yılmaz savaşı ile de tanınan ünlü bestekârın, sanata, Türk Sanat Müziğine ve sanatçılara bakış açısı konusunda konsantre bilgiler içermektedir:

Ayhan Sarı: Besteci kimliğinizin oluşmasındaki etkenlerden söz eder misiniz?

- 1943 yıllarında güzel bir meşk grubumuz vardı. Ben, Metin Eryürek, Rahmetli Muzaffer, Şehir Tiyatrosu Müdürü Mehmet Abut, Prof. Orhan Andaç. Bize 'amatör müzikçiler' derlerdi. Çıkan yeni bir şarkıyı, ikinci günü, adeta aynısını, hemen geçerdik.

Bunları radyodan veya taş plaktan dinledikten sonra okurduk. Bu devirde Üsküdar Halk Evi'nde müzikli oyunlar koyduk sahneye. Sonra daha birşeyler yapmak istedik. O zaman tek okulumuz Üsküdar Musiki Cemiyeti. Beni Emin Ongan Hoca'ya götürdüler.

Ben orada Türk Müziği'ni öğrendim. Sene 1945 sonları. Emin Ongan bizi imtihan etti ve hiç unutmuyorum, Niyazi Sayın, Cüneyt Orhon Üsküdar Toptaşı'ndaki binada haftada 2-3 bazen 4 gün Emin Ongan Hoca ve uduyla Türk Müziği'ni içimize sindirdik.

Ben o zamanlardan bestelerin, geçmiş dönemde nasıl yapıldığını merak ederdim. Dede Efendi küçük mücenneb'i biliyor muydu? Donanıma koyar mıydı? H. Arif BeyKürdi'li Hicazkâr makamını yaparken si-mi-la bemolleri düşündü mü? Hayır, bilmiyordu ki donanıma koysun.

Yani işin bilimselliği Rauf Yekta, Sabahattin Ezgi, Hüseyin Sadeddin Arel ve tasnif heyeti ile başlar. Emin Ongan Hoca'ma sordum da, o da böyle dudaklarını bükerek güldü. "Yok, çocuğum, bunlar hoca öğrenciliği meşk yoluyla yapmış, yüce Allah'ın konservatuarını bitirmiş insanlar onlar" dedi. Dede ve Hacı Arif Bey'leri kastederek ben Sadettin Kaynak'a sordum "Ben hiçbir zaman elime nota kağıdını alıp beste yapmadım" dedi.

Sadettin Kaynak Hoca da, son yıllarında ufak ufak nota yazmaya başlamıştı. Özellikle film müzikleri, Vecdi Bingöl'ün güftelerini, süresi içerisine koyup, yabancı filmdeki

şarkıcının kendi diliyle söylediğini, Türkçe güfteye uydurup bir adaptasyon yapıyor. Bunları da Sadi Işılay notaya alıyor.

Bunlar nasıl oluyor, nasıl yapılıyor diye kafama takılırdı. Sonra Arif Sâmi Toker (Lem'i Atlı'dan da yararlanmış) çok sağlamdır. Lem'i Atlı beste yaparken notayı mı düşünmüş? Ben bu beste işini kafama iyice sardım. Nasıl oluyor diye; sonra Dr. Cahit Öney'in bir güftesi içime sinmişti.

Güfteyi içimden müzikli olarak sürekli okuyordum. Bir gün, Arif Sâmi Toker'e teneffüste ilk şarkımın zeminini okudum, "çok güzel" dedi. Cüneyt Orhon, Niyazi Sayın da "güzel" deyince hem şaşırdım hem de hoşuma gitti. Sonra elime sahibini bilmediğim bir güfte geçti. Böyle tek şarkımdır benim güftesi sahipsiz olan; Rast. "Sordular Mecnun'a" diye başlar. 1950 yılı sonlarında Polis Koleji için Ankara'daydım. Necdet Varol, Cüneyt Orhon, Ekrem Güyer, Selahattin İnal, Ferid Sıdal da radyoya yeni girmişler. Akşamları birlikte oturuyoruz. O zaman bir insanın bestesini, "yaptım" diye çıkarması çok zor.

Sadettin Kaynak'ın, Selahattin Pınar'ın vs. yanında "ben de beste yaptım" demek, bugünkü kadar kolay değil. O zamanlar toplanıyoruz. Fehmi Tokay, Cevdet Kozanoğlu da var. Necdet Varol Rast "Sordular mecnuna"yı nota'ya almak istedi. Bu ilk notaya alınan şarkımdır.

Radyoda, Rûşen Kam, Hayri Tümer, C. Kozanoğlu'na bu şarkıyı Necdet Varol gösteriyor. Çok beğeniliyor. Ertesi hafta bu şarkıyı ilk defa Ankara radyosundan dinledim. Yıl 1950 sonu, 1951 filan. Bu benim bestecilik hayatımın başında bir kamçılama oldu.

Benim bu işin bilimselliğine ne zamanım vardı ne de konservatuar vardı. Şekip Ayhan Özışık, Selahattin İnal konuşurken falan ben bir-iki şarkı daha yaptım. İstanbul'a dönmüştük. Harem'de, "Dil sad olacak diye"... Bu şarkıyı yaptım. 1953-54 Alaeddin Yavaşca bu şarkımı yakaladı. Yeni tanıştık.

Ben de 'Radyo Alemi' ve 'Yelpaze' dergilerine yazılarımı yazmaya başlamışım. Sanatçılarla daha bir sarmaş dolaş olduk. 1955 yılında İstanbul Radyosu'nda haberler servisi redaktörlüğüne gazeteci olarak kadrolandım. Bu arada 'Akşam Gazetesi' ne de yazıyorum. "Radyolarımız ve Mûsikîmiz" diye. O zaman TRT yok.

'Başbakanlık', 'Basın Yayın Umum Müdürlüğü', 'İstanbul Radyo Müdürlüğü'; Niyazi Sayın radyoda, kütüphane'de, Arif Sâmi Toker, diskotek, Sadun Aksüt müzik yayınlarında repertuara, Üsküdar Mûsikî Cemiyeti'ndeki benden sonraki arkadaşlarım Cahid Peksayar, Akagündüz ve Ekrem Erdoğan. Yani ben artık iyice radyo ve müzik câmiasına girmiştım.

Ben eserimi kafamda bitirmeden yazıya dökmem. Güfte anlamı ile ezgi anlamının aynı olmasına özen gösteririm. Söz coşkulu ise müzik de coşkulu, söz haykırıyorsa müzikte haykırarak vs. Şarkımın tamamını bitirmeden, değil notasını, kasete bile okumam. Bu benim ortalama olarak 6-7 ayımı alır. Yılda 2, en fazla 3 şarkı yapabiliyorum.

İşte şarkı kafamda bittikten sonra işin yazıya dökme kısmı geliyor. Prozodi, cümle eşitliği, zemin, nakarat ve meyan ölçülerinde bazen fazlalık-eksiklik olabilir. O zaman yine prozodiyi çok dikkate alarak, kendi imzamdan hiç fedakârlık etmeden, ödün vermeden gönül yoluyla bilimselliği birleştiriyorum.

Diyelim ki zemin 8 ölçüye çok yakışmış, ama nakaratta bir ölçü fazlamız var. Bakıyorum matematik olarak bir aksama var. Orası 8, burası 9, meyan 7. İşte o zaman çok fazla zorluk çekmiyorum artık. Hangisi güzelse o ölçü sayısını temel alıyorum. 9'a karar vermişsem 7'yi ve 8'i, prozodiye çok önem vererek 9'a tamamlıyorum.

Ondan sonra artık "tamam" diyorum. Notamın 4-5 ayrı yayımı çıkmasın diye çok iyi nota yazan bir arkadaşımı çağırıyorum. Örneğin Alaattin Şensoy "gel oğlum" derdim veya Ümit Mutlu. 1997 yılında tek şarkı yapabildim ve üç gün Ümit Mutlu'nun kafasına ekşidim onun muayenehanesinde (İzmir).

Ben ömrüm oldukça bu yolu değiştirmeyeceğim. Neden? İstanbul Radyosu'nda oturuyorum bir gün, kantinde. Muzaffer Birtan, Selahattin Pınar geldi. Selahattin Pınar'ın bir Hicaz şarkısı var elimde. Muzaffer Birtan Selahattin Pınar'a "Hocam hicaz şarkının iki ayrı notası var kütüphanede" Selahattin Pınar da, "yorum adı altında eser bozuluyor. Ben sana kendi ağzımdan okuyayım sen de ona göre yaz" dedi.

Okudu, o da yazdı. Ve böylece üçüncü versiyon nota doğmuş oldu. Anlatabildim mi? Yüzyıllar öncesinden bu yana kalıcılık şansını yakalamış, oturmuş bestecilerimizin, kendi imzama devamı sayıyorum, kendimi. Bunu rahatça söyleyebilirim. Artık yılda bir

besteye indim. Daha uzun süreli şarkılar yapmak istiyorum. Alışılmışın dışında. Ama sistemine katiyyen dokunmadan.

Ayhan Sarı: Sizi diğer Türk Sanat Müziği bestecilerinden ayıran, sizin söyleyebileceğiniz fark nedir?

- Valla, "imzam ortada" diyorlar. Bu imza, Allah'ın lütfü, ihsânı bir vasıftır. Başka bir tarifi yok. Bana dünyayı verseniz, benim gönlümü alamadığı, beni bir yerlere götürecek şartları taşımayan bir şiiri bana besteletemezsiniz. 20-30 değil, bin şiiri alıyorum. İçinden bulabilirsem ne âlâ.

1997 yılında en az bin şiir geldi bana. Kitapları da karıştırdım. En son, gene rahmetli Ümit Yaşar Oğuzcan'ın kitabında "yahu ben bunu nasıl atlamışım" dedim ve "Bu nasıl sevgi böyle" yi yaptım. Ben nota düşünmem, müziği düşünürüm. Usullerimde katiyyen bir aksaklık bulamazsınız.

Ayrıca usûl ve ezgi kullanımım artık konservatuarda ders olarak okutuluyor. Ben, çok kolay görülen bir Semâi usulünü çeşitli mertebelerde, çeşitli biçimde kullanıyorum. "Bırakma ellerimi", "Ağla gitar" gibi şarkılarımdaki semâiye bir bakın. Bir konservatuar bitirsen teorisyen olursun; öğretmen, icracı olursun ama bir besteci olacaksan, Allah'ın konservatuarından mezun olman şart.

Arel der ki: "Ben beste nasıl yapılır öğretirim. Ama onu besteci yapar" Sadi Işılay bile "Ben teorisyenim, yaptığım besteleri yazarım, ama Fehmi Toker bestecidir" der. Ahmet Rasim'i, Tatyos Efendi tespit etmiştir. Fehmi Tokay'ı, Nevzat Atlığ, Cüneyt Orhon, Necdet Varol tespit etmiştir. Yani notaya almıştır.

Benim besteciliğimin, klâsik, neoklâsik asarın kalıcı olmuşlarının bir devamı olduğunu, tevazuu bir tarafa bırakıp rahatça söyleyebilirim. Bunu ilk defa da sana söylüyorum. Ve ben daha bugün, bu yıl, elime bir güfte almadım. O şartlar içinde değilim. Bildiğim gibi konservatuarlar kuruyorum, devlet korolarına gidiyorum, dernekleri ziyaret ediyorum, müzik evleri açtırıyorum. Bu işin bunlara ihtiyacı var.

Yeteneklerim bilimsel unsurlarla da birleştirip oluşan icracı ve besteciler bu işi çok daha güzel götüreceklerdir. Bugünkü yozlaşma dediğimiz olaylar dünyanın her yerinde

vardır. Hepsi gelecektir, geçecektir, ama yine yenileri gelecektir. Bugünkü gençlere, "ille de Lem'i Atlı oku" diye bir zorlama yapılamaz.

Ayhan Sarı: 'Piyasa Müziği' 'Türk Sanat Müziği' ni etkilemiş midir?

- Piyasa müziği diye bir müzik ben bilmiyorum. Eğer dediğiniz gazinolarda icra edilen müzikse, Sadi Işılav'lar, Yorgo Bacanos'lar, Hakkı Derman'lar, daha niceleri çalıştı buralarda. Bugünün fotoğraf olarak sakladığımız insanları, bu işin bilimselliğini çok iyi bilen insanlar mıydı? Müzeyyen Senar'lar, Hamiyet Yüceses'ler...

Ben hiçbir zaman elimizdeki güfteyi "şu makamdan yapacağım" diye düşünmedim. Piyasa müziği diye bir müzik tanımıyorum. Müzik müziktir. Güzeli vardır, çirkini vardır. Ucuzu vardır, hafifi vardır, kalıcı olanı, gidici olanı vardır. Tek işaret eserin kalıcı olmasıdır.

Ayhan Sarı: 1950 yılından sonra prozodi kurallarında bir değişiklik oldu mu?

- Oldu tabii. En son, ısrarla, açık ve kapalı yani kısa ve uzun hecelerin mutlaka uygulanması gerekliliğini bir kural olarak ortaya koymaları, bence yanlıştır. Neden yanlış: Prozodiyi iki anlamda düşüneceksin kısa-uzun, açık-kapalı. Ve yorumuna ve genel matematiğe halel getirmeden, açığı biraz daha uzun, kapalıyı biraz daha kısa kullanmakta da hiçbir sakınca yoktur.

Zaten bu kuralı ortaya atanlar da diyorlar ki "bunu kuraldışı yapabilirler makbuldür" Yani, çaresizlik ifade eden "boşuna" kelimesini: "bo" "şu" "na" üç açık hece... Üç açığı kuralcı olarak kısa kullanırsan marş gibi olur. Ama bir "ki" hecesini uzatır goy goy yaparsan bu da olmaz. Ama başındaki "na" hecesini, "ötesinde" kinin sondaki açık "de" hecesini öteye atabiliyorsan, o açık heceyi istediğin gibi kullanabilirsin.

Kurala tâbi olursan, benim Hüzzam şarkımdaki "ö-te-sin-de" açık, açık, kapalı, açık kuralını uygularsam, "-sin" i uzatmam lazım. Ama olmaz. Sıcak olmaz. Ben "de" hecesini uzatırım. "Ayrılık ümitlerin ötesinde" şarkımda olduğu gibi. Bu benim genel matematiğimi de, bu "anlam prozodisi" dediğim olayı da, bal gibi dört dörtlük yerine oturtmuş olurum.

Ayhan Sarı: "m ve n" ile biten heceler "mmm" "nnnn" diye uzatılıyor...

- Bunlar yorum adı altında yapıyor. Bu yanlış. Vurguları gereksiz atmak, glisandoları lüzumsuz kullanmak, olmadık yerde avaz avaz bağırarak... Sanatta iki unsur çok zararlı: Bağnazlık; ahkâm kesici, çok bilmiş "ben böyle de yaparım, serbestim" demek. Sistem var. Sistemin İçerisinde kendi imzama koyarak çıkan şey zaten eserdir. "Ben zemini 2, meyana 4, nakaratı 8 yaparım" Bu yanlıştır, olmaz öyle şey.

Ayhan Sarı: 1950'ler, Türkiye'nin kendini bulmaya başladığı dönem...

- Cumhuriyet dönemi Lem'i Atlıyla başlar. 1945 yılında ölmüştür. Sonra Suphi Ziya Özbekkan, Selahattin Pınar, Sadettin Kaynak, Osman Nihad Akın, Şerif İçli, Fehmi Tokay, Sadi Hoşses, Muzaffer İlkar, ondan sonra Selahattin İnal, Alaeddin Yavaşca, Şekip Ayhan Özışık, Yusuf Nalkesen, ben, bir devreyi oluşturuyoruz.

Ayhan Sarı: Sizden sonra gelecek olanlar...

- Şu anda ben ümitleniveriyorum, birisinin dinliyorum bestesini, bir bakıyorum, ümitlerim kırılıveriyor. Diyorum ki "hah, bu kendi imzasıyla bir şey yaptı" ama daha sonra bakıyorum, o çocuk bir yarışa giriyor. "ben bu şarkıyı şöyle yayarsam, falancaya okutursam, kasete de alınırsa ben köşeyi döndüm" bu hesaba girenler bu işi yapamaz.

Bugün benim kuşak bestecilerinin eserleri çok geride kalmış gibi bir görüntü var.

"Gibi" de değil, öyle. Neden? Özel radyo ve televizyonların oluşmasından sonra bir patlama, yani bizi hep ihmal ettiler, "bu işi biz de yaparız" diyenlerin patlamasıdır bu. Medya kendi bilir ne yapacağını, ne yaparsa yapsın da, ama bir yanlış yapıyor "halk bunu istiyor" diye.

Bugün Türk Sanat Müziği'nin, Türk Halk Müziği'nin kral ve kraliçeleri kimler medyada? İsim vermiyorum. O zamanlar bütün plâkçılar, benim, Şekip'in (Ayhan Özışık), Yusuf'un (Nalkesen), Sadi Ağabey'in (Hoşses), Muzaffer (Birtan)'in peşindeydi. Nesrin Sipahi'ler, Münir Nureddinde; Mediha Demirkıran, Zeki Müren, Alaeddin Yavaşca, Bekir Sıdkı Sezgin hep bizi okudular.

Ama şu son 15 yıldır artık beni kimse arayıp da (diğerlerini de aramıyorlar) şarkı istemiyor. Ha, bunlar artık beste yapmıyor mu? Yapıyoruz biz ama talep yok. Radyo sanatçıları bile, konservatuardan yetişmiş çocuklar bile, ne bileyim pop okuyorlar veya

bir değişik, sistem dışı da diyemeyeceğim bir müzik ama Türk Müziği değil o. Yapıyorlar birşeyler. 'Nostalji Kasetleri' falan.

Bugün 'Türk Müziği Yıldızları' dediklerinize bir Lem'i Atlı okutun da göreyim. Okuyamazlar. Onların volümleri, tınıları tarzları, artık bir başka türlü ve "halk bunu istiyor" diye bir yanlış empoze ediliyor halka. Yani halk şartlandırılıyor. Ama üniversite, radyo, dernek, cemiyet ve devlet korolarında gene biz varız. Toplumun büyük bir kesiminde bize büyük bir özlem var.

Ayhan Sarı: Siz yılın büyük bir kısmını Türkiye'nin her yerinde ve yurtdışından konser katılımlarıyla geçiriyorsunuz.

- Evet, onlara bir kıvılcım atmak, gerçeğin ne olduğunu öğretmek. Ama gerçekten yapılanları küçümsemeden. Onlara hücum etmeden. Çünkü hücum ettin mi, bunu beklerler, "bizi kısıkanyor bu adam" derler. Ben TRT'de "Sazdan Söze" programı yaptım. Orada pop şarkılarına da yer verdim.

Onları dinlemeye gelenler bizi, bizi dinlemeye gelenler onları gördüler. Sanatı kısıtlamayla, yasaklamayla bir yere varılmaz. Ben TRT'nin yerinde olsam radyo sanatçılarının özel radyo ve televizyonlarda müzik yapmalarını serbest bırakırım, sahneye çıkmalarına izin veririm. Böylece iki şarkıyı ezberleyip, kılık kıyafet, ışık ve bazı yapay lanselerle reklâmlarla onları Türk Müziği'nin yıldızı haline getirmem. O zaman zaten, dinleyici farkı anlar.

Ayhan Sarı: Bugün, Türk Sanat Müziği'nden para kazanmak mümkün mü?

- Gerçek Türk Sanat Müziği üretim ve icrasından para kazanmak mümkün değil tabii. Ama bunu para kazanmak için yapmak zaten yanlış. Ekonomisini düşünmemek lazım. Onların şarkısına biraz Hint, biraz Çin, biraz İtalyan Napoliten, Fransız Chanson kırıntıları koyarsan para kazanırsın.

Ama bestecilik değil o, bir montaj sanayii. Bunlar şirket olarak çalışıyorlar, âdeta bir fabrika. Şairleri, icracıları melodileri herşeyi hazır bunların. Son yıllarda erkek sesi olarak bir Ahmet Özhan vardı. Güzel LP'ler 45Tikler yaptı. Ben Bekir Sıdkı Sezgin gibi rahmetli değere, benim zorumla, bir LP ile iki 45'lik yaptırabilmiştim.

Onlar şimdi arşiv için aranan değerler haline gelmiştir. Yani bizim çalışma biçimlerimiz, biz daha yaşarken, tarihî değer olmuştur. Bunun dönüşü çok zordur. Üniversitelerimizde, fakültelerimizde, Türk Sanat Müziği koroları var. Bu müziği seven gençlerimiz de var buralarda. Ama devlet, Kültür Bakanlığı, fiyasko... Bizim hayâl edemediğimiz güzellikleri, koroları yok etmiştir. Elazığ, Edirne, Diyarbakır, Samsun vs., hepsinin tabelaları kaldı. Politika girdi mi biter. Ben ne zaman ki birkaç milletvekilini korodaki sanatçılarla, onların işleriyle takipte gördüm, "gitti bu iş" dedim.

Ayhan Sarı: Bugün, neyin, Türk Sanat Müziği olduğunu belirlemek mümkün mü?

- Tabii, benim şarkılarım, Türk Sanat Müziği'dir. Alaeddin Yavaşca, Erol Sayan, Selahaddin İçli de Türk Sanat Müziği'dir. Biz yapıyoruz. Ama okumuyorlar. Canları isterse canım. Ben hiçbir zaman bunların peşinde koşmadım. Bana daire verenler oldu, "şu güfteyi beste" diye. 10 bin güfte var seçemiyorum, beni bir yerlere götürmüyor.

Ama bakarsın yarın sokakta çocuğun biri elime bir güfte tutuşturur, o beni bir yere götürürverir belli olmaz. Bekir Sıtkı Erdoğan iyi şair değil mi? Bir güftesini besteleyebildim. Ne yapayım ancak biri beni bir yere götürdü. "Bir yar sevdim etekleri yeldirme"

Ayhan Sarı: Türk Sanat Müziği'nde çalgılara orkestralama yapılabilir mi?

- 1997 Erovizyon, bizim şarkı'da duydum güzelliği ve "bu ilk on'a girer" dedim; üçüncü oldu. Orada ney kullanmış. Ne güzel, doğru yerde doğru kullanmak. Ritm güzel bir 'Yürük Aksak'. Kız güzel bir Uşşak yaptı, üçüncü oldu. Ama bu sene ondan örnek alıp önüne gelen ud koydu, kanun koydu; yerli yersiz neyler üfürttü... Bu sene hiç ümidim yok.

Ayhan Sarı: Siz plâklarınızda gitarı vs. kullandınız.

- Gitarı ben kullanmadım, gitarı plâkçı kullandı. Benim sözümde, güftede "gitar" geçiyor; o ayrı. 'Ağla Gitar' isimli şarkımda Yurdaer Doğulu gitar çalmış, ufak bir parti, temayı bozmuyor.

Ayhan Sarı: Niye "ağla gitar" dediniz de, bir "ağla ney", "ağla kanun" demediniz?

- Ben demedim, şair demiş. Bunu rahmetli Refii Cevat Uzunay makale yaptı, "ud dururken gitar nerden çıktı" diye. Onu ben çıkarmadım ki şair çıkarmış, ben şairin sözcüklerini ezgiliyorum. Sanıyorum ki güfte seçiminde benim kadar titiz bir insan gelmemiştir.

Ayhan Sarı: Şairin gitar yerine sözcük olarak iki heceli bir başka çalgı ismini (örneğin kânun) kullanmasını ister miydiniz?

- Yok, hiç aklıma gelmedi. Ben, "içimde nice yılların özlemi var; ağla gitar, çal gitar"ın anlamını düşündüm. Beni bir yerlere götürdü. Bunun gitarı, kanunu yoktur... Ben yarım şarkıma falso bulmamak kaydıyla, obualar, piyano vs. isterim ama benim perdemin olmadığı bir piyano değil olanını isterim. Nihavend eserimde olabilir. Ama bir Hüzzam, bir Uşşak; kakafoni olur.

Ayhan Sarı: Bugün Türk Sanat Müziği kavramında anlam kayması var mı? Herkes kendine göre bir Türk Sanat Müziği anlıyor.

- Artık bunu önlemek çok zor. Gerçeği anlayan anlayacak. Gerçek Türk Sanat Müziği'ni verdiğiniz zaman, o "işte gerçek Türk Sanat Müziği bu" dedirtecek icra gruplarına ihtiyacımız var. Ama toplu, ama solo. Var mı şimdi? Yok. Ben, akşam, Devlet Korosu (İzmir) konserine gittim. Genç bir çocuk, Tolga Meriç vardı. Ben ona bir kaset yaparım maddi imkanım olsa. Diğer popüler ünlüler gibi satmaz ama mücadele lazım.

Ayhan Sarı: Bugün, Türk Sanat Müziği'nin konser salonlarında yaşayıp, piyasada yaşamadığını belirlemek mümkün mü?

- Tabi, yaşamıyor ama 'Türk Sanat Müziği' adı altında program yapıp, gecede 2-3 milyon alan bir solist, benim, Alaeddin Yavaşca'nın şarkılarını da okuyor gazinoda. Örneğin Sibel Can, buradaki bir gazinoda, benim "Biraz kül biraz duman" ile girip, "Ağla gitar" ile final yapmış. Ben gitmedim, duydum çünkü oralarda da isteniyor. Okunuyor ama ne kadar?

Ayhan Sarı: Günümüzde Türk Sanat Müziği'nin uzantısı nedir?

- Hâlâ TRT radyolarıdır. Devlet koroları da var.

Ayhan Sarı: **Demokrasinin Türkiye'de gelişmesiyle Türk Sanat Müziği'nin azalması arasında bir bağ kurulabilir mi?**

- Sen şimdi müzisyen araştırmacısısın, bu işim doktorasını yapıyorsun. Bu sistemde yapılan eserlerin ille de çoksesli olmasını arzuluyor musun sen? Gerek var mı buna? İyi bir icrâ (saz, ses, yay, mızrap beraberliği) bize yeter. Hâlâ çalgısını çalamayanlar, yayımı çekemeyenler, mızraba çalakalem vuranlar var.

Müzik disiplindir. Senfonideki kemanların bir tanesini bile yanlış görür müsün? Bizde neden olamıyor? Bu aslında kafa işi, kültür birikimi işi. Bugün konservatuar da tam istenen düzeyde değil, konservatuardan mezun olan bile aynı hataları tekrarlıyor. Bak, İzmir Devlet Korosu'nda birliktelik var. Ben küçük partiler yazıyorum eserlerimde. Bir ses uzarken, altında ritmik bir melodi vs. gibi.

Ayhan Sarı: **Makam kullanmada bir azalma oldu mu?**

- Oldu tabii. Ben hiçbir zaman, "yahu bugün 300 makâmın var da, niye şunu kullanmadım?" diye bir endişe duymadım. Ben 17 makâmı kullandım. Sadeddin Kaynak 29 makam, Selahattin Pınar 7, Fehmi Tokay 3 makam kullanmış, Şekip'çiğim (Şekip Ayhan Özişik) yalnız 'Düyek' kullanmış. Suç mu bunlar? Sen şarkıya bak. Bunları bizde maalesef "suç" diye gösterenler, küçümseyenler var.

Efendim Şekip'in 100 şarkısı varmış da hepsi 'Düyek'miş. Sen bir tane 'Düyek' yap da göreyim seni; "Senede bir gün", "Unutmadım seni ben" yap da göreyim. Ben 7 usul kullandım, Selahattin Pınar 6, Sadettin Kaynak 5-6 usul, Fehmi Tokay da en fazla Devr-i Hindî usulünü kullanmış. Ben Devr-i Hindî kullanmadım. Ben, Sofyan, Nim Sofyan, Semâî, Curcuna (en çok ben kullandım) Düyek, Aksak gibi 6 usul ve 17 makam kullandım.

Şimdi 'güfte' istedi... Hicaz gibidir derler Nikriz'e ama kafayı eğmeyen, erkeksi bir makamdır o. Bir tane yaptım "Neden hiç dinmiyor göz yaşların bîcâre gönlüm". Ben o makâmı istemedim. Elimdeki güfte seçti o makâmı. kendi kendine olur bu makam seçimi. 2 Sûzidil, 21 Nihavend, 19 Kürdi'li Hicazkâr yaptım. Güfteler onu istemiş. Hepsini Kürdi'li Hicazkâr da yapardım, kime ne?

Straus da hepsini 'vals' yapmış, suç mu bu? Benim müziğimin 100 küsur ritmi var, 6-7 sini kullanmışım. Kâr-ı natıklar da yapılmış ama zamanında.

Ben şimdi Arapça, Farsça sözcüklerle oluşmuş şiir kullanmam. Sanatçı çağına hitap edecek. Gelecek çağa kalıp kalmayacağı; o belli değil. Türkçe sözler kullanırım ben (ezgiyle söylüyor) "bu nasıl sevgi böyle", yetmemiş "bu nasıl" iki defa; "tutku", gene yetmemiş, "bu nasıl özlem", "ne zaman gözlerini görsem, bir çoğaltıyorum, bir eksiliyorum" (2 defa) şiir devam ediyor, "mutluyum, varsın diye" diyor, "al uzattım ellerimi, seni sarsın diye" ellerimi açmışım (ezgiyle okuyor ve ellerini açıyor) ve sonra istiyorum ondan "ceylanını, belki bir gün duyarsın diye çıkmışım bir dağ başına, sana türkü söylüyorum, sana türkü söylüyorum" ben bunları oturup yazmıyorum arkadaşım, ben bunları son olarak bitiriyorum.

Ondan sonra nota tespiti kolay. Edersin, ettirirsin. Önemli olan oluşma. Bu da yüce Allah'ın bazı kullarına ihsanıdır, lütfudur. Şiirde de böyle bu. Âşık Veysel Baba Edebiyat Fakültesi mezunu mu? Yûnus Emre nereyi bitirmiş? Fehmi Tokay, ona nota kağıdı göstererek kızdırırlardı onu, çok kızardı. "Bu sonra yazılır" derdi. Oluşmamış bir şeyi nasıl yazacaksın? Hadi otur yaz. Sanat bu. Adam 200 sene önce tuvale bir sarı renk atmış. Hâlâ çözemiyorlar.

Ayhan Sarı: 1960'lardan önce kanto, fantezi vardı...

- Fantezide maksat biraz kural dışı hareket etmek, biraz usûlleri yaymak, değişmek, serbest şiirleri bestelemek. Adını "fantezi" koydular; o da şarkı.

Ayhan Sarı: Saz eseri yapmadınız?

- Yapamam ki... Ben söz mûsikîsinin bestecisiyim. Ayrıca bu başka konu. Her dizinin arkasına "ey dost, canım, tenenen..." ekleyemez miyim? Zor bir iş mi bu? Hacı Arif de, Sadettin Kaynak da, Selahattin Pınarda eklememiş. Onlar da söz müziği bestecisi.

Ayhan Sarı: İlle de eserimizin başında bir 'aranağme' olması gerekir mi?

- Hayır efendim.

Ayhan Sarı: **1930'larda bir 'Arap Müziği' var...**

- *Arap Müziği yok, Türk Müziği var. Arap Müziği, Türk Müziği'nin bozulmuşudur. Dik gelen sesleri yumuşatmış, kendi alışkanlığına göre yazmış. Yalnız, büyük beraberlik içinde orkestraları var. Solo saz yoktur onlarda.*

Ayhan Sarı: **Sizin döneminizi komple kafamda canlandırıyorum. O dönemde Avni Anıl'ı çekip çıkarmaya çalışıyorum. Sadettin Kaynak 'Arap Müziği' yapmakla suçlandı?**

- *Hatta öncüsü olarak gösterildi, yanlış olarak. Onun "Bir hüznün çöktü yine gönlüme" isimli şarkısını ne yapacağız? Kaynak'ın iki tip çalışması var. Duygularıyla yaptıkları ve sipariş üzerine yaptıkları var. Onu ben yapamam. Çok kişi yapamaz. Filmci ona diyor ki "yedi dakika okumuş Ümmü Gülsüm, bu 7 dakikaya sen Türkçe şarkı yapacaksın. Vecdi Efendi, sen güfteyi yazacaksın; Saadettin Efendi, sen bu uzunlukta besteleyeceksin; Müzeyyen Hanım, sen de okuyacaksın" demiş. Bu, sipariş...*

Ayhan Sarı: **O dönemde 1950'lerde, 'Hafif Müzik adaptasyonları' çıkıyor. 2. Dünya Savaşı sonrası toplumun canlanması, gençliğin ortaya çıkması var...**

- *Türkiye'de gençliği 1970'lere kadar radyonun kapısından sokmadılar. 'Bağnaz', 'yobaz' demeyeceğim ama muhafazakârlığı biraz sıkı tuttular. Bozulacak korkusuyla. Oraya giremeyen çocuklar tepki gösterdi. Erkin Koray "saçım uzun diye beni radyoya sokmadılar" dedi. Orhan Gencebay, Nidâ Tüfekçi'nin bağlamacıydı. Çocuğu hırpaladılar o da intikam alırcasına kendi müziğini yaptı. Orhan, iyi müzik bilir.*

O dönemde ufacık sesiyle, teknolojinin de yardımıyla, "Doğmadan ölmüşüm", "Bir teselli ver", "Şarabım nerde" falan... Eğitim seviyemiz belli. Şimdi sen veresiye şarap almış, kirasını ödeyememiş, çocuklarını doyuramamış insana gidip de "Münir Nurettin dinle" diyemezsin. Adam döver seni. Şartlar, eğitim, kültür...

Ayhan Sarı: **Sizin dönemde çeşitli Türk Müziği akımları var. Suat Sayın, İsmet Nedim var...**

- *Radyolar bu çocuklara yer vermedi. İsmet kalktı gitti Avrupa'ya.*

Ayhan Sarı: **Oradan bir Yıldırım Gürses çıkıyor. Altın mikrofon...**

- Biz seçtik onları, Akşam gazetesinde Cem Karaca'yı da biz seçtik. Bunları yadsımamak lazım. Her sanatçıdan misyonerlik beklenemez.

Ayhan Sarı: **1970'lerdeki Arabesk furyasını da yaşadınız?**

- Biz katılmadık, ama (bak isim vereceğim) Zekai Tunca katıldı. Önce güzel başladı. Ümitlendiğim çocuklardan biridir. Diğeri de Bilge Özgen'dir. Çok destekledim onları ama sonra genelde "para" uğruna yönlerini değiştirdiler. Küçümsemiyorum. Yapsınlar. Biz bir iki enayi yeteriz, fazlasına lüzum yok.

Ayhan Sarı: **1983 yılında Yıldırım Gürses'in "Hoş Sada" albümü ile 'Hafif Türk Sanat Müziği' çıktı.**

- Çok seslilik, ben onu da beğendim. Rahmetli Erdoğan Berker'inkiler kötü mü?

Ayhan Sarı: **Erdoğan Berker'in yaptığı Türk Sanat Müziğinin dışında gibi?**

- Onu Erdoğan Berker yapmadı. O, tek sesli yazdı. Aranjörler o hale getirdi.

Ayhan Sarı: **Şerif İçli?**

- O da tek sesli yazdı. Banda çok sazlı salındı okundu. Bunların bir zararı yok. Gerçek Türk Sanat Müziği bestelerini okumasında. Ne yapsınlar istiyorsun sen? Boyuna 'Dil şâd olacak' diye mi okusun? Burak Kut... Adam yapacak bunları. "Onun arabası var" Sen çocuğunun yaş gününü kutluyorsun; orada Suphi Ziya Özbekkan, Nevzat Atlığ, dinleyebilir misin? Yerinde zamanında yapılan herşey güzeldir.

Ayhan Sarı: **Türk Sanat Müziği eğlence müziği midir?**

- Eğlence kısmı da vardır. Köçekçe de yapmış Dede Efendi.

Ayhan Sarı: **Türk Sanat Müziği'nin geleceği konusunda yorum yapmanız mümkün mü?**

- Bunun geleceği gideceği yok. Gerçek besteciler var oldukça, ki olacaktır. Sistemimize saygılı, kendine özgü imzası olanlar var.

Ayhan Sarı: **Var mı?**

- Bilemem, belki var. Şu anda yok. Aferin diyebileceğim yok. Sen duyuyorsan söyle de ben de aydınlanayım. Ben serbest şiirler yaptım. Beni de kötülerdiler. Ama ya şimdi; 'Ağla Gitar', 'Unutamıyorum' vs.

Ayhan Sarı: Uşşak Makamı'nı Şevki Bey'in bitirdiğini, artık ondan iyi uşşak şarkı yapılamayacağını söylüyor Yıldırım Gürses...

- Biter mi yahu?

Ayhan Sarı: **Her şeyi yapmış...**

- Nasıl yapmış? Cevdet Çağla beni alnımdan öpmüştür. Radyo koridorunda "Hayrola hocam" dedim. "Dikkat et" dedi, "ben yüzün üzerinde şarkı yaptım ama Uşşak yapmadım, korktum; sen onu da yaptın, kerata!" dedi. Keşke söylemeseydi belki bir-iki tane daha yapardım. Bir tane yaptım: "Ne yeşili ne siyahı" Ben onu Uşşak diye yapmadım ki. Uşşak oldu o şarkı.

Ayhan Sarı: **Telif haklarının hâlâ yerleşmemesi?**

- Saygısızlık o, tek kelimeyle ahlâksızlık. 1996 yılının telifini daha devlet vermedi; elin plâkçısından nasıl alacaksın? 1000 küsur özel radyonun 500'ünde benim her gün birkaç şarkım okunuyor; nerede benim param? Ben nasıl takip ederim bunu? Bunu devlet takip eder. Öyle 'MESAM' filan da değil, devlet. Ama TRT daha 1996 yılının parasını ödemedi. Sene 1998.

Ayhan Sarı: Çok teşekkür ediyorum efendim.

EK.5. Sanatçı Ve Edebiyatçıların Avni Anıl Hakkında Görüşleri

Sadun Aksüt(Müzisyen) “Avni Anıl ile aramızda hep melodiler, güfteler uçuştular. O, bunların çok güzellerini yakaladı ve ölümsüzleştirdi. Bu suretle de son yılların en popüler ve de değerli bestekârı olarak Türk Musıkîsindeki yerini aldı.”

Cevdet Çağla(Müzisyen) “Kuvvetli bir yazar, aynı zamanda musıkîmize gönül vermiş ve bu sanata hizmet edebilmek gayretiyle çırpınan, kalemini bu uğurda ustaca kullanan sanat aşığı bir gençti. Bir çok maddi ve manevi sıkıntılara katlanarak çıkarttığı mecmua ve nota baskıları yoluyla musıkîmize bir katkıda bulunmak için, bu hizmeti binbir müşkülâtle yürütüğüne şahit oldum.”

Özgen Gürbüz(Müzisyen) “Günümüzde birçok eser, nasıl bir şey olduğu bile anlaşılamadan, güzellik ve estetik değerler taşımadan da tanınabiliyor; meşhur olabiliyor. Ama Avni Hoca'nın bestelerinin hemen tamamı hem çok güzel, hem de çok meşhur. Onun hiçbir eserinden bıkmadı. Günü, modası, havası geçmedi. Bütün eserleri hâlâ büyük bir keyifle icra ediliyor. Çok sayıda eser besteledi. Nadide makamlarda hiç unutulmayacak şarkılara imza attı. Bestelerinde skor hesabı yapmadı. Sanat kalitesi olmayan, basit güftelere hiç iltifat etmedi. TRT Repertuar Kurulu hizmetlerinin başındaki kişi olarak yılda en fazla iki eser gönderdiğine yakinen şahidim. Fazlasını yapamayacağından mı?! Hayır. Her gün en az iki beste üretebilir. Ama o titizliği var ya; yani özdenetimi... İşte onu “O” yapan o özelliği engeller onu.”

Suphi İdrisoğlu(Müzisyen) “Sayın Avni Anıl, birbirinden güzel eserlerinden, eserleriyle kendini topluma kabul ettirmiş olduğundan, kendine özgü tavır ve üslûbundan, güfte titizliğinden ve prozodik başarılarından, akıcı hitabetinden ve kuvvetli kaleminden, araştırmacılığından, arşivciliğinden ve musıkîmize muhtelif yazılar, notalar, dergiler ve kitaplar aracılığı ile unutulmaz hizmetler vermekte olduğundan önce, son zamanlarda sayıları oldukça azalmış olan bir ‘İstanbul Beyefendisi’dir.”

Kemal Moralı(Gazeteci) “Radyonuzun düğmesini çevirdiğiniz zaman, programda Türk Sanat Müziği varsa, genellikle Avni Anıl adını duyarsınız. Televizyonun karşısındayken de öyle. Bir gazinoda, eğlence yerinde, konserde hep onun adı geçer. Ayın, yılın şarkısı, yılın bestecisi seçimlerinde; anketlerde, yarışmalarda, gene Avni Anıl karşınıza çıkar...”

Ve Avni Anıl adı geçen her yerde alkışlar kulakları çınlatır. Uzun söze ne gerek, Avni Anıl, Türk Sanat Müziğine, tartışmasız, mührünü basmış bir bestecimiz, bir sanatçımız.

Onun yazılarında da bestelerindeki tadı, kıvraklığı bulursunuz. Hani o kendine özgü, solisti zorlayan ama okumasını başaranların hançeresinden çıkınca insanı hayran bırakan, duygulu, kıvrak nağmeler dolu bestelerinin... Bir çıkış; tatlı bir çıkış, bir yükseliş... Ama sonra birden insanı kucaklayan, sarıp götüren bir inişteki yumşaklık. Çıkışlarda bir tepeye tırmanmanın uğraşı, çabası ve varılan noktada başarının verdiği o tadına doyum olmaz, tarifsiz duygu.”

Teoman Önalı(Müzisyen) “Bir Avni Anıl ki, kalbi sevgi dolu, hoşgörülü, hoşsohbet, alçakgönüllü, eleştirileri yapıcı, her yerde sayılan, sevilen, aranan bir gönül adamı; musıkîmizde, neoklâsik dönemle çağdaş dönem arasında sağlam olduğu kadar estetiğiyle de dikkat çeken bir köprü kurma hünerine sahip bir besteci; geleneksel musıkîmizden ödün vermeden, geçmişe, zamanımıza ve geleceğe seslenmesini bilen bir sanatçı; güfte seçimindeki titizliği yanında, hiçbir zaman madde sağlamak için piyasa nağme ve üslubuna yer vermeyen, seçkin melodilerin yaratıcısı Avni Anıl; derinlerin duygu ürünü olan eserlerinde, duygu ile matematiği çok iyi bir biçimde sentez etmesini başaran bir usta; harika bir kompozisyon anlayışına sahip, en küçük usullerimizden biri olan semaî usulüyle ölçtüğü şarkılarında bile, değişik ritimleri dikkat çekecek biçimde işleyen bir besteci; eserlerinde prozodi kurallarına (ruhundan kopan melodilerden ödün vermeden) son derece uyan, özellikle kelime ve mânâ prozodisini çok iyi kullanan; ruhunun derinliklerindeki sevgiyi, sitemi, elemi, coşkuyu, hatta fırtınaları değişik entervaller ve imitasyonla, füglerle süsleyip musıkî cümlelerine dökmede zorluk çekmeyen bir Avni Anıl; diğer bestecilerimizi taklit etmeyen, ‘ben Avni Anıl’ım’ dedirten, dinleyiciyi rahatlatan, düşündüren; icracıya yorum bakımından olanak sağlayan, usta bir üslubun sahibi Avni Anıl.”

Hilmi Soykut (Şair) “Sanat adamları vardır, tek eserle şöhret anıtlarını kurar ve sonra, ömür boyunca onun gölgesinde sessiz sedasız dinlenirler. Yine sanat adamları tanırız ki, eserlerini seri halinde ve adeta standardize eder ve bu çokluk heybetinin himayesinde yaşarlar. Ama bir kısım sanat aşıkları da vardır ki, sanat severleri her hamlesinde yeni bir vecit, yeni bir hayranlıkla meftun ederler. Yarattıkları eserler yalnız birbirinden güzel olmakla kalmaz, aynı zamanda, her seviyeden kitlelerin gönül tercümanı olur...”

Ben, Avni Anıl'ın insan takatini aşan enerjik çalışmalarını övme kudretine sahip değilim fakat Avni Anıl da, eserlerine karşı beslediğim sevgi ve hayranlıktan beni asla men edemez. O, daima sanatkâr kalacak, ben ömrüm oldukça onun hayranı olacağım.”

İsmail Baha Süreksan(Müzisyen) “Avni Anıl'ın muayyen bir seviyeyi muhafaza etmek yolundaki ısrarının, halen durmadan tereddide doğru hızlı adımlarla gitmekte olan musıkîmizin bugünkü içler acısı durumu muvacehesinde, üzerinde durulmaya lâıyk ayrı bir değeri olduğunu bilhassa belirtmek isterim.”

Ali Senozan(Müzisyen) “Avni Anıl, son devirde yaşayan en duygulu, bu duyguları en kolay ifade edebilen, en lirik bestekârlardan biridir. Onun küçücük cümlelere çok büyük anlamlar yükleme hünerini; bestelerindeki akıcılığı ve sanat yapısını takdir etmemek imkânsızdır. Güfteyi kendi şiiriymişçesine öyle bir yaşar ve içine sindirerek oradaki musıkî duygularıyla öyle bir eşler ki... Bütün eserlerinin akıcı ve kalıcı olmasını sağlayan en önemli etmen de budur bence.”

Alâeddin Yavaşca(Müzisyen) “Yarım yüzyılı aşkın bir süre, dile kolay... Böyle uzun bir zaman diliminde nesiller değişir, iklim değişir, duygular değişir, zevkler değişir ama dostluk, sevgi, güven, inanç gibi sağlam temelde gelişmiş duyguların değişmesi söz konusu değildir. İşte benim Avni Anıl'la gönüldaşlığım, bu değişmeyen değerleri dile getirmektedir.

Avni'yi yazmak kolay değil... Allah onun eksikliğini göstermesin. Ömür maratonunu uzun yıllar sağlıklı devam ettirmesini temenni ediyor, gözlerinden öpüyorum.”

Vedat Kaptan Yurdakul(Müzisyen) “İlk okuduğum ‘Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun” adlı Hüzzam eseri ve yüzlerce kez bıkmadan okuduğum diğerleri... Beste yapmak için yaratılmış bu duygu çınarını maalesef çok geç tanıdım. Sonra, tanışılmamış yılların acısını çıkarırcasına, sayısız konser ve programlar...

‘Bir göz aşinalığı’ olmayabilir ama Türk Mûsıkîsi dinleyen her kesin kulağında ‘Bir peri masalı’ vardır... *Sevgiden geri kalan unutulmuş* herşeyi, onun nağmelerinde bulabilirsiniz eğer *içinizde nice uzun yılların özlemi varsa...*

Sen daha uzun yıllar *kaderindeki o güzeli aramaya* devam edeceksin sevgili ağabeyim, eminim; *yıllar rüya gibi uçsa da...*

ÖZGEÇMİŞ

Nihan YURDAKUL ULUSOY

Kişisel-İletişim Bilgileri

Yaşadığı Yer Ankara / Çankaya

Cep Telefonu 0505 308 92 25

E-posta Adresi nihanyurdakul13@gmail.com

Doğum Tarihi 06 Ocak 1988

Cinsiyet / Medeni Hal Bayan / Evli

Ehliyet B

Sigara Kullanımı Hayır

Çalışma Bilgileri

Mesleği / Ünvanı	Geçici Öğretim Görevlisi
Çalışma Durumu	Çalışıyor
Toplam İş Deneyimi	8 Yıl
Kişisel / Mesleki Bilgi	<ul style="list-style-type: none"> ● 2015 yılından bu yana Hacettepe Üniversitesi/ Seçmeli Dersler Koordinatörlüğü/ Klasik Türk Müziği geçici Öğretim Görevliliği ● Cumhuriyet Anadolu Öğretmen Lisesi muzik öğretmenliği (staj) ● Özel piyano dersleri (10 yıl) halen devam etmektedir. ● Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Müzikleri bölümünde yüksek lisans eğitimi (tez bitirme aşaması) (ortalama 4 üzerinden 3.86) ● Gazı Üniversitesi formasyon (2012) ● Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Muzikoloji Ana Bilim Dalı mezuniyeti ● 2 yıl Ankara Devlet Tiyatrolarında oyunculuk deneyimi (çocuk ve yetişkin oyunları) ● 2011-2015 yılları arasında radyo programında solistlik/sunuculuk ● Özel Drama,sahne sanatları ve diksiyon eğitimi . ● Trt Ankara Radyosu Turk Sanat Müziği,Turk Halk Müziği gençlik ve çocuk koroları mezuniyeti ● Üstün Yetenekliler Eğitim Uzmanı Wendy BEHRENS tarafından Üstün Yeteneklilere Öğretim Yöntemleri Seminer ve Atölye Çalışması ● Cihan Yurdakul'un albümünde vokalistlik ● Bilgisayar işletme sertifikası

Çalışmak İstedığı Sektörler	Hacettepe Üniversitesi
------------------------------------	------------------------

Çalışmak İstedığı Bölümler	Hacettepe Üniversitesi / Seçmeli Dersler Koordinatörlüğü / Klasik Türk Müziği ve Türk Halk Müziği
-----------------------------------	--

Çalışmak İstedığı Pozisyonlar	3 yıldır (halen) öğretim görevlisi olarak çalışmakta olduğum Hacettepe Üniversitesi Seçmeli Dersler Koordinatörlüğünde “Kadrolu Okutman” olarak mesleğime devam etmek istiyorum.
--------------------------------------	--

İş Deneyimleri

Temmuz 2008	Ankara Devlet Tiyatroları 3 yıl oyunculuk
Ocak 2011	Özel piyano dersleri
Eylül 2008	Meteorolojinin Sesi Radyosu/ “Gecelodi” programı solistlik /sunuculuk
Kasım 2011	
Aralık 2015	Bahar Koleji/ Müzik Öğretmenliği

Eylül 2013

Haziran

2014

Ankara Amerikan Kültür Koleji/ Müzik Öğretmenliği

Ekim 2013

Haziran

2014

Hacettepe Teknokent İlkokulu/ Müzik Öğretmenliği

Eylül 2014

Haziran

2015

Hacettepe Üniversitesi/ Seçmeli Dersler
Koordinatörlüğü/ Klasik Türk Müziği Geçici Öğretim
Görevliliği

Eylül 2015

.....

.....

Eğitim Bilgileri

Genel Eğitim Seviyesi	Lisans
Eylül 2014 (tez aşaması)	Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi-Geleneksel Türk Müzikleri
Mayıs 2012	Gazi Üniversitesi Pedagojik Formasyon
Haziran 2010	Hacettepe Üniversitesi Konservatuar - Müzikoloji Anabilim Dalı
Haziran 2005	Anıttepe Lisesi (Düz Lise) Türkçe matematik (tm)

Avni Anıl Eserlerinin Musiki Unsurları Açısından İncelenmesi

Yazar Nihan Ulusoy

DOSYA	NI_HAN_YURDAKUL_ULUSOY_YU_KSEK_LI_SANS_TEZI_AVNI_ANIL.D OCX (9.13M)		
GÖNDERİLDİĞİ ZAMAN	05-HAZ-2017 03:31PM	KELİME SAYISI	17330
GÖNDERİM NUMARASI	822222881	KARAKTER SAYISI	110698

Avni Anıl Eserlerinin Musiki Unsurları Açısından İncelenmesi

ORJİNALLİK RAPORU

%**37**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**36**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**1**

YAYINLAR

%**2**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	emירתas.blogspot.com İnternet Kaynağı	% 11
2	www.turksanatmuzigi.org İnternet Kaynağı	% 11
3	www.vstplugin.com İnternet Kaynağı	% 6
4	www.allaturkaa.de İnternet Kaynağı	% 1
5	sarkilarburada.blogspot.com.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	hhportal.com İnternet Kaynağı	% 1
7	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	<% 1
8	tsmarsivim.blogspot.com İnternet Kaynağı	<% 1
9	gse.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1

www.msxlabs.org

10

İnternet Kaynağı

<% 1

11www.harabe.net

İnternet Kaynağı

<% 1

12e-sarkisozlerim.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

13www.ezberim.biz

İnternet Kaynağı

<% 1

14turk-muzigiasiklari-1forum.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

15eyupturan.com.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

16sarkilarnotalar.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

17www.dailymotion.com

İnternet Kaynağı

<% 1

18www.forumgercek.com

İnternet Kaynağı

<% 1

19mrvmrtiler.blogcu.com

İnternet Kaynağı

<% 1

20ikvwien.com

İnternet Kaynağı

<% 1

21sarkisozleriwiki.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

22www.mavimsn.com

İnternet Kaynağı

<% 1

23

www.sarkisozu.net

İnternet Kaynağı

<% 1

24

Submitted to Igdır Universitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

25

www.izmirdevletkorosu.com

İnternet Kaynağı

<% 1

26

Submitted to Istanbul Gelisim University

Öğrenci Ödevi

<% 1

27

www.sarki-sozleri1.com

İnternet Kaynağı

<% 1

28

www.sademuzik.com

İnternet Kaynağı

<% 1

29

www.hepsiburada.com

İnternet Kaynağı

<% 1

30

kitapika.com

İnternet Kaynağı

<% 1

31

cangurelakademi.com

İnternet Kaynağı

<% 1

32

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

<% 1

33

Sümbüllü, Hasan Tahsin and Albuz, Aytekin.

"Türk Sanat Müziği dizilerinin bilgisayar destekli makamsal analizi", International

<% 1

34 movie.pochi2.info <% 1
İnternet Kaynağı

35 nishizawa.com.br <% 1
İnternet Kaynağı

36 newwsa.com <% 1
İnternet Kaynağı

37 www.diledebiyat.net <% 1
İnternet Kaynağı

38 www.turkishmusicportal.org <% 1
İnternet Kaynağı

39 www.muzikkervaniyiz.com <% 1
İnternet Kaynağı

40 eskidostlarkoblenz.de.tl <% 1
İnternet Kaynağı

41 www.euractiv.com <% 1
İnternet Kaynağı

42 www.spo.org.tr <% 1
İnternet Kaynağı

43 www.ilet.gazi.edu.tr <% 1
İnternet Kaynağı

44 www.thaiappraisal.org <% 1
İnternet Kaynağı

45 www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 <% 1
İnternet Kaynağı

46

www.gsenst.hacettepe.edu.tr
İnternet Kaynağı

<% 1

47

OTER TÜRKEK, Serda. "XVII-XX. Yüzyıllar arasında Türk Mûsikîsinde güfte-beste etkileşimine bir bakış", Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 2011.
Yayın

<% 1

ALINTILARI ÇIKART
BİBLİYOGRAFYAYI
ÇIKART

KAPAT
ÜZERİNDE

EŞLEŞMELERİ ÇIKAR KAPAT